Numeratore

per

školə tə para tə Škypənisə.

Pjesa e II.: Škała e mjesəšme

BKSH

BKSH

BKSH

BKSH

Numeratore

per

škołə tə para tə Škypənisə.

BKSH

Pjesa e II.: Škała e mjesəšme.

ВКSН

Tə Dámiť e parə.

I. Numərimi nə řešt tə numəravе prei ńi e déri nə ńi miə.

1. Tə ńoftuniť e numəravе prej ńi e déri mbə ńi miə.

a. Pertrîja e perftimit tə numəravе prej **1** e déri mbə **100**.

1. Si lečitenə ńikəto numəra:

2 đ. 7 ń.? — 5 đ. 0 ń.? — 3 đ. 1 ń.? — 8 đ. 6 ń.?
1 đ. 1 ń.? — 6 đ. 4 ń.? — 7 đ. 0 ń.? — 1 đ. 9 ń.?

2 đ. 7 ń. = ńizet e štatə.
5 đ. 0 ń. = pêsədetə.

2. Kəndoni ńikəto numəra:

46, 87, 60, 35, 51, 84, 16, 30, 78, 26;
20, 18, 66, 73, 42, 34, 89, 71, 19, 37;
63, 36, 85, 58, 12, 21, 94, 49, 75, 57.

3. Dáni nə đetəša e ńiša:

39, 70, 54, 23, 17, 41, 68, 76, 27, 53;
91, 67, 13, 40, 77, 69, 11, 28, 50, 44;
14, 81, 32, 59, 64, 47, 16, 61, 52, 25.

39 = 3 đ. 9 ń.
70 = 7 đ. 0 ń.

4. Škrueni več me numerza ńikəto numəra:

7 đ. 9 ń. — 2 đ. 8 ń. — 6 đ. 0 ń. — 5 đ. 7 ń.
1 đ. 2 ń. — 4 đ. 6 ń. — 5 đ. 3 ń. — 9 đ. 2 ń.
8 đ. 0 ń. — 1 đ. 5 ń. — 4 đ. 8 ń. — 2 đ. 1 ń.

5. Škrueni me numerza:

nandəđeť e kater — ńizeť e ńi — ǵaštəđeť e pêsə — štatəđeť e ǵaštə — pêsəđeť e tetə — ńimbəđetə — tetəđeť e nandə — katerđeť e tre — nandəmbəđetə — nandəđeť e ńi.

b. Tə štŷemiť e řeštit tə numərave déri mbə **1000.**

1 đ. **2** đ. **3** đ. **4** đ. **5** đ. **6** đ. **7** đ. **8** đ. **9** đ. **10** đ.

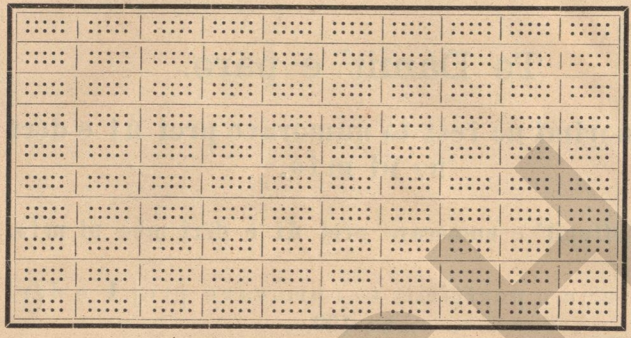

10 đetəša bâjnə 1 ķindš = ńiķind,

20 „ „ 2 ķindša = dyķind,

30 „ „ 3 „ = treķind

e kəštû pertej.

100 đetəša bâjnə 10 ķindša = ńi miə = 1 miəš.

Miəša 4. vênd	**Ķindša** 3. vênd	**Đetəša** 2. vênd	**Ńiša** 1. vênd		
1	0	0	0	= 1 m. 0 ķ. 0 đ. 0 ń. =	1000
	7	0	0	= 7 ķ. 0 đ. 0 ń. =	700
	4	6	0	= 4 ķ. 6 đ. 0 ń. =	460
	3	9	8	= 3 ķ. 9 đ. 8 ń. =	398
	2	0	5	= 2 ķ. 0 đ. 5 ń. =	205

1. Kəndoni: **600, 900, 300, 800, 500, 400, 200, 100, 1000.**

2. Škrueni mbə numerza:

katerķind — štatəķind — treķind — ńi miə — tetəķind — dyķind — pêsəķind.

3. Kəndoni: **720, 530, 280, 910, 650, 470, 550, 360, 190.**

4. Škrueni me numerza:

trekind e ḍetə — katerḱind e ġaštəḍetə — ńiḱind e pêsəḍetə — štatəḱind e nandəḍetə — tetəḱind e ġaštəḍetə — nandəḱind e katerḍetə.

5. Si lečitenə ńikəto numəra:

2 ḱ. 6 ḍ, 5 ń.? — 1 ḱ. 0 ḍ. 9 ń.? — 3 ḱ. 7 ḍ. 2 ń.?
5 ḱ. 4 ḍ. 8 ń.? — 9 ḱ. 3 ḍ. 1 ń.? — 7 ḱ. 0 ḍ. 6 ń.?
8 ḱ. 5 ḍ. 1 ń.? — 4 ḱ. 2 ḍ. 7 ń.? — 6 ḱ. 9 ḍ. 3 ń.?

2 ḱ. 6 ḍ. 5 ń. = dyḱind e ġaštəḍet' e pêsə.
1 ḱ. 0 ḍ. 9 ń. = ńiḱind e nandə.

6. Kəndoni ńikəto numəra:

493, 278, 127, 306, 754, 249, 532, 181, 575, 446;
304, 187, 936, 215, 663, 158, 471, 842, 498, 355;
796, 354, 863, 501, 246, 264, 426, 462, 624, 642.

7. Dáni nə ḱindəša, ḍetəša e ńiša:

378, 506, 483, 735, 167, 802, 415, 541, 856, 212;
143, 326, 947, 859, 625, 534, 711, 401, 746, 817.

378 = 3 ḱ. 7 ḍ. 8 ń.
506 = 5 ḱ. 0 ḍ. 6 ń.

8. Škrueni več me numərza ńikəto numəra:

4 ḱ. 6 ḍ. 1 ń. — 8 ḱ. 7 ḍ. 2 ń. — 9 ḱ. 8 ḍ. 3 ń.
7 ḱ. 3 ḍ. 8 ń. — 5 ḱ. 4 ḍ. 9 ń. — 2 ḱ. 1 ḍ. 6 ń.
1 ḱ. 3 ḍ. 6 ń. — 6 ḱ. 5 ḍ. 7 ń. — 3 ḱ. 2 ḍ. 4 ń.

9. Škrueni me numərza:

dyḱind e katerḍet' e tetə — ńiḱind e pêsəḍet' e štatə — pêsəḱind e kater — ġaštəḱind e tetəḍet' e dy — treḱind e dymbəḍetə — štatəḱind e ńizet e tre — katerḱind e katerḍet e ńi.

10. Dáni nə ḍetəša e ńiša:

325, 890, 567, 424, 671, 127, 573, 918, 256, 602;
618, 143, 983, 706, 358, 549, 557, 831, 470, 245.

325 = 32 ḍ. 5 ń.

11. Dáni nə ḱindəša e ńiša:

534, 319, 864, 422, 148, 781, 260, 570, 408, 902.

534 = 5 ḱ. 34 ń.

12. Škrueni numəra ki kan:

a) 10 đ. — 60 đ. — 28 đ. — 75 đ. — 91 đ. — 54 đ.;

b) 17 đ. 8 ń. — 43 đ. 4 ń. — 89 đ. 7 ń. — 60 đ. 3 ń.;

c) 3 ḱ 75 ń. — 7 ḱ. 95 ń. — 6 ḱ. 80 ń. — 2 ḱ. 9 ń.

13. Sá kindəša janə 1, 2, 3, ... 9 korone?

14. Bâni kindəša:

3 K 57 h — 7 K 26 h — 8 K 58 h — 1 K 73 h

5 K 80 h — 9 K 50 h — 6 K 4 h — 3 K 8 h.

3 K 57 h = 357 h, 6 K 4 h = 604 h.

15. Dáni nə korone e kindəša:

725 h, 864 h, 914 h, 850 h, 506 h, 701 h.

725 h = 7 K 25 h, 506 h = 5 K 6 h.

16. Sá *đm* janə 1, 2, 3, ... 9 *m*?

17. „ *km* „ 1, 2, 3, ... 9 *đm*?

18. „ *km* „ 1, 2, 3, ... 9 *m*?

19. Sá *km* janə:

3 *m* 28 *km*, 2 *m* 43 *km*, 1 *m* 50 *km*, 8 *m* 5 *km*?

7 *m* 6 *đm* 5 *km*, 9 *m* 1 *đm*, 8 *km*, 5 *m* 7 *đm*?

20. Bâni *m*, *đm* e *km*:

248 *km*, 432 *km*, 541 *km*, 958 *km*, 157 *km*, 619 *km*;

570 *km*, 910 *km*, 230 *km*, 109 *km*, 703 *km*, 902 *km*.

21. Sá *l* janə 1, 2, 3, ... 9 *hl*?

22. Bâni *l*:

7 *hl* 43 *l*, 8 *hl* 27 *l*, 6 *hl* 48 *l*, 9 *hl* 50 *l*, 1 *hl* 7 *l*.

23. Léčitni me *hl* e *l*:

283 *l*, 154 *l*, 912 *l*, 439 *l*, 840 *l*, 305 *l*, 708 *l*.

24. Sá *đkg* janə:

1 *kg*, 7 *kg*, 9 *kg*? 5 *kg* 29 *đkg*, 8 *kg* 71 *đkg*, 4 *kg* 3 *đkg*?

25. Bâni *kg* e *đkg*:

832 *đkg*, 595 *đkg*, 273 *đkg*, 690 *đkg*, 309 *đkg*, 801 *đkg*.

26. Sá *kg* janə:

1 *q*, 5 *q*? 3 *q* 82 *kg*, 1 *q* 56 *kg*, 4 *q* 2 *kg*?

27. Léčit nə *q* e *kg*:

912 *kg*, 578 *kg*, 892 *kg*, 940 *kg*, 708 *kg*, 301 *kg*.

2. Mbəleđa.

Mbəleđa per mênd.

a.

Numəroni se tə cilinə řešt déri nə mã t' aferinə ḱind:

1. 1 + 2
1 + 2 = 3
3 + 2 = 5
e kəštû pertej.
2. 2 + 2
3. 2 + 3
4. 3 + 3
5. 1 + 4
6. 4 + 4
7. 3 + 5
8. 5 + 5
9. 2 + 6
10. 4 + 6
11. 1 + 7
12. 6 + 7
13. 5 + 8
14. 8 + 8
15. 8 + 9
16. 102 + 2
17. 101 + 3
18. 203 + 4
19. 404 + 5
20. 503 + 6
21. 806 + 8

b.

22. 20+30=	**23.** 80+40=	**24.** 37+20=	**25.** 58+ 60=
40+20=	70+60=	59+30=	79+ 50=
60+20=	40+90=	18+70=	164+ 30=
90+10=	150+20=	93+10=	359+ 50=
70+30=	240+60=	27+80=	505+400=
50+50=	380+70=	39+90=	785+200=

Numəroni se tə cilinə řešt déri mbə 1000 o afer 1000:

26. 10 + 30	**28.** 20 + 40	**30.** 27 + 50	**32.** 9 + 70
27. 30 + 20	**29.** 10 + 60	**31.** 13 + 20	**33.** 56 + 90

c.

34. 37+12=	**35.** 68+32=	**36.** 124+15=	**37.** 214+325=
45+13=	36+35=	273+18=	123+208=
65+14=	54+46=	341+27=	341+353=
38+21=	27+45=	576+42=	407+279=

34. 37 + 12 = 37 + 10 + 2 = 49
37. 214 + 325 = 214 + 300 + 20 + 5 = 539

Numəroni se tə cilinə řešt déri mbə 1000:

38. 1 + 16	**40.** 9 + 25	**42.** 21 + 53	**44.** 42 + 105
39. 17 + 17	**41.** 3 + 48	**43.** 18 + 61	**45.** 1 + 214

d.

46. Ńi katundár ká 70 kokəřa dele, blén eđé 60: sá dele i bâhênə ǵipsejt?

47. Ńi katund kište 120 špiə; mbrapa u goditne eđė 20 špija tə réja; sá špiə ká teš?

48. Ńi nieri i la tə birit 450 K e sə biəsə 500 K; sá ju la tə dyve?

49. Moji i Marcit ká 31 ditə, Príli 30; sá dit kan te dy muejtə baškə?

50. Ńi argat kište nə kašə 185 K, e vûni prep 20 K tjera; sá i bâhenə teš nə kašə?

51. Ńêni i ep uhaə ńi mikut 346 K, ńi tjetərit 400 K; sá ju đa uhaə tə dyve?

52. Ńêni bleu ńi kál e lau nə dorə 235 gr., e i mbet me laə eđė 120 gr.; sá e kište bleə kálinə?

53. Ńi katundár šiti do driþə 518 gr., e 350 gr. sanə; sá pare muer?

54. Ńêni šiti dyə vozga vênə, ńênenə 62 K, tjetərenə 76 K; sá muer per vênə?

55. Ńi búlk pat prej ńi tokəsə 107 bařə grunə, prei ńi tjeterəsə 65 bařə; sá grunə ju bâə ġiþsejt?

56. Ńi zotniə vêndon trí copə tokə, ńênenə 95 K, tə dytenə 130 K, tə tretenə 105 K; ška meř prei atyne tokəve?

57. Cini kište 2 gr. 20 p., i uńu i fali 30 p.; sá ju bâhenə teš?

58. Ńênit i škojnə nə ditə per buk 2 gr. e 15 pare e 1 gr. e 20 p. per nevojə tjera; sá i škon nə ditə?

Mbəleđa me tə škrueme.

Kúr bâhetə mbəleđa me tə škrueme, numəritə škruhenə ńêni nên tjetərinə, ki ńišatə tə biənə nên ńiša, đetəšatə nên đetəša, kindšatə nên kindša, hiketə ńi vízə nên ta, e škruhetə numəri ki del prej sə mbəleđunit' o baškimit tə tyne.

1. 32	**2.** 12	**3.** 22
53	34	13
85	41	61
	87	96

Me baškue dy numəra o mã šum baškə do me þanə me mbəleđə o me bâə mbəleđenə. Numərave, ki do tə baškohenə, ju þonə tə mbəleđəšemə o janə tə mbəleđəšəmitə. Numərit, ki del prej tyne, i þonə mbəleđə.

4.	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
21	17	33	214	15
13	40	14	132	3
25	32	21	301	740
9.	**10.**	**11.**	**12.**	**13.**
68	21	49	54	29
24	18	36	60	7
92	35	68	78	92
14.	**15.**	**16.**	**17.**	**18.**
5	28	42	80	78
87	51	15	93	98
30	62	63	8	60
37	49	74	39	3

Nə provə **19.** e **20.** řeštoni tə mbəleđəšəmitə ńêninə nen tjetərinə e mbəliđni:

19. 76 + 47 + 39 + 56 + 34 =
20. 97 + 35 + 50 + 8 + 67 + 41 =

Mbəliđni ńikəto numəra ki vînə *a)* prej mâjesə e nə fund *b)* rátas:

	21.	**22.**	**23.**	**24.**	**25.**	**26.**	**27.**	**28.**
29.	17 +	21 +	25 +	29 +	33 +	31 +	27 +	23
30.	36 +	39 +	42 +	45 +	48 +	51 +	54 +	57
31.	61 +	65 +	69 +	73 +	77 +	81 +	85 +	89
32.	95 +	91 +	87 +	83 +	79 +	75 +	71 +	67
33.	64 +	61 +	58 +	55 +	52 +	49 +	46 +	43

Mbəliđni prep aštû:

	34.	**35.**	**36.**	**37.**	**38.**	**39.**	**40.**	**41.**
42.	62 +	16 +	6 +	44 +	50 +	33 +	2 +	72
43.	25 +	27 +	36 +	60 +	8 +	42 +	57 +	31
44.	42 +	28 +	38 +	26 +	20 +	9 +	49 +	15
45.	30 +	53 +	24 +	7 +	33 +	90 +	67 +	10
46.	4 +	29 +	70 +	38 +	14 +	78 +	17 +	61
47.	24 +	3 +	93 +	57 +	76 +	25 +	80 +	59

48. Mbəliđni ģiþ numəratə prej 21 e déri nə 30.
49. „ „ „ „ 31 „ „ „ 40.
50. „ „ „ „ 41 „ „ „ 50.
51. „ „ „ „ 61 „ „ „ 70.
52. „ „ „ „ 81 „ „ „ 90.

53.	**54.**	**55.**	**56.**	**57.**
245	144	39	187	260
118	350	140	238	537
207	169	251	9	71
339	222	362	453	8

	58.	**59.**	**60.**	**61.**	**62.**	**63.**
64.	123 +	132 +	213 +	312 +	9 +	36
65.	231 +	4 +	86 +	233 +	206 +	102
66.	7 +	321 +	134 +	174 +	118 +	60
67.	140 +	127 +	5 +	29 +	32 +	158
68.	87 +	306 +	217 +	217 +	145 +	6
69.	201 +	53 +	8 +	8 +	173 +	235

70. Nder kater numəra i pari â 139; e se i cili numer, ki vjen mbrapa e kalon tə parinə me 56; teš cili âšt *a)* i dyti numer, *b)* cili i treti, *c)* cili i katerti, *d)* cila âšt mbəleđa e tə ǵiþve baškə?

71. Sá groš janə daə nə kjoftə se *A* ká mãřə 46, *B* 52, *C* 86 e *D* 69?

72. Nə vjetə tə zakonšəme (ki nuk â perištupe)

Kałəndori	ká	31 ditə	Kořiku	ká	31 ditə
Frori	„	28 „	Gušti	„	31 „
Marci	„	31 „	Štatori	„	30 „
Prili	„	30 „	Tetori	„	31 „
Mãji	„	31 „	Nandori	„	30 „
Ćeršovi	„	30 „	Đetori	„	31 „

a) sá dit kan sə baškut ǵaštə muejt' e parə, sá ǵaštə muejt' e mbram, *b)* sá dit ká vjeta e zakonšəme mbarə, sá dit ká vjeta perištupe, kúr Frori ká 29 dit?

73. Sá dit janə mbə ńi vjetə tə zakonšəme prej 1 tə Kałəndorit e déri mbə 18 tə Ćeršorit?

74. Sá dit kan kalue, mbə ńi vjetə perištupe, déri mbə 25 tə Mãjit?

75. Ńi tregtár šiti tri dit řešt 128, 207 e 84 okə šeker; sá okə šeker šiti ǵiþ sejt?

76. Ńi katundár ká bâə 158 bařə grunə, 173 bařə kolomoć, 87 bařə elb; sá bařə driþə ká bâə ǵiþ sejt?

77. Ńi zotniə šet dy kual; ńêninə e šet 428 K, tjetərinə 75 K permbï tə parinə; sá pare fitoj per tə dy?

78. Ńêni fiton:

37 gr. 2 p.
126 „ 5 „
38 „ 3 „
57 „ 12 „
100 „ 15 „

sá ģiþ sejt?

79. Ńêni ká ńikaķ vênə:

5 okə 16 derhem
3 „ 27 „
6 „ — „
8 „ 17 „
7 „ 31 „

sá ģiþ sejt?

3. Řdzoja.

Řdzoja per mênd.

a.

Numəroni se tə cilinə řešt déri nə 0 o déri nə mã tə parinə ķind.

1. 100—2
100—2 = 98
98—2 = 96
e kəštû pertej.
2. 99—2
3. 98—3
4. 100—3
5. 100—4
6. 197—4
7. 200—5
8. 199—5
9. 198—5
10. 299—6
11. 396—6
12. 400—6
13. 395—7
14. 500—7
15. 496—7
16. 598—8
17. 596—8
18. 600—8
19. 792—9
20. 894—9
21. 995—9

b.

22.
70 — 30 =
80 — 40 =
50 — 20 =
160 — 10 =
270 — 70 =
320 — 40 =

23.
410 — 50 =
640 — 80 =
65 — 20 =
79 — 40 =
54 — 30 =
93 — 60 =

24.
124 — 10 =
593 — 60 =
119 — 30 =
216 — 50 =
448 — 70 =
624 — 80 =

Numəroni se tə cilinə řešt déri nə 0 o afer 0:

25. 400—20 **27.** 580—50 **29.** 584—30 **31.** 796—80
26. 490—40 **28.** 950—70 **30.** 667—60 **32.** 943—90

c.

33.
40 — 23 =
65 — 12 =
88 — 21 =
176 — 45 =

34.
688 — 56 =
897 — 85 =
115 — 32 =
608 — 63 =

35.
269 — 127 =
385 — 241 =
727 — 452 =
901 — 783 =

33. 49 — 23 = 48 — 20 — 3 = 26
35. 269 — 127 = 269 — 100 — 20 — 7 = 142

Numəroni se tə cilinə řešt tui ju afərue 0:

36. 300 — 17 **38.** 682 — 64 **40.** 1000 — 75
37. 592 — 43 **39.** 413 — 36 **41.** 963 — 82

d.

42. Ńi vozgə voj gurit pešon 180 okə, sá voj gurit ká nə kjoftə se vozga vetə vjen 36 okə?

43. Ńi plak teš âšt 82 vječ, sá vječ ište sot 50 vjet?

44. Brîə ńi řugəsə stuhija čarti 30 pêmə nder 120 ḱi išinə; sá pêmə mbetne?

45. Sá ḱindəša jesinə mbə ńi koronə, m' u čartə:

50, 10, 80, 70, 30, 60, 20, 90, 40 ḱindəša?
25, 44, 53, 61, 28, 76, 47, 11, 23 „
39, 91, 14, 81, 67, 54, 32, 16, 27 „

46. Ńi grue bleən do teša per

84 (21, 37, 15, 49, 75, 19, 57, 93) ḱ,

i nep tregtarit ńi koronə, sá do t' i kþejnə aj?

47. Prei ńi vozget vênə 100 okəš janə šitə:

48 (81, 10, 91, 64, 37, 14, 53, 70) okə;

sá jet mâ?

48. Mbə 100 okə káfe tregtarit i jesinə

30 (28, 67, 85, 49, 75, 54, 11, 32) okə;

sá okə pasəka pasə šitə?

49. Ńi vəneštə i ḱet tə zott 800 K; per punə e págə po i škuekan 465 K; sá fitim ká?

50. Nə ńi vjetə tə zakonšəme kan škue 218 dit; sá jasinə alá?

51. Teš âšt sahati 9 e 8 dekika; sá ká me škue mbə 10?

52. Ńi rogətár meř 128 K nə vjetə; ńi herə muer 55 K 45 ḱ; sá i ká mbetə me mâřə prep?

Ř d z o j a m e t ə š k r u e m e.

Numəri ḱi do tə řdzohetə škruhetə nen tjetərinə nə məndyrə ḱi ńišatə tə jenə nen ńiša, ðetəšatə nen ðetəša, ḱindəšate nen ḱindəša.

1. 479 — 314 = 165

4 prei 9 jesinə 5, o ndryšej 4 e 5 bâjnə 9;
1 prei 7 jesinə 6, 1 e 6 bâjnə 7;
3 prei 4 jet 1, 3 e 1 bâjnə 4.

Me hjekə ńi numer prei tjetəritə þohetə m e ř d z u e o me bâə řdzojenə. Numərit prej tə ciłit do tə řdzohetə ńi tjeter i þonə m u n g u e s; numərit ḱi hiḱetə o řdzohetə i þonə ř d z u e s e numəri ḱi jet prej řdzojet âšt t e p r i c a.

2. 87 − 45 = 42

3. 49 − 24 = 25

4. 94 − 60 = 34

5. 53 − 33 = 20

6. 789 − 643 = 146

7. 965 − 514 = 451

8. 597 − 250 = 347

9. 673 − 143 = 530

10. 888 − 841 = 47

11. 793 − 62 = 731

12. 27 + 10 = 37
13 + 10 = 23
14 14

Me i štue sá munguesit sá řdzuesit, teprica nuk ndəřon.

13. 10
8 3 9
2 7 6
1
5 6 3

6 e 3 bâjnə 9;
7 e 6 bâjnə 13, jet 1,
1 e 2 bâjnə 3 e 5 bâjnə 8.

14. 53 − 28 = 25

15. 75 − 36 = 39

16. 91 − 63 = 28

17. 64 − 28 = 36

18. 70 − 18 = 52

19. 586 − 258 = 328

20. 751 − 446 = 305

21. 932 − 519 = 413

22. 383 − 347 = 36

23. 651 − 234 = 417

24. 359 − 167 = 192

25. 817 − 325 = 492

26. 607 − 193 = 414

27. 883 − 74 = 809

28. 765 − 92 = 673

29. 534 − 258 = 276

30. 664 − 385 = 279

31. 574 − 198 = 376

32. 752 − 475 = 277

33. 520 − 246 = 274

34. 302 − 149 = 153
504 − 378 = 126
703 − 219 = 484
600 − 226 = 374

35. 361 − 123 = 238
983 − 590 = 393
622 − 407 = 215
816 − 452 = 364

36. 638 − 139 = 499
454 − 291 = 163
580 − 156 = 424
715 − 419 = 296

Numəroni ńikəto řešta déri nə 0:

37. 350 — 53	**40.** 860 — 86	**43.** 882 — 147
38. 750 — 75	**41.** 903 — 129	**44.** 980 — 196
39. 420 — 42	**42.** 966 — 138	**45.** 992 — 248

46. Nder tre numəra i pari âšt 500, i dyti ká 154 mangut sə parit, i treti 209 mangut sə dytit; cili âšt *a)* i dyti numer, *b)* i treti, *c)* mbəleda e tə treve baškə?

47. Mbə ńi top beze 42 *k* gjatə, hiḱenə 27 *k*; sá *k* jesinə?

48. Yt ġyš âšt 73 vječ; sá vječ ká kênə sot 36 vjet?

49. Prej ńi vozget ḱi kište 163 okə təlyen, u hoḱne 87 okə; sá okə kan mbetə?

50. Mbə 195 bařə grunə janə šitə 38 bařə; sá bařə kan mbetə?

51. Ńi katundár mbyti dy þiə, e ńêni erd 208 okə; tjetəri 29 okə mangut; *a)* sá okə erd i dyti, *b)* sá tə dy baškə?

52. Mbə 750 okə mál *A* meř 126 okə, *B* 183 okə, *C* 205 okə e *D* tepricenə; sá okə muer *D*?

53. Ńênit per kater dit i škojnə 191 K, due me þanə: tə parenə ditə 27 K, tə dytenə 45 K, tə tretenə 68 K; sá i škojnə tə katertenə?

54. Prej ńi počit me 7 okə 36 derhem vênə, hiḱenə 2 okə e 18 derhem; sá vênə mbetə nə poč?

55. Ńêni ḱi ká bordž 158 K 52 ḱ, lán 83 K 38 ḱ; sá mbet bordž?

56. Ńêni fiton i škojnə

79 Groš 18 p.	32 Groš 8 p.
85 „ 7 „	123 „ 5 „
104 „ 12 „	67 „ 10 „
92 „ — „	76 „ 12 „

Sá fitim i tepron?

4. Šumimi.

Šumimi per mênd.

a.

1. 1× 1 =
1× 2 =
1× 3 =
. . . .
1×10 =

2. 2× 1 =
2× 2 =
. . . .
2×10 =

3. 3× 1 =
3× 2 =
3× 3 =
. . . .
3×10 =

4. 4× 1 =
4× 2 =
. . . .
4×10 =

5. 5×1 =
5×2 =
. . . .

6. 6×1 =
6×2 =
. . . .

7. 7×1 =
7×2 =
. . . .

8. 8×1 =
8×2 =
. . . .

9. 9×1 =
9×2 =
. . . .

10. 10×1 =
10×2 =
. . . .

11. 2×6+. = 19
3×7+. = 27
4×5+. = 24
5×9+. = 48
6×7+. = 45
7×5+. = 39
8×4+. = 33
9×6+. = 56

12. 3×5+. = 20
6×4+. = 30
9×9+. = 90
7×8+. = 60
5×3+. = 21
9×4+. = 43
8×8+. = 72
2×4+. = 17

13. 4×7+. = 33
1×9+. = 15
8×2+. = 23
5×5+. = 34
2×9+. = 26
9×7+. = 71
6×8+. = 53
7×7+. = 56

b.

14. 1×20 =
2×20 =
. . . .
10×20 =

15. 1×30 =
. . . .

16. 1×40 =
. . . .

17. 1×50 =
. . . .

18. 1×80 =
. . . .

19. 3×200 =
2×300 =
3×300 =
4×200 =

3 × 20 = 3 × 2 d. = 6 d. = 60.

---

20. 1×11 =
2×11 =
. . . .
10×11 =

21. 1×12 =
2×12 =
. . . .
10×12 =

22. 1×15 =
2×15 =
. . . .
10×15 =

23. 4×18 =
5×21 =
3×32 =
6×83 =

3 × 12 = 3 × 10 + 3 × 2.

BKSH

24. $2\times146=$ $4\times157=$ $3\times192=$ **25.** $8\times109=$ $7\times135=$ $4\times217=$ **26.** $6\times152=$ $3\times319=$ $8\times123=$ **27.** $5\times178=$ $2\times465=$ $7\times142=$

$2 \times 146 = 2 \times 100 + 2 \times 40 + 2 \times 6.$

c.

28. $20\times2=$ $30\times2=$ . . . . $100\times2=$ **29.** $20\times7=$ . . . . **30.** $20\times6=$ . . . . **31.** $20\times3=$ . . . . **32.** $20\times9=$ . . . . **33.** $200\times2=$ $300\times2=$ $200\times4=$ $500\times2=$

30×2; $3 \times 2 = 6$, $30 \times 2 = 10 \times 6 = 60$.
300×2; $3 \times 2 = 6$, $300 \times 2 = 100 \times 6 = 600$.

---

34. $12\times6=$ $18\times7=$ $21\times9=$ $34\times8=$ **35.** $32\times4=$ $65\times3=$ $42\times6=$ $54\times2=$ **36.** $71\times5=$ $95\times2=$ $16\times7=$ $38\times6=$ **37.** $12\times43=$ $24\times31=$ $32\times27=$ $23\times35=$

$12 \times 6 = 10 \times 6 + 2 \times 6.$

d.

38. Sá đetəša janə 3, 8, 12, 25, 84 K?
39. „ „ „ *a)* 7 K 5 đetəša? *b)* 4 K 9 đetəša?
40. Sa'j zetəša janə 4, 9, 16, 35 K?
41. „ tə kindəša janə 2, 3, 4, ... 10 K?
42. Sá tə kindəta janə 5 K 28 ḱ? — 7 K 5 ḱ?
43. „ „ „ „ 3, 5, 8, 14, 57 đetəša?
44. „ „ „ „ *a)* 5 đetəša e 5 ḱ? *b)* 12 đetəša 3 ḱ?
45. „ „ *đm* janə 3, 6, 9, 17 *m*?
46. „ „ *km* „ 2, 5, 8, 12 *đm*?
47. „ „ *l* „ 2, 3, 4, ... 10 *hl*?
48. „ „ *đkg* „ 3, 7, 9, 10 *kg*?
49. „ „ *kg* „ 2, 4, 7, 8 *q*?
50. „ „ tefterə „ 6, 8, 12, 20 kartela?
51. „ „ tabakə „ 2, 5, 9, 17, 40 tefterə?
52. „ „ dit „ 8 javə 5 dit?
53. „ „ muej „ 2, 7, 13, 60 dit?

PKSH

54. Sá muej janə *a)* 6 vjet 10 muej? *b)* 12 vjet 5 muej?

55. Sá sahat janə 3, 6, 8, 25 dit?

56. Sá copə janə 2, 7, 18, 45 teste?

57. 1 okə məndaš bân 48 K; sá bâjnə 5 okə?

5 okə janə 5 × 1 okə, prá 5 okə bâjnə 5 × 48 K;
5 × 40 K = 200 K, 5 × 8 K = 40 K; 200 K + 40 K = 240 K.

58. 1 baŕə elb bân 9 K; sa bâjnə 24 baŕə?

59. 1 *m* bazemə tə məndaštə bân 5 K; sá bâjnə 12, 16, 24, 30 *m*?

60. 1 *hl* biŕə bân 32 K; sá bâjnə 6, 8, 15, 20 *hl*?

61. 1 *hl* þjerə bân 43 K; sá bâjnə 7, 10, 18, 21 *hl*?

62. 1 *q* alčin bân 13 K; sá bâjnə 5, 11, 20, 28 *q*?

63. Nə ńi špiə škojnə 9 okə tambel nə javə; sá okə škojnə nə 12 javə?

64. Ńi kosə bân 2 K; sá bân 1 teste?

65. Nə ńi kopštə janə 15 řešta pêmə e se i cili řešt ká 10 řâjə; sá pêmə ká aj kopštə?

66. 1 baŕə grunə vjen

67. Ńi štegtár čartə 5 K 25 ḱ nə ditə; sá i škojnə nə 6 dit?

68. Ńi punətuer fiton nə muej 48 K 50 ḱ; sá fiton nə 1 vjetə?

---

69. 1 *m* beze bân 65 ḱ; sá bâjnə 10 *m*?

10 *m* ká 1 ḱ metrinə bâjnə 10 h = 1 ðetəšə.
10 *m* ká 65 ḱ bâjnə 65 ðetəsa = 6 K 50 ḱ.

70. Sá bân 1 *m* nə kjoftə se 1 *ðm* bân 1, 2, 3, 15, 48 ḱ?

Sá ḱindta bân 1 *ðm* aḱ ðetəša bân ńi meter.

71. Ńi argat fiton 94 ḱ nə ditə; sá fiton nə 10 dit?

72. Sá bâjnə 100 treša ká 76 ḱ copenə?

100 copə ká 1 ḱ copenə bâjnə 100 ḱ = 1 K; 100 copə ká 76 ḱ copenə bâjnə prá 76 K?

73. Sá bâjnə 100 copə ká 3, 9, 37, 65 ḱ copenə?

74. 1 *kg* bân 2, 8, 32, 57 ḱ; sá bân 1 *q*?

Sá ḱindta bân ńi kilo aḱ korone bân ńi quintal

75. 1 *l* bân 5, 16, 28, 48 ḱ; sá bân 1 *hl*?

Sá ḱindta bân ńi liter aḱ koronə bân hektolitr.

---

76. 1 okə oriz bân 64 ḱ; sá bâjnə 8 okə?

1 okə bân 64 ḱ = 6 ḍetəša + 4 ḱ.

8 okə bâjnə 8 × 6 ḍetəša + 8 × 4 ḱ.

8 × 6 ḍetəša janə 48 ḍetəša = 4 K 80 ḱ.

8 × 4 ḱ, janə 32 ḱ.

4 K 80 ḱ + 32 ḱ bâjnə 5 K 12 ḱ.

77. 1 okə farə kanəpit bân 36 ḱ; sá bâjnə 6 okə?

78. Sá bâjnə 4 párə čarapə ká 96 ḱ per párə?

79. Sá bâjnə 9 *m* beze ká 65 ḱ metrinə?

80.	1 okə ufuł bân	20 h	**81.**	1 *m* bazemə bân	35 ḱ
	3 „ „ bâjnə	60 „		3 „ „ bâjnə	1 K 5 „
	7 „ „ „	1 K 40 „		7 „ „ „	2 „ 45 „
	2 „ „ „	40 „		2 „ „ „	
	8 „ „ „			8 „ „ „	
	5 „ „ „			5 „ „ „	
	9 „ „ „			9 „ „ „	
	4 „ „ „			4 „ „ „	
	10 „ „ „			10 „ „ „	
	6 „ „ „			6 „ „ „	

Ńištû numəroni eḍè kuštiminə e 3, 7, 2, 8, 5, 9, 4, 10, 6 nišave tə se te cilit numer, ki vjen:

82.	1 *l* bân	30 ḱ	**88.**	1 *m* bân	1 K 15 ḱ
83.	3 „ „	22 „	**89.**	1 „ „	2 „ 38 „
84.	1 „ „	34 „	**90.**	1 „ „	4 „ 35 „
85.	1 *kg* „	36 „	**91.**	1 *hl* „	5 „ 14 „
86.	1 „ „	42 „	**92.**	1 „ „	6 „ 76 „
87.	1 „ „	64 „	**93.**	1 „ „	8 „ 70 „

94. 3 *l* biřə bâjnə 84 ḱ; sá bâjnə 15 *l*?

15 *l* = 5 × 3 *l*, prá

15 *l* . . 5 × 84 ḱ = 4 K 20 ḱ.

95. 20 okə škême bâjnə 7 gr.; sá bâjnə 100 okə?

96. Per 4 okə buk duhenə 3 okə miəł; sá okə miəł duhenə per 100 okə buk?

97. 3 okə miš lopet bâjnə 2 Bešl.; sá bâjnə 9, 18, 30 okə?

98. 4 *m* haliə bâjnə 13 K; sá bâjnə 8, 20, 36 *m*?

99. Ńi krue ḱet per dekikə 145 okə ujə; sá ujə ḱet mbə 1 sahat?

100. Me 100 Groš pare meř 5 groš fajde nə vjetə; sá meřenə me 200, 400, 900 Groš?

101. Me 100 Groš meřenə 4, 6, 7 per ḱind; sá meřenə me 300, 500, 800 Gr.?

---

102. 9 punətorə čilinə ńi tokə mbə 2 dit; sá kište me ngjatə me e čilə 1 punətuer i vetunə?

Mbassi 1 punətuer bân nə ńi ditə več tə 9 enə e nandə punətorve, ngjatə 9 herə mã šum, e prandej i duhenə 9 × 2 dit, do me þanə 18 dit.

103. 6 rob kan miəł per 15 dit; sá dit kište me i dalə ky miəł ńi nierit tə vetem?

104. Ńêni ká gražd me mbájtə 48 dit 7 lopə; per sá mot kište me i dalə ky gražd 1 lopəsə?

105. 20 punətorə bâjnə ńi múr per 6 dit; sá dit kišinə me ju daštə me bâə atə punə 1 punətorit?

Šumimi me tə škrueme.

1. Sá bân 3 herə 213?

213 mã škurt: 213 × 3
213 639
213
639

2 herə 3 ń. = 9 ń.
3 herə 1 đ. = 3 đ.
3 herə 2 ḱ. = 6 ḱ.

Me mařə ńi numer aḱ herə sá ńiša ká tjetəri, þohetə me šumue. Numərit, ḱi do tə meřetə disá herə, i þonə šumuešem; numərit ḱi þotə sá herə tjetəri, i þonə šumues; numərit ḱi del prej šumimit i þonə perftim. Tu šumuešəmit e šumuesit ju þonə eđè bãsiť e perftimit.

Nə šum'm me tə škrueme i šumuešəmi vehetə para šêjit × e šumuesi mbrapa.

2. 22 × 4 = 34 × 2 = 32 × 3 =

3. 41 × 2 = 23 × 3 = 31 × 3 =

4. 131 × 3 = 243 × 2 = 312 × 3 =

5. 212 × 4 = 432 × 2 = 133 × 3 =

---

6. 23 × 4
92

4 × 3 ń. = 12 ń. = 1 đ. 2 ń.
4 × 2 đ. = ... 8 đ.
9 đ. 2 ń.

7. $17 \times 2 =$	**8.** $74 \times 6 =$	**9.** $33 \times 6 =$	**10.** $64 \times 8 =$
$38 \times 3 =$	$52 \times 7 =$	$83 \times 7 =$	$75 \times 6 =$
$57 \times 4 =$	$95 \times 8 =$	$29 \times 5 =$	$48 \times 4 =$
$46 \times 5 =$	$49 \times 9 =$	$97 \times 9 =$	$87 \times 7 =$

11. Meřni *a)* 2 herə, *b)* 5 herə, *c)* 7 herə, *d)* 9 herə se tə ciłinə nder ńikəto numəra 78, 37, 65, 89, 56, 48.

12. Meřni *a)* 3 herə, *b)* 4 herə, *c)* 6 herə, *d)* 8 herə se tə ciłinə nder kəto numəra 44, 77, 98, 19, 67, 36.

13. $238 \times 4 = 952$

4 herə 8 ń. bâjnə 32 ń. = 3 đ. 2 ń.
4 herə 3 đ. bâjnə 12 đ., e 3 đ. bâjnə 15 đ. = 1 ḱ 5 đ.
4 herə 2 ḱ. bâjnə 8 ḱ, e 1 ḱ. bâjnə 9 ḱ.

14. $127 \times 5 =$	**15.** $258 \times 3 =$	**16.** $209 \times 4 =$
$216 \times 4 =$	$149 \times 6 =$	$189 \times 4 =$
$309 \times 3 =$	$153 \times 5 =$	$276 \times 3 =$

17. Meřni *a)* 2 herə, *b)* 3 herə, *c)* 4 herə se tə ciłinə nder ńikəto numəra 135, 198, 248, 145, 219, 236.

18. $54 \times 10 = 540$	**19.** $32 \times 30 = 960$	**20.** $49 \times 20 = 980$
21. $65 \times 10 =$	**22.** $13 \times 70 =$	**23.** $48 \times 20 =$
$27 \times 30 =$	$24 \times 40 =$	$18 \times 50 =$
$21 \times 40 =$	$39 \times 20 =$	$16 \times 60 =$

24. 57×12	**25.** 36×26	**26.** 34×25
114	216	170
57	72	68
684	936	850

27. $73 \times 13 =$	**28.** $67 \times 12 =$	**29.** $22 \times 42 =$
$54 \times 17 =$	$31 \times 32 =$	$13 \times 71 =$
$28 \times 33 =$	$17 \times 56 =$	$39 \times 24 =$

30. Meřni 12 herə numəritə 71, 72, 73 . . . . déri nə 80.

31. Meřni 18 herə numəritə 41, 42, 43 . . . . déri nə 50.

32. Meřni 15 herə numəritə 51, 52, 53 . . . . déri nə 60.

---

33. Sá ḱindta janə 2, 4, 8, 15, 19 ǵŷsa koronet?

34. Sá dekika janə 2, 8, 10, 14 sahat?

35. Sá dekika janə *a)* 6 sahat 27 dekika? *b)* 12 sahat 56 dekika?

36. Sá sahat janə 4 dit 20 sahat?

37. Sá muej janə 3, 7, 12, 35 vjet?

38. Sá muej janə *a)* 16 vjet 7 muej? *b)* 25 vjet 11 muej?

39. Sá copə janə 8, 17, 45, 72 teste?

---

40. 1 temperĩ bân 82 ḱ; ? bân testja?

41. 1 okə tambel bân 24 ḱ; ? bâjnə 36 okə?

42. 1 okə miš þiut bân 1 B 18 p; ? bâjnə 27, 32, 50 okə?

43. 1 *m* kumaš bân 4 K 35 ḱ; ? bâjnə 12, 18, 28 *m*?

44. 1 bařə elb bân 8 K 25 ḱ; ? bâjnə 15, 24, 40 bařə?

45. Me 1 B meřenə 18 bišta pêndet; sá meřenə me 15 B?

46. Janə 13 vetə e se i cili meř ká 71 K; sá mařinə tə tânə baškə?

47. Ńêni blén 3 dit arə tokə per 304 K; sá i bjè dita e arəsə?

48. Ńi fəmiə ká 23 sahat školə nə javə; sá sahat školə ká nə vjetə, me ja vûe vjetəsə 40 javə školə?

49. Ńi uštár meř 3 K 60 ḱ pagə nə muej; sá meř nə vjetə?

50. Ńêni lán per tə birinə 38 K 5 ḱ nə muej; sá i škon nə vjetə?

51. Per ńi kəmišə duhenə 3 *m* pelhurə ká 1 K 28 ḱ *m*; puna i bân 1 K 44 ḱ; sá i kušton 1 kəmišə?

52. Ńi šerbtuer ká 800 K řogə nə vjetə; sá kursen nə vjetə, nə kjoftə se prišə 58 K nə muej?

53. Ńi katundár šiti 34 bařə grunə ká 13 K bařenə e 45 bařə þekenə ká 11 K bařenə; sá pare muer?

54. Ńi tregtár, šiti 16 *hl* vênə e fitoj 154 K; sá pare do tə kénə mâřə ǵiþ sejt mbassi aj vetə pat bleə vênenə ká 62 K hektolitrinə?

5. Me mâtə e me daə.

Tə mâtunitə per mênd.

a.

Sá herə mbahetə:

1. 2 nə 16, 4, 10, 18, 6, 12, 2, 14, 8?
2. 3 „ 27, 3, 15, 24, 9, 18, 12, 21, 6?
3. 4 „ 8, 16, 32, 12, 28, 36, 20, 4, 24?
4. 5 „ 15, 40, 25, 10, 45, 20, 5, 30, 35?
5. 6 „ 30, 48, 12, 36, 6, 18, 42, 54, 24?
6. 7 „ 28, 63, 21, 35, 49, 14, 56, 7, 42?
7. 8 „ 56, 72, 8, 32, 24, 48, 64, 16, 40?
8. 9 „ 36, 63, 45, 54, 72, 27, 9, 18, 81?

16 : 2 = 8 27 : 3 = 9
4 : 2 = 2 3 : 3 = 1 e kəštû pertej.

Sá herə mbahetə:

9. 2 nə 15, 7, 3, 19, 11, 5, 13, 1, 17, 9?
10. 3 „ 20, 16, 11, 4, 26, 13, 7, 29, 2, 22?
11. 4 „ 33, 26, 9, 17, 38, 29, 14, 6, 21, 3?
12. 5 „ 16, 47, 18, 39, 6, 28, 13, 22, 44, 31?
13. 6 „ 50, 37, 23, 8, 43, 56, 33, 9, 49, 15?
14. 7 „ 23, 58, 10, 39, 66, 45, 51, 19, 8, 34?
15. 8 „ 9, 43, 26, 36, 75, 58, 21, 29, 15, 69?
16. 9 „ 66, 38, 74, 41, 88, 29, 57, 7, 49, 16?

15 : 2 = 7 (1) 20 : 3 = 6 (2)
7 : 2 = 3 (1) 16 : 3 = 5 (1); ə kəštû pertej.

b.

30 : 3 = 10
80 : 2 = 40
240 : 6 = 40
720 : 8 = 90

84 : 3
60 : 3 = 20
24 : 3 = 8
84 : 3 = 28

187 : 5
150 : 5 = 30
37 : 5 = 7 (2)
187 : 5 = 37 (2)

Sá herə mbahetə:

17. 2, 3 nə 60, 49, 72, 104, 123, 150, 173, 135?
18. 4, 5 „ 80, 54, 95, 110, 164, 245, 280, 360?
19. 6, 7 „ 84, 126, 315, 420, 462, 210, 534, 546?
20. 8, 9 „ 216, 306, 144, 567, 488, 675, 504, 720?

60 : 2 = 30 60 : 3 = 20
49 : 2 = 24 (1) 49 : 3 = 16 (1)

Sá herə mbahetə:

21. 10 nə 30, 40, 70, 90, 25, 53, 84, 98?
22. 20 „ 40, 60, 100, 180, 240, 37, 76, 125?
23. 50 „ 100, 150, 250, 350, 75, 120, 155, 322?
24. 80 „ 80, 160, 320, 480, 720, 100, 344, 650?
25. 11 „ 33, 88, 22, 77, 55, 110, 18, 45, 80, 92?
26. 12 „ 60, 24, 96, 36, 84, 48, 80, 43, 91, 105?

c.

27. Sá korone janə 200, 380, 440, 197 kindta?
28. „ „ janə 60, 90, 150, 340 ðetəša?
29. Sá korone e tə kindta janə 37, 52, 85, 21, 73, 84, 91, 125, 246 ðetəša?

37 ðetəša = 3 K 70 ḱ.

30. Sá korone janə 5, 11, 15, ... 50 ńizetəša?
31. Sá korone e tə kindta janə 6, 13, 22, 36, 48, 62, 78 ńizetəša?
32. Sá ǵŷsa Napoljonit janə 40, 70, 90 fr.?
33. Sá Napoljona janə 40, 80, 60, 100, 140, 180 fr.?
34. Sá Napoljona e sá ǵŷsa janə 50, 90, 70, 30, 110, 150, 210, 230 fr.?
35. Sá korone e tə kindta janə 3, 7, 13, 29, 37, 65, 89 ǵŷsa koronet?
36. Sá *m* janə 30, 84, 108, 120, 141 *ðm*?
37. „ *m* „ 300, 450, 730, 800 *km*?
38. „ *hl* „ 200, 500, 349, 563 *l*?
39. „ *kg* „ 300, 800, 710, 437 *ðkg*?
40. „ *q* „ 400, 700, 520, 831 *kg*?
41. „ vjet „ 60, 84, 108, 57, 110 muej?
42. „ sahat „ 120, 180, 360, 300 dekika?
43. „ teste „ 30, 108, 70, 110 copə?

---

44. Nə kjoftə se 1 *m* cohə bân 8 K; sá metra meřenə me 24, 48, 88, 144 K?
45. Nə bâftə 1 barə elb 9 K, sá barə mund tə meřenə me 63, 108, 135, 180 K?
46. Nə fitoftə ńi argat 8 K nə javə; sá javə i duhetə me punue me fitue 128 K?

47. Sá *hl* mušt blehenə me 60, 120, 150, 270 K, ká 30 K hektolitrinə?

48. Sá okə řuš meřenə me 4 K 80 ḱ, ká 80 ḱ okenə?

---

50 ḱ = $^1/_2$ K; 25 ḱ = $^1/_4$ K; 20 ḱ = $^1/_5$ K.

49. 1 *m* beze bân 52 ḱ; sá bâjnə 17 *m*?

1 *m* . . 52 ḱ = $^1/_2$ K + 2 ḱ
17 *m* . . . $^{17}/_2$ K + 17 × 2 ḱ
$^{17}/_2$ K = 8 K 50 ḱ
17 × 2 ḱ = 34 ḱ
8 K 50 ḱ + 34 ḱ = 8 K 84 ḱ.

50. 1 okə grošə bân 23 ḱ; sá bâjnə 28 okə?

1 oke 23 ḱ = $^1/_4$ K — 2 ḱ
28 „ . . $^{28}/_4$ K — 28 × 2 ḱ
$^{28}/_4$ K = 7 K
28 × 2 ḱ = 56 ḱ
7 K — 56 ḱ = 6 K 44 ḱ.

51. 1 *m* beze bân 53 ḱ; sá bâjnə 12 *m*?
52. 1 okə ufulə „ 26 ḱ; „ „ 15 okə?
53. 1 okə mušt „ 48 ḱ; „ „ 24 okə?
54. 1 gyp kandilit „ 18 ḱ; „ „ 15 gypa?

Sá bâjnə:

55. 8 *l* ká 22, 26, 51, 19, 23, 48 ḱ litrinə?
56. 15 *l* ká 21, 27, 53, 18, 24, 49 ḱ litrinə?
57. 20 *kg* ká 19, 48, 96 ḱ, ká 1 K 52 ḱ *kg*?
58. 12 *kg* ká 26, 47 ḱ, ká 1 K 21 ḱ, 1 K 53 ḱ *kg*?
59. 9 *m* ká 18, 21, 24, 27, 48, 52, 98 ḱ metrinə?
60. 24 *m* ká 1 K 22 ḱ, 2 K 26 ḱ, 5 K 51 ḱ metrinə?
61. 7 *hl* ká 5 K 25 ḱ, 7 K 51 ḱ, 9 K 98 ḱ ektolitrinə?
62. 20 *hl* ká 10 K 26 ḱ, 15 K 52 ḱ, 29 K 97 ḱ ektolitrinə?
63. Ńi kopštár (bahčevan) šet 200 treša ká 28 ḱ per copə; sá pare meř?
64. Sá bâjnə 24 okə miš lopet ká 1 K 28 ḱ okenə?
65. Ńi tregtár blén 10 teste þika ká 76 ḱ copenə; sá do tə lájnə?
66. Sá kišinə me kuštue 12 párə kəmiša, nə kjoftə se per ńi ƙəmišə duhenə 3 *m* pelhurə ká 98 ḱ metrinə e per punə 2 K 5 ḱ?
67. Ńêni blén 2 bařə grunə ká 11 K 52 ḱ bařenə; ƙet 3 ǵŷsa napoljonit; sa do t' i kþehetə?

Tə dámitə per mênd.

a.

Sá âšt:

1. 1/2 e 18, 12, 8, 4, 16, 10, 14, 6?
2. 1/3 e 21, 9, 15, 27, 3, 6, 24, 18?
3. 1/4 e 32, 24, 4, 36, 28, 20, 8, 16?
4. 1/5 e 45, 30, 15, 40, 25, 35, 5, 20?
5. 1/6 e 12, 48, 42, 6, 54, 18, 36, 24?
6. 1/7 e 49, 14, 35, 7, 63, 42, 21, 56?
7. 1/8 e 24, 48, 16, 32, 8, 40, 72, 64?
8. 1/9 e 36, 45, 72, 18, 63, 9, 81, 27?
9. 1/10 e 30, 50, 20, 80, 40, 90, 70, 60?

b.

1/2 e 60 = 30
1/5 e 350 = 70
1/6 e 240 = 40
1/8 e 400 = 50

1/4 e 128
1/4 e 120 = 30
1/4 e 8 = 2
1/4 e 128 = 32

1/7 e 455
1/7 e 420 = 60
1/7 e 35 = 5
1/7 e 455 = 65

Sá âšt:

10. 1/2 e 28, 30, 50, 68, 94, 168, 242?
11. 1/3 e 39, 48, 66, 72, 93, 126, 144?
12. 1/4 e 48, 52, 60, 76, 84, 124, 212?
13. 1/5 e 55, 65, 70, 85, 95, 105, 335?
14. 1/8 e 80, 96, 120, 144, 168, 256, 432?

c.

15. Sá h
16. „ *km*
17. „ *l*
18. „ *đkg*
19. „ *kg*
20. „

janə 1/2, 1/4, 1/5, 1/10, 3/4, 2/5, 3/10, 7/10 e

K?
m?
hl?
kg?
q?

21. Sá sahat janə 1/2, 1/3, 1/4, 1/6, 1/8, 5/8 e ditəsə?

---

22. 8 *m* cohə bâjnə 72 K; sá bân 1 *m*?
1 *m* âšt e 8 a e 8 *m*, 1 *m* prá bân tə 8 enə e 72 K, do me þanə 9 K.
23. 9 *hl* biřə bâjnə 108 K; sá bân 1 *l*?
24. 4 bařə grošə bâjnə 92 K; sá bân 1 bařə?
25. 8 bruša bâjnə 64 đetəša; sá bân 1 brušə?

26. Ńêni prišə mbə 7 javə 210 K; sá čartə nə javə?

27. 3 *m* bâjnə 27, 42, 72 ḱ; ? bân 1 *m*?

28. 5 *l* „ 35, 50, 85 ḱ; ? „ 1 *hl*?

29. 6 *hl* „ 48, 78, 168 K; ? „ 1 *hl*?

30. Ńi mulĭ bluen nə 9 dit 216 baře; sá bluən nə ńi ditə?

31. Ńi nieri la tui dekə 1000 K; tə đetenə jau liđi tə vorfəneve, tepricenə me e dá nder tre řogətare tə vet, sá ńênit tjetərit; *a)* sá muerne tə vorfənitə, *b)* sá se i cili řogətár?

32. Mbassi me 8 B meřenə 84 *m* konop kanəpit; sá meřetə me 1 B?

33. Sá bân 1 *q* ušûj, nə kjoftə se 3 *q* bâjnə 396 K?

34. Nə bâftə $^1/_2$ teste fyšekə 10 gr. 25 p., sá bân 1 fyšek?

35. Nə bâšinə 6 okə þjerə 3 gr. 12 p., sá bãn 1 okə?

36. Nə bâšinə 8 okə voj linit 7 B 32 p.; sá bân oka?

---

37. 1 *m* gajtan tə léštə bân ńi đetəš; sá bân 1 *đm*?
1 *đm* = $^1/_{10}$ tə 1 *m*; prandej 1 *đm* bân $^1/_{10}$ tə đetəšit = 1 p.

38. Sá p. bân 1 *đm* mbassi 1 *m* bân 2, 5, 16, 38 đetəša?
Sá đetəša bân metri, aḱ pare bân 1 *đm*.

39. 1 *hl* bân 1 K; sá ban 1 *l*?

40. Sá bân 1 *l* nə bâftə hektolitri 7, 16, 28 K?
Sá korone bân hektolitri aḱ tə ḱindta bân litri.

41. 1 *q* bân 1 K; sá bân 1 *kg*?

42. Sá bân 1 *kg* nə bâftə 1 *q* 5, 18, 42 K?
Sá korone bân quintali, aḱ tə ḱindta bân kili.

---

43. 12 okə pamuk bâjnə 9 K 12 ḱ; sá bâjnə 3 okə?
3 okə $^1/_4$ tə 12 okəve, prandej bâjnə
3 okə . . . . $^1/_4$ tə 9 K 12 ḱ = 2 K 28 ḱ.

44. 15 *m* pelhurə bâjnə 18 K; sá bâjnə 3, 5 *m*?

45. 36 *l* „ 15 K; „ „ 6, 9 *l*?

46. 1 *q* tutkal bân 64 K; sá bâjnə 25 *kg*?

47. 1 *hl* biřə bân 34 K 60 ḱ; sá bâjnə 25 *l*?

---

48. Ńi kosətár kositə ńi livaď per 36 sahat; per sá sahat kišinə me e kositə 4 kosətarə?

4 kosətarə janə 4 × 1 kosətár, prandej 4 kosətarəve ju duhetə e 4 ta e motit tə 1 kosətarit; prá $^1/_4$ e 36 sahatve = 9 sahat.

49. A ká gražd me mbájtə 4 kual per 9 muej; sá mot kište me ju dalə ky gražd 12 kualve?

Dása me tə škrueme.

1. Sá herə mbahetə 3 nə 96?

96 : 3 = 32
9
6
6

2. Cila âšt e treta e 96?

96 : 3 = 32
9
6
6

Me mâtə ńi numer per ńi tjeter (do me þanə: me ġetə sá herə ńi numer ki a mbâhetə nə tjetərinə) o me daə o coptue ńi numer mbə pjesə sá ńêna tjetəra, þohetə me daə. Numərit ki do tə matetə e do tə dahetə nə pjesə sá ńêna tjetəra, i þonə i dášem; numərit ki matə o dán i þonə daəs, e numərit ki del prei tə matunitə o tə dámitə i þonə saəs.

I daəšəmi vehetə para šêjit; daəsi vêhetə mbas tí.

3. 64 : 2 =
39 : 3 =

4. 48 : 4 =
69 : 3 =

5. 426 : 2 =
936 : 3 =

6. 884 : 4 =
609 : 3 =

7. 78 : 2 = 39
6
18
18

8. 925 : 8 = 119
8
15
8
72
72

9. 56 : 2 =
72 : 3 =
64 : 4 =

10. 96 : 8 =
75 : 5 =
78 : 6 =

11. 548 : 2 =
726 : 3 =
632 : 4 =

12. 820 : 5 =
980 : 7 =
976 : 8 =

13. 576 : 6 = 96
54
36
36

14. 347 : 4 = 86
32
27
24
3 tepricə.

15. 136 : 2 = **16.** 258 : 3 = **17.** 273 : 4 = **18.** 385 : 5 =
218 : 6 = 404 : 7 = 680 : 8 = 745 : 9 =

19. Dáni *a)* per 2, *b)* per 4, *c)* per 6, *d)* per 8 se tə cilinə nder kəta numəra 158, 375, 528, 730.

20. Dáni *a)* per 3, *b)* per 5, *c)* per 7, *d)* per 9 se tə cilinə nder kəta numəra 291, 420, 602, 846.

21. 73,0 : 1,0 = 73

22. 65,5 : 1,0 = 65
5 tepricə.

23. 38,0 : 2,0 = 19
2
18
18

24. 79,4 : 3,0 = 26
6
19
18
14 tepricə.

25. 390 : 10 = **26.** 280 : 20 = **27.** 690 : 30 =
520 : 40 = 850 : 50 = 726 : 60 =

28. Dáni *a)* per 30, *b)* per 40, *c)* per 50, *d)* per 80 se tə cilimə nder ńikəto numəra 570, 650, 756, 960.

29. 714 : 21 = 34
63
84
84

30. 763 : 31 = 24
62
143
124
19 tepricə.

31. 804 : 12 = **32.** 538 : 72 = **33.** 712 : 46 =
943 : 41 = 747 : 83 = 851 : 37 =
852 : 81 = 576 : 24 = 754 : 58 =
939 : 52 = 980 : 35 = 513 : 19 =

34. Dáni *a)* per 13, *b)* per 28, *c)* per 42, *d)* per 72 se tə cilinə nder ńikəto numəra 288, 504, 648, 749.

35. Dáni *a)* per 15, *b)* per 36, *c)* per 75, *d)* per 96 se tə cilinə nder ńikəto numəra 180, 288, 360, 900.

36. Dáni *a)* per 14, *b)* per 26, *c)* per 84, *d)* per 91 se tə cilinə nder ńikəto numəra 182, 364, 540, 546.

37. Sá *m* janə 132, 228, 432, 718 *dm*?
38. „ *m* „ 250, 308, 649, 811 *km*?
39. „ tefterə „ 175, 319, 504, 750 kartela?
40. „ *kg* „ 224, 416, 672, 855 *dkg*?
41. „ sahat „ 420, 575, 780, 854 dekika?
42. „ dit „ 216, 408, 864, 930 sahat?

43. 1 *m* cohə bân 8 K 80 ḱ; sá bân 1 *dm*?

44. 1 teste briska bân 9 K 60 h; sá bân 1 brisk?

45. Ńêni meř nə vjetə 900 K; sá ká nə muej?

46. Sá kartela 3, 4, 5, 10 tabakəš ḱet ńi teftér?

47. Sá copə ńizet koronaš duhenə me láə 900 K?

48. Ńi kamcuer ḱi bân 70 *m* mbə 1 dekikə, per sá dekika bân 910 *m*?

49. 19 vetə dájnə sá ńêni tjetəri 817 K; sá i bjè ǵiþ e cilit?

50. 27 *hl* biřə bâjnə 621 K; sá bân 1 *hl*?

51. Ńêni šet *hl* e vênəsə ká 48 K; muer 768 K; sá *hl* vênə šiti?

52. Ńi zojə špijet bleu šeḱer per 6 K 40 h, ká 80 h okenə; sá okə ká bleə?

53. Ńi grue šet nə vjetə 840 kokəřa voe, e fiton prej siš 28 K; sá kokəřa voe šiti per 1 K?

54. Ńêni bleu 12 dit arə tokə per 984 K; 1 ditə arə ja šiti ńi tjetərit mb' atə vəjim, ḱi e bleu; sá i bje me laə kəti?

55. Ńi kopštə ká 840 pêmə mbə 24 řešta sá ńêni tjetəri; sá pêmə janə mbə ńi řešt?

56. Ńi argat kryen ńi punə nə 175 dit; sá punətorə kišinə me e bâə atə punə nə 7 dit?

57. Me do gražd kište me mujtə m' u mbájtə ńi kál 224 dit; per sá dit ju mbaston ky gražd 8 kualve?

58. Nder sá tə vorfenə mund tə dahenə 9 K 80 h nə mâřtə se i cili ká 35 h?

59. Ńi tregtár blén 48 bařə elb per 144 Midžida; kúr e šiti fitoj 72 midžida mə ta; ká sá e šiti bařenə?

60. Ńi katundare šiti 4 okə təlyen e 40 kokəřa voe per 8 K 64 h; sá i bâni oka e təlyemit mbassi voetə škuene ká 10 per 36 h?

6. Provə pertrîjet.

1. 46+30 =	**2.** 26+14 =	**3.** 153+20 =	**4.** 234+210 =
25+24 =	51+29 =	261+38 =	528+452 =
57+41 =	76+57 =	516+55 =	747+238 =
62+27 =	85+39 =	808+87 =	545+162 =

5. Meřni 3 herə, 5 herə, 8 herə numəritə 17, 25, 42, 53, 72, 84, 96.

6. Meřni 2 herə, 6 herə, 9 herə numəritə 15, 28, 37, 59, 65, 77, 89.

7. 1 *hl* biřə bân 23 K; sá bâjnə 35 *hl*?

8. Sá bâjnə 20 činija ká 20 pare copenə?

9. Sá bâjnə 20 okə sapun ká 3 groš okenə?

10. 1 pêndə kié tokə bân 12 midž.; sá bâjnə 3, 8, 18 pêndə đé?

11. Ńi búlk nder 153 kokəřa dele, ki kište, šiti 68; sá i mbetne?

12. Ńi katundár blén ńi kál 320 groš; ńi lopə 140 gr. e ńi pêndə kié 520; sá bâjnə tə tânə baškə?

13. 365 + 128 + 87 + 108 + 256 + 48 =

14. 219 + 51 + 13 + 159 + 99 + 214 =

15. 142 + 193 + 225 + 71 + 64 + 209 =

16. 326 : 2 =	**17.** 195 : 5 =	**18.** 432 : 8 =	**19.** 956 : 4 =
513 : 3 =	906 : 6 =	702 : 9 =	215 : 5 =
780 : 4 =	616 : 7 =	708 : 6 =	687 : 3 =

20. 1000 copə tuła bâjnə 110 groš; sá bâjnə 200 copə?

21. Me 30 K meřenə 120 okə biřə; sá biřə meřenə me 1 K? sá me 2, 3, 5, 10 K?

22. 10 okə ḱira bâjnə 9 K 60 h; sá bâjnə 20, 25 okə?

23. Ńi argat fiton 96 h nə ditə; sá fiton nə 11 dit?

24. Ńêni blén ńi ká 452 gr. e e šet 496 gr.; sá fiton?

25. Ńêni šiti ńi mál 250 gr. e fitoj 63 gr.; sá e kište pasə bleə?

26. Ńi grue blén 72 kútə pelhurə e ¼ e bân kəmiša; sá i jesinə?

Numəroni se tə ciłinə řešt déri nə 500:

27. 18 + 20 **29.** 2 + 48 **31.** 27 + 35
28. 1000 − 30 **30.** 993 − 26 **32.** 953 − 51

33. 1 okə šap bân 20 p.; sá bâjnə 50 okə?

34. Sá bâjnə 50 copə ká 13, 22, 35, 48, 55 h copenə?

35. Me 1 K meřenə 4 okə krypə; ? me 5, 9, 25 K?

36. „ 1 „ „ 40 sumbuła; ? me 6, 14, 24 K?

37. 3 k. bazemə bâjnə 13; sá bâjnə 36 k?

38. Ńêni ká 218 dit arə, šet 76 dit arə; sá i jesinə?

39. Nə ńi školə me 3 rênde, rêndi i parə ká 82 fəmiə, rêndi i dytə 19 mã pak se i pari, e rêndi i tretə 13 nên tə dytinə; sá fəmiə kan tə trí rêndetə mbarə?

40. Mbə ńi ǩeř janə pêsə vetə, ki pešojnə, se i ciłi nə védi 81, 77, 72 e 68 okə; sá âšt tə tanə baŕa e ǩeřit?

41. 795−234 = **42.** 505−218 = **43.** 701−623 =
682−347 = 413− 86 = 1000−375 =

44. 15 punətorə bâjnə ńi punə nə 13 dit; sá dit i duhenə ńi punətorit me bâə atə punə?

45. 1 okə tambel bân 18 p.; sá bâjnə 25 okə?

46. Ńêni blén 4 kual drũ me djegə ká 6 gr. 30 p. kálinə; e 6 kual lândə punet ká 10 gr. 15 p. kálinə; sá pare do tə lájnə?

47. Ńi katundár blén ńi copə tokə 680 gr., tə 8 enə e pareve nə dorə; sá pare kjenə?

48. 32 × 28 = **49.** 17 × 54 = **50.** 52 × 18 =
34 × 29 = 26 × 35 = 72 × 14 =
43 × 23 = 51 × 19 = 37 × 25 =

Nə se tə cilenə provə ki vjen numəroni vəjimin' e 3, 7, 2, 8, 5, 9, 4, 10, 6 ńišave.

51. 1 okə vênə bân 60 pare. **53.** 1 okə sapun bân 6 gr.

52. 1 okə biřə bân 32 p. **54.** 1 okə voj bân 5 : 20.

55. 1 haliə bân 1 čerek 50 p.

56. 1 *m* kumaš bân 2 čerek 30 p.

57. 1 baŕə grunə bân 5 midžida 20 p.

58. 1 baŕə driþə bân 4 midž. 18 p.

59. 1 *hl* vênə bân 8 midž; sá bâjnə 5, 9, 15 *hl*?

60. 1 mbəlojə tavolinet bân 5 čerekə 5 p.; sá bân 1 teste?

61. Mbə kařocə janə 6 vetə e se i ciłi do tə lájnə 3 gr. 35 p.; sá lájnə tə tânə baškə?

62. Ńi dugâjdžiə šet 1 krye šeḱer 6 okəš 5 čerekə e 16 p.; sá i bje okəsə?

63. Ńi simičiə kište nə zymbył 7 buk e i šiti ka 32 p. copenə; sá pare muer?

64. Ńêni me bleə ńi džamadan ruen per 9 javə 3 kaciła nə ditə. Sá jave do tə ngjasinə nə kjoftə se ruen več 1 kacił? Sá bân džamadani?

65. Ńêni šet 214, 57, 93, 107 okə tə ńi málit, e i jesinə 266 okə; sá okə kište pasə?

66. 868 : 62 =
943 : 41 =
891 : 33 =
940 : 24 =

67. 945 : 45 =
910 : 26 =
969 : 57 =
532 : 19 =

68. 678 : 21 =
753 : 32 =
890 : 44 =
987 : 68 =

69. Ńi zotəniə muer prej tokəsə sa vet 215 bařə grunə; 306 bařə kołomoḱ, 127 bařə elb. Mbə ta šiti 168 bařə grunə, 135 bařə kołomoḱ e 48 bařə elb; sá ndali per védi *a)* mbə se tə ciłinə bereḱet, *b)* mbə tə tânə bereḱetinə baškə?

70. Mbə dyə anətə tə ńi řugəsə donə me vûe pêmə; me i vûe 3 *m* largas duhenə 340 fiłe; sá kišinə m' u daštə me i vûe 6 *m* largas?

71. Ńi kopštə âšt gjatə 45 *m* e ǵanə 21; ńi tjeter âšt gjatə 31 *m* e aḱ ǵanə; ńêni e tjetəri kan avuliə; ciła avuliə âšt mã i gjatə, e sá e kalon tjetərenə?

72. Ńi grue blen 50 k. beze 37 gr. e i šiti ńi šokesə 8 *m*; sá do t' i apinə kəjo?

73. Ńi sahatdžiə blen 1 teste sahata džepit per 34 midž. e i šiti ka 3¼ midž. copenə; sá fitoj *a)* nə copə, *b)* mbə ǵiþ testenə?

II. Numərimi me tə deta, tə kindta e tə mijta.

1. Me kəndue e me škrue:

1 mijəš = 10 kindəša,	1 ńiš = 10 tə ðeta,
1 kind = 10 ðetəša,	1 ðetə = 10 tə kinda,
1 ðetəš = 10 ńiša,	1 kinðtə = 10 tə mijta.

1. Ciła âšt e 10a pjesə e 1 mijəšit?
„ „ „ „ „ „ 1 kindəšit?
„ „ „ „ „ „ 1 ðetəšit?

2. Ciła âšt e 10a pjesə e 1 ńišit?
„ „ „ „ „ „ 1 tə ðetəsə?
„ „ „ „ „ „ 1 tə kindəsə?

3. Sa tə ðeta janə 1, 2, 3, . . . 9 ńiša?

4. „ tə kindta „ 1, 2, 3, . . . 9 tə deta?

5. „ tə mijta „ 1, 2, 3, . . . 9 tə kinda?

6. „ tə mijta „ 1, 2, 3, . . . 9 tə ðeta?

(Uńîəsa, ðetorə, pikə ðetore. Me škrue e me kəndue numəratə ðetore.)

Numəri ðetuer 333'333 peršiən:

3	3	3	•	3	3	3
kindəša	ðetəša	ńiša		tə ðeta	tə kindəta	tə mijta

7. Škrueni me numerza:

6 uńîəsa 5 tə ðeta;
38 „ 4 „ „ 6 tə kinda;
26 „ 3 „ „ 4 „ „ 5 tə mijta;
6 tə deta;
8 „ „ 7 tə mijta;
197 uńîəsa 86 tə kinda;
6 „ 709 tə mijta.

8. Kəndoni ńikəto numəra đetore:

15·7	6·8	54·78	6·25	33·268	8·123
83·2	0·5	97·36	0·93	107·609	0·486
196·3	0·1	41·07	0·05	640·053	0·007

15·7 = 15 uníəsa e 7 tə đeta,
0·5 = 0 „ e 5 tə đeta,
54·78 = 54 „ 7 tə đeta e 9 tə ḱinda,
= 54 „ e 78 tə ḱinda.

9. Perpiḱni vəjimin' e ńikətyne numərave đetorə:

5·3, 5·30, 5·300.

Vəjimi i ńi numərit đetuer nuk ndəřon se i štohetə nə tə diaþtə ńi o mã zere.

---

10. Sá tə ḱinda janə:

0·48 K, 0·23 K, 0·35 K, 0·75 K, 0·51 K, 0·16 K?
0·7 K, 0·5 K, 0·2 K. 0·08 K, 0·03 K, 0·09 K?

0·48 K = 48 h, 0·7 K = 70 h, 0·08 K = 8 h.

11. Kəndoni si koronə e tə ḱinda:

3·57 K, 5·31 K, 10·19 K, 6·8 K, 4·02 K, 7·05 K.

12. Sá *đm* janə 0·1 *m*, 0·2 *m*. . . . . 0·9 *m*?

13. Sá *ḱm* janə:

0·72 *m*, 0·87 *m*, 0·4 *m*, 0·7 *m*, 0·06 *m*?

14. Kəndoni si *m*, *đm* e *ḱm*:

6·38 *m*, 9·52 *m*, 12·84 *m*, 1·59 *m*, 3·96 *m*, 7·07 *m*.

6·38 *m* = 6 *m* 3 *đm* 8 *ḱm*.

15. Sá *l* janə:

0·63 *hl*, 6·18 *hl*, 7·39 *hl*, 0·7 *hl*, 2·08 *hl*?

16. Sá *kg* janə:

0·23 *q*, 0·2 *q*, 0·03 *q*, 4·05 *q*?

17. Sá *đkg* janə:

0·95 *kg*, 0·78 *kg*, 2·8 *kg*, 0·07 *kg*, 5·09 *kg*?

---

18. Diftoni me pjesə đetore tə ńi koronəsə:

59 ḱ, 37 ḱ, 22 ḱ, 61 ḱ, 40 ḱ, 9 ḱ, 4 ḱ;
2 K 25 ḱ, 7 K 18 ḱ, 3 K 72 ḱ, 5 K 80 ḱ, 1 K 5 ḱ.

59 ḱ = 0·59 K, 9 ḱ = 0·09 K,
2 K 25 ḱ = 2·25 K, 1 K 5 ḱ = 1·05 K.

19. Kþeni nə ðetorə tə ńi metrit:

5 *ðm*, 7 *ðm*, 38 *km*, 75 *km*, 40 *km*, 3 *km*, 8 *ðm* 2 *km*;
6 *m* 3 *ðm*, 1 *m* 2 *ðm* 9 *km*. 7 *m* 8 *ðm* 4 *km*, 5 *m* 6 *km*.

20. Diftoni nə ðetore tə ńi *hl*:

32 *l*, 79 *l*, 13 *l*, 20 *l*, 5 *l*, 6 *hl* 27 *l*, 4 *hl* 8 *l*.

Kþeni nə ðetorə:

21.

8	*q*	47	*kg*
3	„	57	„
—	„	81	„
2	„	70	„

22.

5	*kg*	24	*ðkg*
—	„	56	„
2	„	83	„
—	„	40	„

2. Mbəleða.

1.

5·3
7·1
4·2
16·6

2 ð. + 1 ð. + 3 ð. = 6 ð.
4 ń. + 7 ń. + 5 ń. = 16 ń.

2.

8·32
2·79
6·95
18·06

5 ķ. + 9 ķ. + 2 ķ. = 16 ķ. = 1 ð. 6 ķ.
1 ð. + 9 ð. + 7 ð. + 3 ð. = 20 ð. = 2 ń. 0 ð.
2 ń. + 6 ń. + 2 ń. + 8 ń. = 18 ń.

3.

0·7
0·5
0·4
0·8

4.

1·234
2·345
3·456
0·567

5.

15·6
8·3
34·9
27

6.

20
19·3
18·26
17·12

7.

7·34
9·463
0·772
5·09

8. 0·2 + 0·3 + 0·4 + 0·5 + 0·6 + 0·7 + 0·8 =

9. 9·87 + 8·76 + 7·65 + 6·54 + 5·43 + 4·32 =

10. 4·135 + 5·246 + 6·864 + 7·753 + 8·963 =

11. 24 + 17·5 + 12·48 + 9·37 + 5·8 + 1 =

Kþeni nə numəra ðetorə e mbəliðni:

12.

15	K	48	h
29	„	60	„
—	„	57	„
18	„	6	„

13.

5	*m*	1	*ðm*	4	*km*
3	„	8	„	7	„
7	„	—	„	8	„
9	„	5	„	—	„

14.

2	*q*	65	*kg*
—	„	81	„
8	„	60	„
4	„	37	„

15. Ńêni dzier ńikəto fajde: 128·35, 216·75, 107·5 e 248·62 K; sá meř ģiþsejt?

16. Ńi mal cohetə prei *A* sə deri nə *P* 69·8 *m*, prei *B* sə deri nə *C* 73·7 *m*; sá kalon *C*-ja *B* nə?

17. Kater vozga mbájnə 7·39, 7·63, 8·15, 8·86 *hl* vênə; sá vênə kan tə katratə baškə?

3. Ñ d z o j a.

1. 9·5 − 2·3 = 7·2
3 đ. e 2 đ. = 5 đ.
2 ń. e 7 ń. = 9 ń.

2. 8·57 − 0·92 = 7·65
2 ḱ. e 5 ḱ. = 7 ḱ.
9 đ. e 6 đ. = 15 đ., jet 1 ń.
1 ń. e 7 ń. = 8 ń.

3. 0·9 − 0·4

4. 0·876 − 0·194

5. 18·45 − 6·2

6. 52·811 − 37·6

7. 7·3 − 2·14

8. 0·86 − 0·241

9. 3·5 − 1·275

10. 100 − 12·92

11. 9·2 − 3·5 =
47·8 − 8·8 =
80·1 − 9·6 =

12. 7·18 − 4·23 =
24·04 − 12·56 =
9·172 − 2·427 =

13. 39·26 − 15·3 =
128·37 − 67 =
91·135 − 8·41 =

14. 51·3 − 28·49 =
345 − 119·26 =
8·67 − 3·987 =

Kþeni nə đetorə e mandej ŕdzoni:

15. 128 K 8 h − 63 „ 25 „

16. 9 *m* 38 *ḱm* − 3 „ 80 „

17. 53 *kg* 34 *đkg* − 18 „ 59 „

18. Prei 2·1 ŕdzo 0·35; prei tepricet ŕdzo prap 0·35; e ńištû dalə déri nə 6 herə.

19. Ńi grue blén téša per 6·35 K e nep ńi copə đetə koronaš; sá do t' i kþejnə?

20. Vêndi *A* âšt 58·2 *m* mã nelt se *B*, *B* 21·85 *m* mã poštə se *C*; sá âšt *C* permbî *A*?

21. Ńi katundár blén ńi tokə 8·38 *ha* e šet mbə tê 2·172 *ha*; sá *ha* ndalə per védi?

4. Šumimi.

1. Nə numer ðetuer 6·128 ndəřoni pikenə ðetore ńi rênd ká e djaþta; sa herə mã e maðe bâhetə se e ciła numerzə e numərit ḱi del 61·28?

Šumohetə per 10 ńi numer ðetuer sá herə tə ndəřohetə pika ðetore ńi rênd kah e djaþta.

2. Nə numer ðetuer 6·128 ndəřoni pikenə ðetore dyə rênde kah e djaþta; sá herə numəri i dytə 612·8 âšt mã i mað se i pari?

Šumohetə per 100 ńi numer ðetuer sá herə tə ndəřohetə pika ðetore dyə rênde kah e djaþta.

3.
3·14 × 10 =
17·384 × 10 =
0·123 × 10 =

4.
9·6 × 10 =
0·35 × 10 =
5·123 × 100 =

5.
0·098 × 100 =
0·72 × 100 =
5·4 × 100 =

6.
3·96 × 8
31·68

8 herə 6 ḱ. = 48 ḱ. = 4 ð. 8 ḱ.
8 herə 9 ð. = 72 ð. e 4 ð. = 76 ð. = 7 ń. 6 ð.
8 herə 3 ń. = 24 ń. e 7 ń. = 31 ń.

7.
5·8 × 2 =
17·3 × 5 =
3·42 × 6 =
0·93 × 9 =

8.
17·9 × 7 =
1·57 × 8 =
3·145 × 4 =
0·895 × 3 =

9.
35·36 × 9 =
0·149 × 6 =
0·037 × 5 =
4·923 × 12 =

10. 1 *ðm* cohə bân 0·85 K; sá bân 1 *m*?

11. 1 *l* vênə bân 0·72 K; sá bân 1 *hl*?

12. Sá bâjnə 7 mica ká 11·29 K copa?

13. Ńi gotə bân 0·96 K; sá bân 1 teste?

14. Ńi kryegâjet, ḱi ḱet 48·24 K nə vjetə, sá ká me ḱitə nə 2, 3, 4 vjet?

5. Tə dámitə.

1. Nə numer ðetuer 785·2 lueni pikenə ðetore ńi rênd kah e řmakta; č' pjesə tə vəjimit tə parə ká se e ciła numerzə e numərit ḱi del 78·52?

Ńi numer ðetuer dahetə per 10 tui luejtə pikenə ðetore ńi rênd mã kah e řmakta.

2. Nə numer ðetuer 785·2 lueni pikenə ðetore dyə rênde mã kah e řmakta, č' pjesə tə numərit tə parə âšt numəri i rí 7·852?

Ńi numer ðetuer dahetə per 100 tui luejtə pikenə ðetore dyə rênde mã kah e řmakta.

3. 35·86 : 10 = 14·9 : 10 = 662·3 : 100 =

4. 5·48 : 10 = 7·3 : 10 = 1·2 : 100 =

5. 807 : 10 = 946 : 100 = 51 : 100 =

6. Sá âšt e 4 ta *a)* e 9·36, *b)* e 3·14?

a) 9·36 : 4 = 2·34

8
13
12
16
16
0

b) 3·14 : 4 = 0·785

28
34
32
20
20
0

7. 4·6 : 2 =
8. 35·4 : 3 =
9. 24·5 : 7 =
10. 9·36 : 6 =
11. 58·48 : 8 =
12. 90·35 : 5 =
13. 5·172 : 4 =
14. 8·046 : 9 =
15. 0·144 : 6 =
16. 57·15 : 5 =
17. 2·55 : 5 =
18. 5·48 : 20 =
19. 4·44 : 6 =
20. 50·556 : 12 =
21. 48·84 : 60 =

---

22. 1 *m* cohə bân 5·2 K; sá bân 1 *ðm*?

23. 1 *ha* livaď bân 985 K; sá bân 1 *a*?

24. 1 *hl* vênə bân 36 K; sá bân 1 *l*?

25. 1 *q* undyrə bân 128 K; sá bân 1 *kg*?

26. 8 *kg* pešk bâjnə 9·12 K; sá bân 1 *kg*?

27. Ńi kambəcuer bân mbə 1 sahat 4·68 *km* rugə; sá bân mbə 1 dekikə?

28. Ńi krue ќet mbə 1 dekikə 0·84 *hl* ujə; sá *l* ќet mbə 1 t' îmtə.

29. Ńi dugâjdžiə blén 12 pár fəlandza 14 K 40 h e per ќiraə i škoj 1 K 44 h. Šet 5 párə 9 K 60 h; sá fiton mbə se tə cilinə čift? Sá kište me fitue ģipsejt me kênə se i šet edè 7 čift tjerə mb' atə pazár?

Tə dámiť e dytə.

I. Numərimi per řešta numəraš mã tə náltə.

1. Me kəndue e me škrue numəra mã tə náltə.

a.

10 ńiša = 1 đetəš = 10.
10 đetəša = 1 kindəš = 100.
10 kindəša = 1 mijəš = 1000.

1. Sá mijəša janə
20, 50, 80, 60, 90, 40, 70, 30 kindəša?
20 ķ. = 2 m. = 2000.

2. Sá kindəša, đetəša, ńiša janə
1, 2, 5, 9, 4, 7, 3, 8 mijəša?
5 m. = 50 ķ. = 500 đ. = 5000 ń.

3. Si ju þonə ńikətyne numərave:
3 m. 5 ķ. — 1 m. 2 ķ. 4 đ. — 5 m. 8 ķ. 2 đ. 6 ń.
7 m. 3 ķ. — 6 m. 0 ķ. 5 đ. — 2 m. 6 ķ. 3 đ. 7 ń.
5 m. 8 ķ. — 8 m. 4 ķ. 9 đ. — 8 m. 9 ķ. 0 đ. 4 ń.
3 m. 5 ķ. = trí mí' e pêsķind.
5 m. 8 ķ. 2 đ. 6 ń. = pêsə miə tetə kind ńizet e ġaštə.

4. Dáni ńikəto numəra *a)* nə numerza e diftoni vəjimin' e se tə cilesə numerzə mbas vêndit ki ká, *b)* nə mĩja e ńiša:
3578, 9357, 7146, 5213, 4372, 2982, 8735, 6139;
7085, 4908, 6225, 9450, 5705, 7891, 9007, 8641.
3578 = 3 m. 5 ķ. 7 đ. 8 ń. = 3 m. 578 ń.

5. Č' vênd kan ńišatə, đetəšatə, kindəšat' e mĩjatə?

6. Sá numerza kan mĩjatə?

7. Kəndoni ńikəto numəra:
8296, 5474, 4368, 5986, 2594, 1517, 7891, 6799;
5678, 5768, 2470, 4801, 1086, 8009, 3700, 3040.

8. Škrueni več me numerza ńikəto numəra:
2 m. 7 ķ. 8 đ. 1 ń. — 7 m. 359 ń. — 9 m. 564 ń. — 6 m. 230 ń.
5 m. 3 ķ. 0 đ. 6 ń. — 4 m. 793 ń. — 1 m. 805 ń. — 3 m. 24 ń.

9. Škrueni me numerza:
dy mîə treḱind e katerđet' e tetə — štatə mîə dyḱind e nandəmbəđetə — pêsə mîə ǵaštəḱind e tetəđetə — ńimbəđetə mîə — tri mîə nandəḱind e kater.

b.

10 mijəša = 1 đetəš mijəšit = 10000.

10. Sá đetəša mijəš janə
30, 90, 20, 80, 50, 70, 40, 60 mijəša?

11. Sá mijəša, ḱindəša, đetəša e ńiša janə
1, 5, 8, 3, 7, 4, 9, 2, 6 đetəša mijəš?

12. Štielni ńikəto numəra *a)* nə numerza e diftoni vəjimin' e se tə ciłesə numerzə mbas vêndit, ḱi ká, *b)* nə mijəša e ńiša.
82543, 49635, 72654, 67891, 12468, 24795, 83614;
60872, 31740, 54309, 26053, 50405, 92070, 77800.
82543 = 8 đ. m. 2 ḱ. 4 đ. 3 ń. = 82 m. 543 ń.

13. Č' vênd kan đetəšatə mijəš?

14. Kəndoni ńikəto numəra:
13745, 29861, 34478, 49462, 93184, 52846, 75192;
10428, 25630, 83704, 56019, 34201, 70420, 16005.

15. Škrueni več me numerza ńikəto numəra:
72 m. 594 ń. — 17 m. 593 ń. — 34 m. 107 ń. — 20 m. 875 ń.
27 m. 930 ń. — 59 m. 376 ń. — 93 m. 64 ń. — 13 m. 903 ń.

16. Škrueni me numerza:
dymbəđetə mîə katerḱind e ńizet e štatə;
ńizet e ǵaštə mîə pêsəḱind e katermbəđetə;
ǵaštəđet' e pêsə mîə štatəḱind e tetəđetə;
tetəđet' e štatə mîə dyḱind e tre;
nândəđetə mîə e pêsəđet' e nândə.

c.

10 đetəša mijəš = 1 ḱindəš mijəš = 100000.

17. Štielni ńikəto numəra *a)* nə numerza e diftoni vəjimin' e se tə ciłesə numerzə mbas vêndit, ḱi ká, *b)* nə mîjəša e ńiša.
761534, 842325, 431326, 872534, 428579, 317624;
401305, 260923, 257406, 593740, 927062, 330008.
761534 = 7 ḱ. m. 6 đ. m. 1 m. 5 ḱ. 3 đ. 4 ń. = 761 m. 534 ń.

18. Č' vênd kan ḱindəšatə mîjəš?

19. Kəndoni ńikəto numəra:

751.594, 479.387, 678:271, 582.359, 274.628, 159.543;
806.357, 247.190, 740.835, 418.706, 610.049, 388.021.

20. Škrueni več me numerza:

719 m. 384 ń. — 363 m. 711 ń. — 241 m. 850 ń.
340 m. 975 ń. — 802 m. 542 ń. — 693 m. 56 ń.

21. Škrueni me numerza:

tetəḱind e katermbəđetə mîə pêsəḱind e triđet' e ńi;
ġaštəḱind e kateređet' e dy mîə treḱind e nandəđetə;
ńiḱind e pêsə mîə e pêsəđet' e ġaštə;
kateṙḱind e tetəđetə mîə e pêsəđet' e ġaštə.

d.

10 ḱindəša mijəš = 1 miljũ = 1,000.000
10 miljûj = 1 đetəš miljûjš = 10,000.000
10 đetəša miljûjš = 1 ḱindəš miljûjš = 100,000.000
e kəštû pertė.

e kəštû pertė	Ḱindəša	Đetəša	Ńiša	Ḱindəša	Đetəša	Ńiša	Ḱindəša	Đetəša	Ńiša
	miljûj			mîjəša					
	9.	**8.**	**7.**	**6.**	**5.**	**4.**	**3.**	**2.**	**1.**
			3	7	8	2	6	4	9

22. Ndertoni pasḱyrenə, ḱi u vûe sypri, štielni ńikəto numəra me numerza e řeštoni nə pasḱyrə mb' atə rênd ḱi e lypə vəjimi i tyne.

3,782.649	63,418.529	6,790.814
5,260.321	7,963.052	2,526.083

23. Č' vênd kan mijəšatə, miljûjtə e mîjəšat' e miljûjve?

24. Sá numerza kan mîjəšatə, sá miljûjtə?

25. Štielni se tə cilinə numer tə **22.** eđė nə miljûj, mîjəša e ńiša e mandej kəndoni.

26. Škrueni več me numerza:

63 miljûj 508 mîə 749;
209 miljûj 36 mîə 840;
730 miljûj 357 mîə 78;
7 miljûj 8 mîə 12.

27. Škrueni me numerza:

dymbəđetə miljûj ġaštəđet' e pêsə mîə treḱind e nandəđetə;
ġaštəḱind e ńizet e dy miljûj ńiḱind e kater mîə e triđet' e dy;
štatə miljûj e pêsəđetə.

28. Sá ḱindəša mîjəš ká numəri 736928; sá đetəša mîjəs, sá mijəša, ḱindəša, đetəša e ńiša?

736928 = 7 ḱ. m. e 3 đ. m. 6 m. 9 ḱ. 2 đ. 8 ń.
= 73 đ. m. e 6 m. 9 ḱ. 2 đ. 8 ń.
= 736 m. e 9 ḱ. 2 đ. 8 ń.
= 7369 ḱ. e 2 đ. 8 ń.
= 73692 đ. e 8 ń.
= 736928 ńiša.

29. Diftoni mbə ketə məndyrə se tə cilenə pjesə tə ńityne numərave:

5347, 29346, 68253, 941268, 7953412.

Numerza Řomake.

I = 1 X = 10 C = 100 M = 1000
V = 5 L = 50 D = 500

1.	II = 1 + 1 = 2		XX =		CC =		
	III =		XXX =		CCC =		
2.	VI = 5 + 1 = 6		XI =		XXXV =		CCVII =
	VII =		XII =		LIII =		DCXI =
	VIII =		XIII =		LXXI =		MDCCC =
3.	IV = 5 − 1 = 4		XIV =		XCI =		CM =
	IX =		XIX =		XCIV =		CMIV =
	XL =		XLI =		CD =		CMIX =

4. Škrueni me numerza arabistane ńikəto numəra:

XV	XXIV	XXXVI	XCII	CCIX	MDCCIV
XVII	XXVII	XLIII	LXXX	CCCXL	MDCCXII
XVIII	XXIX	XLIX	LIV	DCCIV	MDCCCLXXXV

BKSH

5. Škrueni me numerza ŗomake ńikəto numəra:

15	38	109	551	1002	1695
32	64	134	644	1405	1848
53	92	490	990	1540	1889

2. Mbəleđa.

Mbəliđni ńikəto numəra prei nëltit e tepoštə:

1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**
17	79	336	765	987
28	68	626	256	778
19	59	548	567	568
37	74	799	370	275
30	21	486	687	876

Mbəliđni ńikəto numəra *a)* mã parə prei nëltit e tepoštə, *b)* mandej rátas:

	6.		**7.**		**8.**		**9.**		**10.**		**11.**
12.	4642	+	6246	+	9723	+	1678	+	6947	+	2745
13.	3397	+	4577	+	5113	+	6357	+	7674	+	9158
14.	8426	+	4462	+	8442	+	3696	+	4275	+	5146
15.	7849	+	1857	+	3128	+	4211	+	7782	+	3917
16.	2478	+	2552	+	5877	+	2946	+	5654	+	7854
17.	9789	+	5113	+	6754	+	6745	+	4698	+	1679

Numəroni aštû se aštû:

	18.		**19.**		**20.**		**21.**		**22.**		**23.**
24.	8765	+	4206	+	8529	+	738	+	4630	+	21
25.	876	+	5016	+	2817	+	9270	+	6758	+	584
26.	87	+	7382	+	748	+	4818	+	2716	+	8543
27.	8	+	947	+	5032	+	5917	+	2573	+	8495
28.	44	+	2798	+	1804	+	7056	+	478	+	1936
29.	345	+	8172	+	6384	+	2915	+	4219	+	9298

	30.		**31.**		**32.**		**33.**		**34.**
35.	12345	+	23456	+	34567	+	45678	+	56789
36.	32408	+	18297	+	73582	+	15964	+	81425
37.	43962	+	73582	+	15964	+	37891	+	42167
38.	86431	+	29505	+	23568	+	53156	+	83118
39.	64536	+	78327	+	76874	+	87654	+	25936
40.	38697	+	68979	+	28949	+	89638	+	96587

41.		**42.**		**43.**	
	8165		98725		849672
	48079		493608		9064285
	541309		509367		14673
	178912		726496		2647984
	63278		670855		539506

44. Ńi řešt numəra filon prei 492765 e se i cili numer ki vjen mbrapa e kalon tə parinə per 87546, sá âšt *a)* i ġašti numer, *b)* mbəleđa e ġaštə numərave baškə?

Problematə ki kan hýłzinə (*) do tə štielenə per mêč si kətù si mbrapa.

***45.** Ká dyə vozga, ńênа mba 168 okə, tjetəra 64 okə mã teper; sá okə mba e dyta?

***46.** Perendorja Marija Teresja leu nə vjetə 1717 e řnoj 63 vjet; mbə č' vjetə diḱ?

***47.** Ńi špiə e temelueme nə vjetə 1843 u doġ mbas 39 vječ; kúr ndođi ky zjerm?

***48.** I zoti i ńi pýləsə vûni nə pylə tə vet 276 lisa e 160 aha; sá landə vûni ġipsejt?

49. Mbə ńi kopštə janə 649 řâjə mola, 455 darđa, 329 ḱeršija e 236 kumbula; sá pêmə janə ġipsejt?

50. Nə vjetə 1850 ńi katund kište 1265 frŷmə e déri nə vjetə 1890 u štuene 438; sá frŷmə kište katundi nə vjetə 1890?

51. Uđəsə sə mađe ġindenə řešt 3 copə katunde; prei *A* sə e nə *B* janə 3537 *m*, prei *B* sə e nə *C* 2265 *m*; sá ká prei *A* sə e nə *C*?

52. Ńêni blén ńi špiə, lán nə dorə 10680 groš, e jet bordž eđè 5320 groš; sá i ká bâə špija?

53. Ńi špiə pat kênə bleə 14860 groš; aj ki e šiti fitoj 2340 groš; sá pare e šiti?

54. Ńi zotəniə bleu dy copa tokə, ńênen' e bleu 955 groš, tjetərenə 108 groš mã štrêjt; sá i bâni e dyta?

55. *A* sə i bân ǵãja 8750 K, *B* sə 2180 K mã teper se *A* sə, *C* sə 1885 mã teper se *B* sə; sá kan tə tanə baškə?

3. Ȓdzoja.

1. 839 — 715 = 124

5 e 4 bâjnə 9;
1 e 2 bâjnə 3;
7 e 1 bâjnə 8.

2.

85	368	647	4837	3248	92679
− 32	− 147	− 234	− 1225	− 2034	− 51403

3. 10 748 + 253 = 1 495

3 e 5 bâjnə 8;
5 e 9 bâjnə 14, jet 1;
1 e 2 bâjnə 3, e 4 bâjnə 7.

4.

568	274	420	8325	3845	5283	3461
− 187	− 158	− 188	− 4109	− 1927	− 2579	− 727

5.

5472	3474	4651	5476	9483	8297	7942
− 2745	− 2395	− 1872	− 3069	− 5395	− 2698	− 5858

6.

8413 − 4375 =	5132 − 4837 =	7315 − 2708 =
6233 − 5794 =		

7.

1425 − 469 =	5194 − 4375 =	7513 − 2685 =
8642 − 6252 =		

8.

7640 − 2356 =	6070 − 2539 =	8300 − 748 =
3000 − 1234 =		

9.

57638	68627	42763	76484	35425
− 23514	− 37207	− 20347	− 51926	− 9278

10.

40309	72090	83006	60090	70000
− 13244	− 23456	− 54278	− 25346	− 54321

11.

34785 − 23957 =	83590 − 16718 =
23105 − 8506 =	24807 − 16049 =

12.

26053 − 15684 =	90407 − 43690 =
70300 − 24651 =	80000 − 8705 =

13. Prei 80063 ȓdzoni

a) 35276, *b)* 17904, *c)* 9580, *d)* 75116, *e)* 472, *f)* 40087.

14. Ȓdzoni ńikəto numəra prei 90500.

15. Mbəliđni numəratə 23457, 50817, 19404, 36658, 62075, 48239 e prei mbəleđesə tə tyne řdzoni numərin' e parə, prei tepricet numərin' e dytə e kəštû pertė.

16. 368579	179380	427685	738274	385423
— 145263	— 36354	— 282830	— 481908	— 179568
17. 680873	436273	729302	546030	730082
— 448894	— 264575	— 65839	— 178327	— 429533

18. Prei 1703730 řdzoni 340746, prei tepricet řdzoni prep 340746, e ńištû prep déri sá tə dalə.

19. Prei 3592545 řdzoni 718509 aḱ herə sá tə dalə.

20. Prei 2869716 „ 478286 „ „ „ „ „

21. 53162 — 14508 — 16375 =

22. 48709 — 13956 — 8751 — 14092 =

23. 31542 — (8259 + 3859 + 1578) =

24. 830245 — (179376 + 95083 + 247969) =

***25.** Ńi vozgə me voj vîte 128 okə, vozga þátə 12 okə; sá voj ká pasə mbrêndə?

***26.** Mbə ńi škołə janə 451 djelm e várza; sá várza ká nə kjoftə se djelmtə janə 265?

***27.** Ńêni diḱ nə vjetə 1880 tui kênə 73 vječ; mbə č' vjetə kište pasə leə?

***28.** Ńi katundárit me goditə ńi burg, beřeš i škuene ńi herə 850 copə tuła e mandej 500 copə tjera; mbas godijet i tepəruene 200 copə; sá copə tuła hangri burgu?

***29.** Ńi búlk ǵet 486 bařə grunə; 64 bařə ja muer špija e 39 barə i škuene per farə, ška mbet e šiti; sá bařə šiti?

30. Nə bál tə ńi kišəsə ište skrue vjeta MDLIX; sá vjet ká ajò kišə nə kjoftə se âšt goditə mb' atə vjetə?

31. Krajli Zefi II. leu nə vjetə 1741, u bâə krajl 39 vječ e diḱ nə vjetə 1790; *a)* mbə č' vjetə u bâə krajl, *b)* sá vječ diḱ?

32. Ńêni mbə 3786 groš priši 1692 gr.; sá i mbetne?

33. Katundi *A* ká 1830 frýmə, katundi *B* ká 365 mã pak; sá špírtna ká *B*?

34. Ńêni, ki i kišinə pasə raə traśigim (mirás) 12500 K, bleu do tokə per 9250 K; sá i jesinə nə džep?

35. Ńêni suguroj tešat' e veta per 2580 K; sa K kan me i raə fitim me bâə m' u djegə, nə bâšinə 984 K řakjetə, ki pštoj?

36. Ńi copə tokə ká 1305 *a*, ńi tjeterə 969 *a*; *a)* sá mã e maðe âšt copa e parə? *b)* sá masinə tə dyja baškə?

37. Ńi zotəniə bleu ńi arə 2785 K e ńi livað 1856 K; mbas ńi vjetet i šiti tə dy per 5260 K; sá fitoj mbə ta?

38. Ńi špiə ki ište pêng per 2560 K, 1850 K e 2075 K u šit per 9500 K; sá i ři tə zotət mbassi tə lájnə tə tana bordžetə?

30. *A* â i zoti i 18705 K, *B* ká 2580 K mã pak se *A*, e *C* 3783 K mã pak se *B*; sá kan tə tre baškə?

4. Šumimi.

Šumuešem × šumuesinə = perftiminə.

1. $\frac{432 \times 4}{1728}$

4 herə 2 bâjnə 8;
4 herə 3 bâjnə 12, jet 1;
4 herə 4 bâjnə 16 e 1 bâjnə 17.

2. 43 × 2 =
65 × 3 =
87 × 4 =

3. 213 × 5 =
346 × 7 =
673 × 6 =

4. 455 × 3 =
318 × 9 =
5268 × 8 =

5. Č' farə perftimit del me šumue ńiša, detəša, kindəša, ... per ńiša?

6. 2132 × 6 =
1604 × 5 =
5324 × 8 =
4195 × 3 =

7. 1249 × 7 =
3807 × 2 =
5628 × 4 =
8094 × 9 =

8. 59247 × 5 =
70625 × 6 =
95803 × 7 =
341659 × 8 =

Šumoni se tə cilinə nder kəto numəra

563, 2407, 39281, 44875, 83029, 108465

9. per 2, **10.** per 3, **11.** per 4, **12.** per 5,
13. per 6, **14.** per 7, **15.** per 8, **16.** per 9.

17. Šumoni 35798 per 2, perftiminə prep per 2, e ńištû pertej; sá ká me dalə perftimi i ǵaštə?

18. Šumoni aštû se aštû 6 herə řešt 60419 per 3.

19. Šumoni 27543 per 4, perftiminə per 5, perftimin' e rí per 6.

20. $59614 \times 2 \times 3 \times 4 \times 5 =$

21. $37789 \times 5 \times 3 \times 9 \times 7 =$

22. $27 \times 10 =$
$325 \times 10 =$
$417 \times 30 =$

23. $203 \times 100 =$
$49 \times 100 =$
$705 \times 600 =$

24. $46 \times 1000 =$
$528 \times 4000 =$
$179 \times 5000 =$

25. Šumoni 7634 *a)* per 40, *b)* per 70, *c)* per 800, *d)* per 5000.

26. Č vəjim i perǵeǵə perftimit me šumue ńiša, ďetəša, ḱindəša . . . . *a)* per ďetəša, *b)* per ḱindəša, *c)* per mijəša?

27.
$$\begin{array}{r} 93 \times 24 \\ \hline 372 \\ 186 \\ \hline 2232 \end{array}$$

28. $75 \times 18 =$
$47 \times 84 =$
$55 \times 67 =$
$68 \times 76 =$

29. $217 \times 12 =$
$537 \times 19 =$
$904 \times 23 =$
$642 \times 58 =$

30. $407 \times 16 =$
$567 \times 53 =$
$687 \times 62 =$
$324 \times 71 =$

31. $2468 \times 27 =$
$7035 \times 39 =$
$5491 \times 43 =$
$3724 \times 55 =$

32. $17358 \times 24 =$
$43622 \times 78 =$
$70364 \times 59 =$
$85503 \times 67 =$

33. $285 \times 347 =$
$356 \times 285 =$

34. $461 \times 783 =$
$724 \times 461 =$

35. $908 \times 567 =$
$848 \times 698 =$

36. Bâni proven' e šumimit tə problemə̀ve **33.**—**35.** tui ndəřue tə šumuešəminə me šumues.

37. $387 \times 236 =$
$566 \times 178 =$
$257 \times 502 =$
$796 \times 475 =$

38. $2654 \times 756 =$
$7326 \times 835 =$
$6513 \times 669 =$
$25537 \times 323 =$

39. $4605 \times 3456 =$
$5296 \times 8062 =$
$7058 \times 6754 =$
$19179 \times 4308 =$

40. $780 \times 23 =$
$2400 \times 39 =$
$37000 \times 58 =$

41. $731 \times 140 =$
$587 \times 650 =$
$195 \times 7900 =$

42. $540 \times 280 =$
$6090 \times 7300 =$
$4800 \times 9600 =$

*43. 1 *q* šeḱer bân 88 K; sá bâjnə 8 *q*?

8 *q* janə 8 herə 1 *q*, prandej 8 *q* bâjnə 8 herə 88 K = 704 K.

*44. 1 *m* kumaš bân 6 K; sá bâjnə 9, 12, 15, 20 *m*?

*45. 1 *hl* biřə „ 26 K; „ „ 8, 10, 12, 16 *hl*?

*46. 1 *q* voj gurit „ 42 K; „ „ 5, 9, 12, 20 *q*?

*47. 1 *a* kopštə „ 56 K; sá bân 1 *ha*?

*48. Ńi šegeřt meř 250 K nə muej; sá meř nə vjetə?

*49. Ńêni ká bordž 5600 groš e do ta lájnə me kiste muej per muej ká 800 gr.; mbassì i ká laə kater kiste, sá jet bordž prap?

50. Ńi tregtár meř prei fabriket 876 *m* cohə ká 9 K metrinə; sá do tə lájnə?

51. Sá copə tuła ká nə 8 ḱeř, ká 675 copə ḱeři?

52. Sá vînə 28 bařə grunə, ká 108 okə bařa?

53. 1 *hl* grunə vjen 76 *kg*; sá vînə 128 *hl*?

54. 1 *ha* livaḑ ḱet 32 *q* sanə; sá sanə ḱesinə 16 *ha* livaḑ?

55. Sá *m* məndaš dalinə prej 2350 šikaš, mbassì 1 šikə ḱet 485 *m*?

56. Ńi zotəniə šet 118 *ha* tokə 2490 K hektarinə; sá âšt vəjimi i tə ǵiḃave?

*57. 12 okə miš lopet bâjnə 17 K; sá bâjnə 48 okə?

48 okə janə 4 herə 12 okə, prandej 48 okə bâjnə 4 herə 17 K = 68 K.

*58. 20 *l* grošə bâjnə 9 K; sá bân 1 *hl*?

*59. 25 *kg* sapun bâjnə 14 K; sá bân 1 *q*?

*60. 18 *m* dumaš bâjnə 63 K; ? bâjnə 36, 54, 90 *m*?

*61. 15 *l* biřə „ 4 K; „ „ 30, 45, 75 *l*?

*62. Me 5 K meřenə 16 *m* šerit; sá *m* me 25 K?

*63. „ 6 K „ 25 okə ufułə; sá okə me 36 K?

*64. 100 K kryeǵâjet napinə 5 K fajde nə vjetə; sá fajde meřetə prej 200, 500, 800, 1000 K?

*65. Prej 100 K meřenə nə vjetə 4, 6, 7 K fajde; sá meřetə me 300, 600, 900, 1500 K?

*66. Sá bâjnə 12 vozga vênə ká 52 K vozgenə e 12 K navłon per vozgə?

67. Nə ńi katund mielenə 176 ditə arə grunə; sá grunə mbəliđetə me ja vûe ká 7 baře ditəsə s' arəsə?

68. Řeþina e ńi řotəsə âšt 25 *đm*; sá *đm* řugə bân řota mbə ńi tə sjeləme, sá mbə 3280 tə sjeləme?

69. Ńi tregtár bleu 782 *m* cohə ká 9 K metrinə; sá fitoj mbassi i šiti per 8211 K?

70. Ńi zotəni ká trí copa vəneštə, e para i ќet ne vjetə 548 *hl*, e dyta 392 *hl*, e treta 305 *hl* vênə; sá pare štje nə džep me e šitə ká 48 K *hl* e vênəsə?

71. Ńêni â i zoti i 56000 K; sá i jesinə mbassi tə bléjnə 12 *ha* tokə buket ká 2508 K *ha*?

72. Ńi tregtár kište 8 vozga vênə e se e ciła mbate 14 *hl* vênə. Šiti 17 *hl* ká 64 K, 25 *hl* ká 58 K, 34 *hl* ká 52 K e tepricenə ká 48 K *hl*; sá pare muer ġiþsejt?

5. Dása.

Dašəmi: daəs = saəs.

ќ. đ. ń. ќ. đ. ń.

1. 6846 : 7 = 978

63

54

49

56

56

==

68 ќ. : 7 = 9 ќ.
54 đ. : 7 = 7 đ.
56 ń. : 7 = 8 ń.

Numəroni aštû se aštû:

2. 1512 : 6 =
1392 : 3 =
3105 : 9 =

3. 39080 : 5 =
24563 : 7 =
38848 : 8 =

Bâni ńikəto tə dáme, mbani mênd se tə ciłenə tepricə e škrueni numerzat' e saəsit nên řešta, ki ju bienə, tə dašəmit.

4. 3954 : 6
659

6 nə 39 6 herə, jesinə 3;
6 nə 35 5 herə, jesinə 5;
6 nə 54 9 herə.

5. 35826 : 7 =
90472 : 2 =
19506 : 3 =
82431 : 9 =
21984 : 6 =

6. 345672 : 4 =
928805 : 5 =
270424 : 8 =
736848 : 7 =
453753 : 9 =

7. 127872 : 6 =
190645 : 7 =
685509 : 3 =
803176 : 8 =
920375 : 5 =

8. Dáni 73752 per 2, saəsinə prap per 2, déri nə 5 herə.

9. Dáni 262144 pêsə herə řešt per 8.

10. Dáni 272160 per 2, saəsinə per 3 e saəsatə tjerə per 4 e 5.

11. Dáni prep ńaštû 131544 dorə mbə dorə per 3, 4, 6, 7, 9.

12. 9455 : 4
2363, tepricə 3.

Nə mbarim jet teprica 3.

13. 1783 : 2 =
5407 : 3 =
8165 : 4 =
7526 : 6 =

14. 28357 : 8 =
61444 : 9 =
91227 : 5 =
80366 : 7 =

15. 425876 : 9 =
627851 : 6 =
288039 : 4 =
835613 : 8 =

16. ḱ. đ. ń. ḱ. đ. ń.
34461 : 63 = 547
315
296
252
441
441
= = =

344 ḱ. : 63 = 5
296 đ. : 63 = 4 đ.
441 ń. : 63 = 7 ń.

17. 1701 : 21 =
1395 : 31 =
7644 : 42 =

18. 10062 : 43 =
30051 : 53 =
24867 : 81 =

19. 233410 : 85 =
721872 : 48 =
145426 : 19 =

20. 98174 : 382 =
94417 : 263 =
104016 : 197 =
310650 : 475 =

21. 1650455 : 8051 =
5409835 : 2305 =
5227920 : 2192 =
1282288 : 2996 =

Bâni ńikəto tə dáme ḱi vĩnə mbrapa, e čas per čas prej tə dašəmeve řdzoni perftiminə ḱi del prej šumimit tə dásit me saəsinə e škrueni več tepricatə:

22. 23394 : 93 = 251

479

144

51

9 nə 23 2 herə; 2 herə 3 bâjnə 6 e 7 bâjnə 13, jet 1; 2 herə 9 bâjnə 18 e 1 bâjnə 19 e 4 bâjnə 23; ul 9; 9 nə 47; 5 herə; 5 herə 3 bâjnə 15 e 4 bâjnə 19, jet 1; 5 herə 9 bâjnə 45 e 1 bâjnə 46 e 1 47; ul 4, e pertej déri nə mbarim.

23. 13824 : 24 =	**24.** 18796 : 37 =	**25.** 567320 : 13 =
70432 : 62 =	44184 : 56 =	725235 : 35 =
23436 : 93 =	54201 : 89 =	754186 : 89 =
85513 : 34 =	59500 : 68 =	376596 : 66 =

26. Bâni provenə tə dámit tə problemve **23.**—**25.** tui šumue saəsinə, ki ká dalə, me daəs, e tui i štue perftimit tepricenə, nə mbetətə.

27. Dáni 179820 per se tə cilinə nder kəto numəra:
a) 12, *b)* 18, *c)* 23, *d)* 37, *e)* 45, *f)* 89.

28. Dáni per 28 se tə cilinə numer:
a) 30590, *b)* 122604, *c)* 378935, *d)* 790264.

29. 78732 : 108 =	**30.** 8385326 : 3214 =	
59349 : 219 =	8577864 : 7848 =	
219452 : 367 =	9928374 : 1938 =	
483426 : 592 =	7103376 : 53402 =	
31. 970 : 10 =	**32.** 50300 : 100 =	**33.** 81000 : 1000 =
238 : 10 =	79214 : 100 =	53790 : 1000 =
5340 : 20 =	21505 : 500 =	37856 : 6000 =

***34.** 7 *hl* bîrə bâjnə 168 K; sá bân 1 *hl*?
1 *hl* âšt e 7 a pjes' e 7 *hl*, prandej 1 *hl* bân tə 7 en' e 168 K, do me þanə 24 K.

***35.** 8 *q* sodə bâjnə 208 K; sá bân 1 *q*?

***36.** 9 *l* bîrə „ 288 h; „ „ 1 *l*?

***37.** 20 *m* cohə „ 160 K; „ „ 1 *m*?

***38.** 5 vetə dájnə me šoki šojnə sá ńêni tjetəri 415 K; sá i bjè se tə cilit?

***39.** Ńêni lán 672 K kiraə nə vjetə; sá lán nə muej?

***40.** Ńêni tui bâə ŕugə mb' uðə-hekurit per 450 *km* lán 9 K; per sá *km* lán 1 K?

*41. Me 12 K meřenə 48 *kg* miəl; sá *kg* meřenə me 1 K?

*42. 24 *a* tokə buket u šitne 258 K; sá i raə 1 *a*?

43. Mbə 8 vjet *A*sə ju štue ǵãja 4640 K; sá âšt štîmi i se tə ciłesə vjetə?

44. Sá bân 1 *hl* nə kjoftə se *a)* 23 *hl* biřə bâjnə 552 K, *b)* 28 *hl* vênə bâjnə 1820 K?

45. Mbə 18 školə tə ńi vêndit janə 2952 fəmiə, sá i bje me pasə 1 školə?

46. Mbə ńi kopštə janə 1470 řâjə pêmə mbə 35 řešta sá ńêni tjetəri; sá řâjə ká ńi řešt?

*47. 1 *m* cohə bân 6 K; sá *m* meřenə me 138 K?

Meřetə ak herə 1 *m*, sá herə 6 K mbahenə nə 138 K; prandej 23 herə 1 *m*, do me þanə 23 *m*.

*48. Ńênit ki punon me ķeře i duhenə 4 *hl* taǵiə nə javə per kual; per sá javə i dalinə 148 *hl*?

49. Mbə ńi pyłə donə me řdzue 384 copə landə; sá ditə duhenə per ketə punə n' u řdzošinə ká 24 copə nə ditə?

50. Ńi vozgə vênə bân 1258 K; sá *hl* vênə ká vozga nə kjoftə se 1 *hl* bân 74 K?

51. Nder disá vetə u dáne 1530 K ká 85 K per šoķ; sá vetəve ju raə me mâřə?

52. Nə ńi kopštə janə 1728 pêmə mbə řešta sá ńêni tjetəri; po e dzãmə se per ǵiþ řešt janə ká 48 pêmə, sá řešta janə?

---

*53. 20 *m* kumaš bâjnə 125 K; sá bâjnə 4 *m*?

4 *m* janə e 4ta e 20 *m*; prandej 4 *m* kuštojnə tə 4 nə e 125 K, do me þanə 25 K.

*54. 15 okə vênə bâjnə 6 K; sá bâjnə 5 okə?

*55. 48 *m* pelhurə bâjnə 75 K; sá bâjnə 16 *m*?

*56. 36 *hl* biřə bâjnə 972 K; sá bâjnə 4 *hl*?

*57. 100 *kg* təlyen bâjnə 180 K; sá bâjnə 50, 25, 20, 10, 5 *kg*?

*58. Me 15 K meřenə 24 *m* beze; sá *m* meřenə me 5 K?

*59. 100 K kryeǵãjet apinə 5 K fajde nə vjetə; sá napinə 20 K kryeǵãjet?

*60. 100 K kryeǵājet napinə 6 K fajde nə vjetə; sá ḱesinə 20 K?

*61. 25 *kg* luster bâjnə 15 K; sá bâjnə 10 *kg*?

25 *kg* bâjnə 15 K.

5 *kg* bâjnə tə 5 tenə e 15 K = 3 K.

10 *kg* bâjnə 2 herə 3 K = 6 K.

*62. 20 *m* cohə bâjnə 185 K *63. 1000 komče bâjnə 30 K

15 *m* „ „ ? 400 „ „ ?

*64. Me 30 K meřenə 48 *kg* kole; sá me 25 K?

*65. „ 18 „ „ 54 okə ufulə; ? „ 12 K?

*66. Ńi šerbtore ká 96 K řogə nə vjetə; sá âšt roga e 8 muejve?

*67. 100 *kg* þekenə ḱesinə neper tê 76 *kg* miel; sá miel ḱesinə 150 *kg* þekenə?

*68. 3 *hl* mel bâjnə 81 K, sá bâjnə 8 *hl*?

3 *hl* bâjnə 81 K.

1 *hl* bân tə 3 ten' e 81 K = 27 K

8 *hl* bâjnə 8 herə 27 K = 216 K.

*69. 7 *m* zóřə kanpit bâjnə 35 K

9 *m* „ „ „ ?

*70. Me 8 K meřenə 32 *m* šerit

„ 13 K „ ? „

*71. Ńi mulĩ bluen nə 5 sahat 45 *hl* miel; sá bluen nə 12 sahat?

*72. 5 argat bâjnə ńi punə nə 36 dit; mbə sá dit e bâjnə 12 argat?

73. 37 kəsula buřaš bâjnə 333 K; sá bâjnə 25 kəsula?

74. Per 32 *ha* tokə buket meřenə 1408 K ḱiraə; sá meretə per 19 *ha*?

---

75. Ńi lopə ḱet, neper tê, 117 *q* pleh nə vjetə; sá ḱeř pleh, ká 9 *q* ḱeřinə, ḱesinə nə vjetə 8 lopə?

76. Ńi fabrikə tulaš do t' apinə per ńi godiə 15360 copə tula; tə tretenə e ká ðanə, sá i jet me ðanə?

*77. Ńêni perzjen 1 okə vênə 66 pareš, 1 okə 2 groš e 1 okə 112 pareš; sá bân 1 okə asò vênet?

3 okətə bâjnə 258 pare; 1 okə prá bân tə treten' e 258 pareve, do me þanə 86 p.

78. Ńi tokə ḱet 5 vjet řešt 5480, 6795, 5684, 5213, 6923 K; sá i bje se tə ciłesə vietə?

79. Ńêni bleu ńi tokə 1720 K e mandej e šiti 2280 K, tui fitue 7 K per *a*; *a)* sá *a* âšt ajò tokə, *b)* sá i raə me bleə se tə ciłenə *a*, *c)* ká sá e šiti?

6. Problemə tə pertərîmitə.

*1.	57 + 32 =	79 + 69 =	632 + 263 =	837 + 356 =
	64 + 47 =	38 + 83 =	538 + 832 =	744 + 478 =
	39 + 78 =	86 + 45 =	457 + 357 =	685 + 399 =
	85 + 46 =	66 + 37 =	824 + 658 =	569 + 893 =

*2. Sá âšt:

a) ġŷsa e 58, 160, 212, 328, 514, 636?

b) e 4ťa e 72, 200, 312, 436, 624, 752?

c) e 6ta e 84, 186, 276, 588, 774, 864?

*3. Mbə ńi kopštə janə 45 řešta pêmə, ká 12 řâjə per řešt; sá pêmə ká kopšti?

*4. Ńi pyłə ká 600 copə landə; 365 janə lisa, tjerətə aha; sá aha ká ajò pyłə?

*5. *A* bleu ńi špiə me kopštə 12600 K; kopšti i bâni 1240 K; sá i bâni špija?

*6.	64 − 34 =	56 − 28 =	786 − 352 =	614 − 235 =
	87 − 11 =	138 − 47 =	593 − 276 =	851 − 448 =
	43 − 27 =	151 − 85 =	822 − 139 =	427 − 298 =

7.	285 × 209 =	2503 × 267 =	9708 × 374 =
	563 × 348 =	1685 × 687 =	2249 × 907 =
	978 × 482 =	7041 × 291 =	4461 × 258 =
	867 × 576 =	5829 × 453 =	1976 × 685 =

8. Ńi tui dekə la ńi tokə ḱi vəjite 15852 K; por toka kište mbî védi ńi bordž 5360 K; sá âšt vəjimi þješt i asajə tokə?

9. Tre vetə mařinə mirás 4560 K; *A* meř tə ġŷsenə; *B* tə treten' e pareve mbarə, tepricen' e meř *C*; sá i bje se tə ciłit?

10. Nə kjoftə se 80 *a* tokə ќesinə 45 *q* kertola, sá mund tə ќesinə 16 *a* tokə?

11. Ńi katundár ká gražd me mbájtə 2 lopə per 30 dit; sá lopəve kište me ju dalə aj gražd per 10 dit?

12. 12345 + 23456 + 34567 + 45678 + 56789 =
21356 + 32478 + 54398 + 34257 + 65493 =
66554 + 67687 + 86979 + 65756 + 98987 =

13. 5508 : 81 =
7084 : 92 =
2812 : 74 =

14. 11844 : 36 =
22272 : 64 =
36624 : 84 =

15. 70092 : 18 =
111520 : 34 =
124411 : 49 =

***16.** 100 *kg* grunə bâjnə 16 K; sá bâjnə 25 *kg*?

***17.** 100 *kg* miel þekənet bâjnə 30 K; sá bâjnə 20 *kg*?

***18.** 40 *kg* bizi bâjnə 8 K; sá bâjnə 100 *kg*?

***19.** Prej ńi vozget ќi ká 250 okə vênə, dzierenə 49 okə, 85 okə e 64 okə; sá jet dorə mbə dorə nə vozgə?

20. 1 *q* bajama bân 192 K; sá bâjnə 27 *q*?

21. 1 *hl* vênə molaš bân 39 K; sá bâjnə 118 *hl*?

22. 1 *ha* tokə buket ќet, neper tê, 18 *hl* grunə; sá pešon tə mâřunit' e 26 *ha*, mbassi 1 *hl* vjen 76 *kg*?

23. Ńêni ká 2 kual e se tə cilit i ќet 15 *l* taǵiə nə ditə; sá i bân taǵiə per tə dy kualt nə muej tə Marcit, me ja vûe 1 *hl* 8 K?

24. Me ngrehə ńi kišə tə vogelə duhenə 50800 K; me ləmožə mbəliđenə 5500 K, 4220 K, 7963 K, 4032 K e 20315 K; sá mungon me mbušə šumiminə?

***25.** Sá bâjnə:

a) 3 herə 23, 61, 52, 94?
4 herə 62, 27, 74, 85?
6 herə 81, 33, 78, 56?

b) 5 herə 130, 212, 326?
7 herə 250, 814, 524?
8 herə 132, 445, 383?

***26.** Sá bâjnə:

a) 12 herə 15, 19, 23, 36?
14 herə 12, 18, 27, 42?

b) 16 herə 11, 17, 33, 60?
24 herə 15, 26, 61, 75?

27. 35629 − 30465 =
60485 − 26738 =

28. 736014 − 525632 =
947204 − 750897 =

29. Ńi tregtarit i vĩnə 8 *q* káfe ká 310 K, 42 *q* šeḱer ká 82 K, e 28 *q* oriz ká 54 K per *q*; sá do tə lájnə ǵiþsejt?

30. Ńêni ká 2340 K; meř ńi herə tə 5-tenə, mandej prej tepricet tə 6-enə, e prep prej tepricetə tjeterə tə 10-nə; sá i jet?

31. Me řeþue ńi kopštə me hûj tə đendunə duhenə 400 copə hûj ká 9 *ḱm* ńêni prej tjetərit; por mbassì nak ká več se 360 hûj, sá largas prei šoḱi šojt duhetə me i vûe?

***32.** 9 *hl* biřə bâjnə 252 K; sá bân 1 *hl*?

***33.** 15 *m* kumaš bâjnə 105 K; sá bân 1 *m*?

***34.** Ńi kasap blén 6 ḱé ká 82 K kánə e 4 viča ká 34 K; me đanə nə dorə 466 K; sá jet bordž?

35. Sá sanə škon per 8 kual nə 365 dit, me i ḱitə ká 7 *kg* sanə nə ditə se tə cilit kál?

36. Ńi kandil nə muej tə Þetorit ři ndezə 5 sahat nə ditə e djeg 2 *đkg* voj gurit nə sahat; sá bân voji i gurit i ǵiþ mojit, me ja vûe ká 44 h *kg*?

37. Mbə 120 kokəřa dele, ḱi ju â bâə gádi graždi per ńi vjetə, hiḱenə 30 kokəřa; déri kúr ju del aj gražd deleve ḱi mbetne?

***38.** 48 *kg* farə terfojnet bâjnə 72 K
36 „ „ „ „ ?

***39.** 50 okə voj bâjnə 150 K
9 „ „ „ ?

40. 9108 × 8225 =
7879 × 1563 =
2536 × 8764 =

41. 8961 × 3615 =
9107 × 9087 =
7048 × 8754 =

42. Ńi zotəni bleu ńi makinə me šîə grunə 460 K e ńi makinə me mjelə 422 K; lau tə 3 tenə; sá jet bordž?

43. Ńi katundare ju bje per ǵiþ ditə disá špijave nə ǵytet 26 okə tambel, ḱi ja lájnə nə mbarim tə majit ká 28 pare okenə; sá pare i bje me mařə nə mbarim tə Majit prej ǵiþ atyne špijave baškə?

44. Ńi katund ḱi ká 420 *ha* vəneštə, bân nə vjetə 5880 *hl* vênə; sá *hl* ḱet 1 *ha*?

45. 5 vlazenə šitne ġâən' e prindve, me daə mirásinə sá ńêni tjetəri. Per špiə, tokə buket e livaḑe muerne 18950 K; per almise bulkijet e ḱeř 429 K; per ġâə tə ġálə 846 K. Sá i raə se tə ciłit?

II. Numərimi i numəravə ḑetorə.

1. Me kəndue e me škrue.

e kəštû pertej	mijəs	kindəša	ḑetəša	Ńiša	tə ḑeta	tə kindta	tə mijta	e kəštû pertej
	1 = 10	.	.	.	.	.		
		1 = 10	.	.	.	.		
			1 = 10	.	.	.		
				1 = 10	.	.		
					1 = 10	.		
						1 = 10		

1. Sá âšt e 10a e 1 mijəšit?
„ „ „ 10a „ 1 kindəšit?
„ „ „ 10a „ 1 ḑetəsit?
2. Sá âšt e 10a e 1 ńišit?
„ „ „ 10a „ 1 tə ḑetəsə?
„ „ „ 10a „ 1 tə kindtit?
„ „ „ 10a „ 1 mijtit?
3. Sá tə ḑeta janə 1, 2, 3, . . . 9 ńiša?
4. Sá tə ḱindta janə 1, 2, 3, . . . 9 tə ḑeta?
5. Sá tə mijta janə 1, 2, 3, . . . 9 tə ḱindta?
6. Sá tə mijta janə 1, 2, 3, . . . 9 tə ḑeta?
7. Škatəŕoni nə tə mijta:
3 tə ḑeta 5 tə ḱindta 2 tə mijta,
7 „ „ 1 „ „ 8 „ „
5 „ „ 6 „ „ 3 „ „
8 tə ḱindta 9 tə mijta,
4 „ „ 2 „ „
1 e ḑetə 5 tə mijta,
9 tə ḑeta 4 „ „
3 tə ḑeta 5 tə ḱindta 2 tə mijta = 352 tə mijta.

8. Škatəŕoni nə tə đeta, tə ḱindta e pertej:

35	tə ḱindta	3579	đetəmijta
18	„ „	4202	„
427	tə mijta	5064	„
51	„ „	907	„

35 tə ḱindta = 3 tə đeta 5 tə ḱindta,
51 tə mijta = 0 tə đeta 5 tə ḱindta 1 tə mijtə.

Ńiša, đetəša, ḱindəša, . . . janə uńîəsa; tə đeta, tə ḱindta, tə mijta, . . . janə đetorə. Ńi numerit, ḱi ká nə védi uńîəsa e đetorə, o več đetorə, i þonə numer đetuer, e grimzə đetorə.

Me škrue ńi numer đetuer, škruhenə perpara uńîəsatə, mandej, nə te djaþtə tə ńišit vêhetə ńi pikə, pika đetore, mbas tí, nə tə parinə vênd tə đetatə, nə tə dytinə tə ḱindtatə, nə tə tretinə tə mijtatə, . . . Mos me ḱiłue uńîəsa, nə vênd tə tyne vêhetə zerja. Prandej numəri 33333·33333 đifton:

Uńîəsa						Đetorə				
3	3	3	3	3	•	3	3	3	3	3
đetəša mijaš	mijəša	ḱindəša	đetəša	ńiša		tə đeta	tə ḱindta	tə mijta	đetəmijta	ḱindtəmijta

9. Kəndoni ńikəto numəra đetorə:

12·7	85·73	204·123	3·1416	19·77203
53·2	6·07	19·607	0·8702	8·00954
6·3	0·82	5·008	5·0925	0·81626
0·8	0·05	0·092	0·0073	0·00009

12·7 = 12 uńîəsa 7 tə đeta
0·82 = 0 uńîəsa 8 tə đeta e 2 tə ḱindta.

10. Škrueni me numerza:

7 uńîəsa 8 tə đeta;
58 uńîəsa 1 tə đetə 3 tə ḱindta;
16 uńîəsa 2 tə đeta 9 tə ḱindta 4 tə mîjta;
7 tə đeta;
8 tə đeta 5 tə mîjta;
107 uńîəsa 36 tə ḱindta;
4 uńîəsa 139 tə mîjta;
1 uńîəs 2037 đetəmîjta;
57 ḱindtəmîjta.

11. Sá ðetəša, sá ńiša, sá tə ðeta, tə ḱindta . . . . ká numəri 73·524?

73·524 = 7 ðet. e 3 ńiš. 5 tə ðeta 2 tə ḱindta 4 tə mîjta
= 73 ńiš. e 5 tə ðeta 2 tə ḱindta 4 tə mîjta
= 735 tə ðeta e 2 tə ḱindta 4 tə mîjta
= 7352 tə ḱindta e 4 tə mîjta
= 73524 tə mîjta.

12. Diftoni prap mbə ketə məndyrə pjesət' e ńikətyne numərave:

827·63, 39·402, 1247·2, 53·625, 4·9378.

13. Kəndoni ńikəto numəra detorə e kundroni vəjimin' e tyne:

a)	*b)*	*c)*
0·3	0·85	9·26
0·30	0·850	9·260
0·300	0·8500	9·2600
0·3000	0·85000	9·26000

14. Ška i bâhetə vəjimit tə ńi numərit ðetuer, me i štue nə tə djaþtə ńi o dy o mã šum zere?

15. Kəndoni ńikəto numəra ðetorə, e kaldzoni sá herə numəratə ḱi vînə mbrapa janə mã tə mədaj se i pari:

a)	*b)*
38·2415	0·87502
382·415	8·7502
3824·15	87·502
38241·5	875·02
382415	8750·2

16. Sá herə mã i mað bâhetə vəjimi i ńi numərit ðetuer, me i ndəřue pikəsə ðetore 1, 2, 3, . . . vênde kah e djaþta? — Si šumohetə ńi numer ðetuer per 10, 100, 1000, . . .?

17. Kəndoni ńikəto numəra ðetorə e diftoni e sejtja pjes' e tə parit âšt se i cili ḱi vjen mbrapa:

a)	*b)*
46298·7	314·159
4629·87	31·4159
462·987	3·14159
46·2987	0·314159

18. Sá herə mã i vogel bahetə vəjimi i ńi numərit ðetuer me i ndəřue pikəsə ðetore 1, 2, 3, . . . vênde kah e řmakta? — Si dahetə prá ńi numer ðetuer per 10, 100, 1000, . . .?

19. Kəndoni si me kênə korone e tə ḱindta:
5·84 K, 3·56 K, 42·75 K, 3·98 K, 0·41 K, 0·57 K;
7·03 K, 8·07 K, 0·04 K, 9·2 K, 5·5 K, 0·3 K.

20. Škrueni nə đetorə koronet:
13 K 25 h, 4 K 72 h, 8 K 49 h, 1 K 88 h, 7 K 19 h;
4 K 80 h, 6 K 10 h, 3 K 7 h, 65 h, 70 h, 8 h.

21. Kəndoni mbə gjasə tə *m*, *đm*, *ḱm* e *mm*:
5·128 *m*, 9·327 *m*, 6·519 *m*, 3·846 *m*, 0·301 *m*;
6·038 *m*, 7·809 *m*, 5·27 *m*, 0·302 *m*, 4·007 *m*.

22. Lečitni nə đetorə tə ńi metrit:
3 *m* 6 *đm*, 5 *ḱm* 8 *mm*, 2 *m* 6 *đm* 5 *mm*, 1 *m* 7 *đm* 9 *mm*;
6 *m* 2 *đm*, 4 *m* 5 *ḱm*, 8 *đm* 7 *ḱm*, 3 *đm*, 7 *ḱm*, 4 *mm*.

23. Sá *hl* e *l* janə:
9·28 *hl*, 7·35 *hl*, 0·84 *hl*, 6·03 *hl*, 5·6 *hl*, 0·5 *hl*?

24. Kəndoni mbə gjasə tə *g*, *đg*, *ḱg*, *mg*:
2·596 *g*, 7·425 *g*, 3·029 *g*, 0·38 *g*, 8·007 *g*, 0·04 *g*.

25. Kþeni nə numəra đetorə:

a)				*b)*				
5 *q*	39 *kg*	14 *đkg*		7 *g*	4 *đg*	8 *ḱg*	3 *mg*	
2 „	8 „	35 „		4 „	9 „	— „	1 „	
— „	87 „	6 „		— „	6 „	2 „	— „	
6 „	— „	43 „		1 „	— „	7 „	5 „	

26. Škrueni 5·314 *m* nə šum nduer êmənîmeš:
5·314 *m* = 53·14 *đm* = 531·4 *ḱm* = 5314 *mm*.

27. Škrueni prep aštû: 8347·58 *ḱm*, 213·69 *đm*, 5126·45 *ḱm*.

28. Škrueni 785·39 *a* mbə ġiþ êmənîme tə veta.

29. Aštû se aštû: 381·35 *kg*, 643·2 *đkg*, 379·42 *g*.

2. Mbəleđa e numəravе đetorə.

Škrueni tə permbəleđšəmitə ńêninə nen tjetərinə, ḱi pikatə đetore tə vĩnə per pë ńêna nen tjetərenə; mbasandej uńîəsatə nen uńîəsa, tə đetatə nen tə đeta, tə ḱindtatə nen tə ḱindta . . . mbasandej mbəliđni, e vêni nə mbəleđə pikenə đetore nen pika đetore tjera.

1.	2.	3.	4.
3·789	17·245	0·9876	6·5952
5·446	6·378	0·8765	9·3243
1·692	4·096	0·7654	8·7494
8·068	0·327	0·6543	3·7651
18·995	8·903	0·5432	9·9437

5.	6.	7.
15·43	308·576	84·37
8·5	13·0873	6·859
7·046	288·3	3·7659
32·7725	92·642	0·87685
0·908	0·89	13·7049
64·6565	45·1357	7·8906

Mbəliđni ńikəto numəra ńi herə prej sə nëltit e poštə, mandej rátas?

8.	9.	10.	11.	12.
13. 7·1593 +	3·5791 +	14·321 +	39·371 +	112·07
14. 5·0505 +	4·7036 +	97·531 +	63·958 +	952·96
15. 8·4062 +	0·4826 +	85·296 +	2·468 +	925·81
16. 9·6307 +	1·6161 +	28·406 +	64·209 +	793·59
17. 4·2086 +	7·4185 +	16·198 +	49·527 +	530·08

18. 75·297 + 8·0753 + 17·4465 + 5·8066 + 9·54 =

19. 3·70645 + 8·04387 + 9·3276 + 5·6982 + 0·36058 =

20. 49·87644 + 5·074 + 23·49648 + 75·30943 + 6·98 =

21. Ńi řešt numəra fiłon me 6·6728, ġiþ i cili numer ki vjen mbrapa â 2·3056 mã i mađ se tjetəri; sá âšt *a)* i ġašti numer, *b)* mbəleđa e ġaštə numərave baškə?

---

22. Ńênit i škojnə: 76·25 K, 13·64 K, 85·07 K, 102·5 K e 39·87 K; sá ġiþsejt?

23. Ńi grue blén 48·2 *m* pelhurə linit per kəmiša, 25·5 *m* per məsala, 97·4 *m* per čarčafə; sá *m* pelhurə ká bleə ġiþsejt?

24. Ńêni bleu te ńi mješter drunit ńi štrat 19·84 K, ńi raft 46 K e ńi tavolinə 16·66 K; sá ju dešt me laə ġiþsejt?

25. *A* ká ńi kopštə 65·2 *a*, *B* ká ńi ki âšt 16·42 *a* mã i mađ se i *A*; sá *a* ká kopšti i *B*-sə?

26. Ńêni ká 42˙376 *ha* pylə, 14˙365 *ha* livaď e 21˙943 *ha* tokə buket; sá kapetə ģiþ mbarə toka e tí?

27. Ńêni ká 5 kryeģājet ki i ķesinə se i ciłi per fryt nə vjetə 112˙246 K, 97˙38 K, 80˙425 K, 69˙634 K e 51˙395 K; sá i bâhetə nə vjetə fryti i atyne pêsə krénaģājet mbarə?

3. Řdzoja e numəravе ďetorə.

Škrueni tə řdzuešəminə nen mungues ki pikatə ďetore tə bienə fil ńêna nen tjetərenə, mandej uńiəsatə nen uńiəsa, tə ďetatə nen tə ďeta, tə kindtatə nen tə kindta . . . řdzoni e vêni nə tepricə pikenə ďetore nen pika ďetore tjera.

1. 64˙35	**2.** 8˙974	**3.** 7˙689	**4.** 6˙397
− 41˙22	− 2˙053	− 1˙234	− 0˙273
5. 4˙357	**6.** 17˙96	**7.** 9˙371	**8.** 7˙042
− 2˙738	− 13˙58	− 5˙666	− 0˙682
9. 39˙283	**10.** 5˙92	**11.** 27˙209	**12.** 5˙7
− 17˙49	− 2˙565	− 14˙83	− 3˙1416

13.	**14.**	**15.**
8˙445 − 2˙576 =	7˙401 − 0˙92 =	9˙782 − 2˙083 =
5˙062 − 3˙083 =	5˙38 − 4˙463 =	8˙045 − 5˙7 =
90˙04 − 9˙655 =	89˙5 − 18˙875 =	6˙89 − 2˙947 =

16. 10˙75038	**17.** 9˙37	**18.** 100
− 1˙4062	− 0˙21075	− 32˙5743

19. 20˙9124 − 8˙721 =	**20.** 144˙237 − 65˙4867 =
9˙7477 − 3˙285 =	71˙8 − 7˙1818 =
63˙1426 − 48˙ =	275˙ − 82˙6629 =

21. Prej numərit 169˙324 řdzoni:

a) 125, *b)* 136˙38, *c)* 85˙034, *d)* 61˙3855, *e)* 9˙8888.

22. Prej 4986 řdzoni 623˙25, prej tepricet prep 623˙25, e ńištû pertej déri mbə 8 herə.

23. Mbəliđni numəratə 15·345, 8·219, 3·08, 0·468, 12·305, 6·43 e prej mbəleđet tə tyne řdzoni permbəleđəsin' e praə, prej tepricet permbəleđəsin' e dytə, e ńištû pertej.

---

24. Mbə 87·26 K ńêni prišə 36·64 K; sá i jesinə?

25. Ńi dêng plehitə t' arđunə vjen me ġiþ fučiə 213·25 *kg*; fučija pá ġâə vjen 21·1 *kg*; sá pešon plehi vetunə?

26. Ńi katundár ká dy copa tokə, ńêna a 3·1562 *ha*, tjetəra 2·2084 *ha*; sá e kalon e para tə dytenə?

27. Mbə ńi vênd dita mã e gjatə âšt 15·87 sahat; mã e škurta 8·13 sahat; sá âšt ndəřimi i tyne?

28. Ńi šerbtore meř 120 K řogə nə vjetə; mbə tê muer 9·4 K me preə ńi petk tə rí, 5·5 K per ńi pár kundəra, e prep pare 24·96 K; sá pare řoget i jesinə pá mâřə?

29. Dyə vozga ńêna mba 12·72 *hl*, tjetəra 4·56 *hl* mã pak se e para; sá *hl* mbâ e dyta?

30. Ńi zotəniə meř nə vjetə: prej arəve tə veta 1036·68 K, prej burġve 543 K, prej pêməš e prej kopštit 190·96 K; por i duhetə me laə: per págə 205·26 K, řogətarəve 247·2 K, disá punətorəve 172·5 K, per špijə tə vet 537·56 K. *a)* Sá âšt tə hîəmit' e tí, *b)* sá â tə dahunitə, *c)* sá i jet tə zott?

4. Šumimi i numərave đetorə.

1. Si šumohetə ńi numer đetuer per 10, 100, 1000, . . .? (Problemə **15.** e **16.**, nə faķe . . .)

2. 7·45 × 10 =	**3.** 6·241 × 100 =	**4.** 0·2345 × 1000 =
1·342 × 10 =	49·055 × 100 =	3·142 × 1000 =
692·8 × 10 =	7·36 × 100 =	0·85 × 1000 =

5. 91·25 × 5
456·25
144·8 × 4 =
2977·5 × 7 =

6. 7·818 × 6 =
0·359 × 7 =
54·08 × 3 =
167·39 × 2 =

7. 314·3 × 8 =
506·7 × 9 =
71·135 × 5 =
185·399 × 6 =

8. Si šumohetə ńi numer ḋetuer per ńi numer uńîəs?

9. 81·234 × 53
243 702
4061 70
4305·402

10. 54·27 × 47 =
68·39 × 68 =
125·75 × 92 =
35·426 × 19 =

11. 2·468 × 579 =
0·097 × 284 =
15·261 × 362 =
8·1397 × 445 =

12. 28·237 × 453
84 711
1411 85
11294 8
12791·361

28·237 × 4·53
84711
14 1185
112 948
127·91361

Me šumue 28·237 per 453 del 12791·361; e me šumue 28·237 per 4·53, do me þanə per tə 100ten' e 453, del več e 100ta pjes' e 12791·361, ḱí âšt 127·91361. (Probl. **18.** nə faḱe . .)

Me šumue dy numəra ḋetorə me šoḱi šojnə, šumohenə si me kênə numəra uńîəsa, pá kəḱyrə pikatə ḋetore, e več nə perftim dahenə aḱ numerza sá janə numerzatə ḋetorə nə tə dy bãsitə.

13. 15·78 × 3·7 =
36·09 × 9·2 =
70·54 × 0·6 =
9·17 × 1·4 =

14. 4·35 × 2·75 =
9·18 × 7·34 =
8·17 × 2·57 =
0·75 × 0·26 =

15. 55·38 × 0·924 =
93·057 × 1·357 =
70·36 × 8·045 =
2·679 × 3·907 =

---

16. 1 *m* cohə bân 4·32 K; ? bâjnə 26, 0·5, 7·75 *m*?

17. 1 *kg* təlyen bân 1·84 K; ? bâjnə 48, 0·6, 5·36 *kg*?

18. 1 *q* kumbuła tə þáta bâjnə 47·08 K; ? bâjnə 9, 0·38, 8·64 *q*?

19. 1 *hl* ufułə bân 19·76 K; ? bâjnə 17, 4·5, 23·82 *hl*?

20. 8 *a* kopštə bâjnə 282·4 K; sá bâjnə 40 *a*?

21. Me 1 K blehenə 2·4 *m* beze; ? me 6·24 K?

22. Me 1 K meřenə 3·5 *l* biřə; ? me 12·6 K?

23. Ńi krue ḱet nə dekikə 136·2 *l* ujə; sá ḱet nə 1 sahat?

24. Ńêni blén ńi ká 0·92 K okenə; sá i bân me arđə kau 145 okə?

25. Mbə ńi vozgə janə 128·5 *l* voj haejet; sá vjen vozga mbarə nə kjoftə se 1 *l* voj pešon 0·9 *kg*?

26. Sá âšt fil fitimi i 85 pêməve, nə kjoftə se ǵiþ e ciła pêmə ḱet 7·24 K nə vjetə, e škojnə nə punə per tê 0·64 K?

5. Daəsa e numəravə đetorə.

1. Si dahetə ńi numer đetuer per 10, 100, 1000, . . .? (Problemə **17.** e **18.** nə faḱə . . .)

2. 784·2 : 10 =
89·07 : 10 =

3. 307·4 : 100 =
13·55 : 100 =

4. 655·8 : 1000 =
34·116 : 1000 =

5. 393·96 : 7 = 56·28

6. $13{\cdot}71_{00}$: 4 = 3·4275

7. Si dahetə ńi numer đetuer per ńi numer uńîəs?

8. 53·21 : 5 =
6·712 : 4 =
212·4 : 6 =

9. 315·35 : 7 =
180·92 : 8 =
1·0531 : 2 =

10. 0·0234 : 9 =
39·801 : 6 =
17·3448 : 4 =

11. 13·764 : 37 = 0·372
2·66
74
0

12. 6·309 : 75 = 0·08412
309
90
150
0

13. 54·88 : 56 =
3·724 : 76 =
20·928 : 48 =

14. 0·8413 : 25 =
52·312 : 16 =
19·5051 : 75 =

15. 96 : 4 = 24
960 : 40 = 24
9600 : 400 = 24

Me šumue tə dašəmin' e daesinə per ńi numer tə vetunə, saəsi nuk ndəřon.

16. 282·315 : 4·35
28231·5 : 435 = 64·9
2131
391 5
0

17. 27·6 : 0·75
2760 : 75 = 36·8
510
600
0

Nə kjoftə daəsi ńi numer ḍetuer, atəherə šumohenə i dašəmi e daəsi per 10, 100, 1000 . . . si tə ḱetə daəsi 1, 2, 3 . . . . ḍetorə; atəbotə daəsi bâhetə ńi numer uńiəs, e mbasandej bâhetə daəsa.

18. 39·83 : 0·7 =
1·482 : 2·6 =
347·8 : 7·4 =
5·696 : 0·32 =

19. 1·23456 : 0·24 =
0·24912 : 3·46 =
405·216 : 0·072 =
162·1328 : 30·4 =

20. 1·963 : 0·62 =
36·72 : 4·8 =
0·8303 : 8·74 =
2·2318 : 0·035 =

21. 3·1564 : 0·64 =
0·22099 : 3·85 =
0·21576 : 0·775 =
7·23604 : 34·5 =

---

22. 8, 20 *m* bâjnə 37·6 K; ? bân 1 *m*?

23. 9, 13 *a* „ 129·87 K; ? „ 1 *a*?

24. 15, 28 *q* „ 466·62 K; ? „ 1 *q*?

25. 12, 18·6 *kg* „ 156·24 K; ? „ 1 *kg*?

26. 36 okə grošə bâjnə 16·28 K; ? bâjnə 4 okə?

27. 1 *hl* vênə bân 65·45 K; ? bâjnə 20 *l*?

28. Me 48 K meŗenə 74·4 *l* vênə; ? me 1 K?

29. Me 60 K „ 123·6 *kg* kole; ? me 10 K?

30. Ńi tokə ḱi ká 13·482 *ha* do tə dahetə nə trí copə sá ńêna tjetəra; sá i bje ńênəsə copə?

31. Ńêni me laə ńi bordž 288 K ḍa 4·5 *hl* vênə; ká sá ja dzûene 1 *hl*?

32. Ńi škalə do tə škojnə nêlt 4·32 *m* e se e ciła kambə škalet 0·18 *m*; sá kambə i dalinə asajə škalə?

33. Sá hapa janə 5·226 *km*, mbassì hapi âšt 0·65 *m*?

34. 2·5 okə zafran janə kênə bleə 190 K; ká sá do tə šitetə per *ḍkg* me fitue mbə ġipsejt 35·75 K?

35. Tre vetə blójnə sə baškut 24 baŗə elb 244·8 K; *A* meŗ 8 baŗə, *B* 4 baŗə, ška jet e meŗ *C*; sá do tə lájnə ġiþ i ciłi?

36. Ńêni bleu sânen' e ńi livaḍit 148 K e ġet 40 *q* sânə; me e kositə i škuenə 8·4 K, me e sjełə barinə e me e þaə 5·65 K e me e bájtə 7·55 K; ká sá i raə per *q* sanə?

37. 25 teste facoleta bâjnə 241·15 K; ? bâjnə 12 teste?

38. 34 *kg* miš bâjnə 58·48 K; ? bâjnə 123·75 *kg*?

***39.** Do pare janə vêndue ká 1% (1 per ḱind), do me þanə: 100 K tə ləšueme apinə 1 K fajde; sá âšt nə vjetə fajdja e 381 K?

100 K ḱesinə 1 K fajde,
1 „ ḱet tə 100 ten' e 1 K, josè 0·01 K.
381 „ ḱesinə 381 herə 0·01 K = 381 K.
Mbə ńi vjetə fajdja ká 1% âšt e 100 ta e kryesəgâəsə.

40. Sá âšt mbə ńi vjetə fajdja e 761 K ká 6%?

761 K ká 1% . . . . . = 7·61 K
ká 6% . . 6 herə 7·61 K . . = 45·66 K

41. Sá âšt nə vjetə fajdja e:

a) 1250 K, 3450 K, 7825 K, 17286 K ká 4%?

b) 2025 K, 4810 K, 6375 K, 29128 K ká 5%?

42. Sá fajde ḱesinə 4852 K ká 5% nə 3 vjet?

4852 K ká 1% . . 48·52 K
ká 5% . . 242·60 K per 1 vjetə
737·80 K per 3 vjet.

43. Sá fajde ḱesinə:

a) 795 K ká 6% nə 2 vjet?

b) 1706 K ká 5% nə 3 vjet?

c) 5880 K ká 7% nə 4 vjet?

6. Problemə tə pertrîəmit.

***1.** Sá bân

a) 3 herə 43, 75, 92, 39, 130, 209, 264?

b) 5 herə 19, 56, 48, 72, 240, 144, 398?

***2.** 51—13= 92—68= 598—234= 725—257=
87—37= 105—76= 856—513= 616—333=

***3.** 1 *kg* karajfila bân 2·8 K; ? bâjnə 7, 12, 25 *q*?

***4.** 1 *hl* biřə „ 23 K; ? „ 9, 14, 33 *hl*?

5. 1 *m* kumaš „ 4·42 K; ? „ 8, 17, 25·5 *m*?

6. 1 *kg* kanelə „ 1·76 K; ? „ 12, 0·2, 52·8 *kg*?

***7.** 12 *m* pelhurə tə lîjtə bâjnə 27 K; ? bâjnə 34, 36, 60 *m*?

***8.** 15 *kg* řuš tə þátə bâjnə 24 K; ? bâjnə 30, 45, 75 *kg*?

***9.** 9 *hl* ufułə řušit bâjnə 254·8 K; ? bâjnə 36, 54, 72 *hl*?

10. Fajdja e do pareve mbə ńi vjetə âšt 258·36 K; sá âšt fajdja e ńi mujit?

11. Do pare apinə nə vjetə per fajde 137·635 K; sá fajde apinə nə 2·4 vjet?

12. Sá pare tə barđa bâjnə 85·15 K ár, tui škue 1 K ár 1·2 K serm?

13. Ńi mejhanedžiə šiti mbə 28 dit 30·24 *hl* vênə; sá i bje me pasə šitə mbə 1 ditə?

14. Ńi katundár mbəleđ prej 28 *a* tokə 4·76 *q* (luppolo) ki bân 230·5 K *q*; sá K i ket 1 *a*?

15. 915×32= 1308×57= 4726×48=

16. 0·374×419= 49·61 ×835= 2·086×573=

17. 2·706×5·31 = 0·684×0·794= 4·017×0·096=

18. Ńêni bleu do vênə ká 52 K *hl*; sá fitoj tui šitə 32 *hl* 1948 K?

***19.** Ńêni perzjen 1 *l* vênə ká 60 h, 1 *l* ká 64 h e 1 l ká 80 h; sá bân 1 *l* asò vênet tə perzjeme?

***20.** 36+43= 64+26= 77+39= 54+88= 335+214= 576+142= 765+341= 908+425=

***21.**

a) 5 nə 65, 90, 75, 125, 220, 415, 620, 835?

b) 6 nə 84, 126, 318, 428, 564, 210, 534, 762?

***22.** Ńi tregtarit i erđne dy topa beze, ńêni kište 238 *m*, tjetəri 44 *m* mã teper; sá *m* išinə ģipsejt?

***23.** 15, 20 *m* bâjnə 60 K; ? bân 1 *m*?

***24.** 8, 12 *kg* bâjnə 14 K; ? bân 1 *kg*?

25. 0·5 *q* mərâjə bâjnə 36·4 K; ? bân 1 *q*?

26. 7·2 *hl* vênə „ 244·8 K; ? „ 1 *hl*?

***27.** 45 *m* pelhurə „ 27 K; ? bâjnə 5, 9 *m*?

***28.** 30 *kg* farə terfojnet bâjnə 48 K; bâjnə 3, 10, 15 *kg*?

29. 24 *q* grunə bâjnə 327·48 K; ? bâjnə 4, 6, 8 *q*?

30 Ńi grue čon me šitə 12 okə təlyen, e meř 27·44 K; ká sá e šiti oken' e təlyenit?

31. Puna e 100 pêməve pat mbə ńi vjetə ńikaķ hardžim: per tə vûeme 12·4 K, per hûj 4·7 K, me i kie 8·76 K, me dəlierə vêndinə e me i plehnue 19·2 K; sá hardžim škoj ģipsejt?

*32. Sá âšt:

a) ġŷsa e 96, 168, 132, 214, 350, 576?

b) e 5ta e 85, 200, 325, 430, 615, 840?

33. 120744 : 516 =
625612 : 908 =
193409 : 527 =

34. 1·1414 : 0·026 =
0·46543 : 0·0061 =
3·78084 : 58·8 =

35. Sá fajde napinə 990 K, 1350 K, 2640 K, 3552 K, 5916 K, 12873 K ká 5% nə 3 vjet?

*36. 12 argat bâjnə ńi punə nə 15 dit; mbə sá dit kišinə me e bâə 9 punətorə?

*37. 40 *m* zórə kanəpit bâjnə 135 K
24 *m* „ „ „ ?

38. 54 *l* bîrə bâjnə 18 K
36 *l* „ „ ?

39. Nə kitəšinə 3·42 *kg* grunə 2·85 *kg* mieł; sá *kg* grunə duhenə me kitə 100 *kg* mieł?

III. Numərimi i numərave tə perzjemə.

1. Škatərimi i ńišave t' epəra nə tə postəratə.

*1. Sá sahat janə 8 dit?

1 ditə = 24 sahat, 8 dit janə 8 herə 24 sahat, do me þanə 192 sahat; josè: 1 ditə âšt 24 herə 1 sahat, prandej 8 dit janə 24 herə 8 sahat = 192 sahat.

24 þohetə škatərŭesi mjet tə ditəsə e tə sahatve.

*2. Sá h janə 5, 8, 17, 37, 90, 163 K?
*3. „ *dm* „ 6, 16, 48, 57, 108, 418 *m*?
*4. „ *km* „ 3, 9, 15, 43, 78, 213 *m*?
*5. „ *m* „ 4, 7, 11, 29, 43, 76 *km*?
*6. „ *a* „ 2, 10, 38, 77, 94, 128 *ha*?
*7. „ *l* „ 4, 7, 19, 39, 83, 202 *hl*?
*8. „ *g* „ 3, 11, 25, 57, 98, 175 *dkg*?
*9. „ *dkg* „ 2, 9, 17, 43, 74, 225 *kg*?
*10. „ muej „ 3, 7, 13, 28 vjet?
11. „ dekika janə 4, 20, 71, 296 dit?

12. Sá dit řnoj ńi plak 94 vječ, tui kênə se nder kəto kjenə 24 vjetə peristupe?

***13.** Sá můej janə: 9 vjet 8 muej?

9 herə 12 muej = 108 muej

\+ 8

116 muej.

14. Sá dekika janə 3 dit 17 sahat, 48 dekika?

***15.** 9 K 73 h = 973 h.

***16.** 3 *m* 5 *dm* 7 *km* = 357 *km*.

Škatərəni mbə ketə məndyrə déri mbə tə mbraminə emənim:

17. 57 K 65 h
38 „ 8 „
5 *m* 2 *dm* 5 *km*.

18. 4 *ha* 37 *a* 9 m^2
37 *hl* 7 *l*
3 *q* 9 *kg* 18 *dkg*.

19. Škatərəni 5·45 dit nə dit, sahat e dekika.

5·45 dit
— × 24
180
90
10·80 sahat
— × 60
48 dekika,

5·45 dit = 5 dit 10 sahat 48 dekika.

20. 7·346 *m* = 7 *m* 3 *dm* 4 *km* 6 *mm*

Škatərəni detorətə e ńikətyne numərave n' uńîəsa t' emənimeve mă t' ulta.

21. 8·346 vjet
18·25 K
5·08 K

22. 0·894 *m*
2·075 *km*
5·0785 *ha*

23. 45·7 *hl*
33·734 *kg*
4·286 *q*

24. Vjeta dielore ká 365·24222 dit; sá sahat, dekika e tə dyta i bje me kênə?

2. Me sjelə ńiša tə poštəra nə ńiša t' epəra.

1. Sá dit janə 888 sahat?

1 ditə ká 24 sahat, prandej 1 sahat âšt e 24 ta e 1 ditəsə; anì mă 888 sahat janə 24 ta e 888 ditve. 888 sahat = 888 dit : 24 = 37 dit.

***2.** 831 h = 8 K 31 h.

***3.** 5947 *mm* = 5 *m* 9 *dm* 4 *km* 7 *mm*.

Sjelni n' uńîəsa t' êmənimeve t' epəra:

4. 724 muej
5488 dekika
1262 h

5. 32338 *đm*
57020 *mm*
94404 m^2

6. 2893 *l*
4578 *kg*
12345 *g*

7. Prej nə hanəsə tə reə mbə tjetərenə ká 2551443 dekika tə dytə; sá dit, sahat, dekika e tə dytə i bje me kênə?

8. Sjelni 7 dit 11 sahat 24 dekika mbə ńi griməcə đetore tə ditəsə.

24 (dekik.) : 60 = 0·4 sahat,
11·4 (sahat) : 24 = 0·475 ditə;
prandej 7 dit 11 sahat 24 dekika = 7·475 dit.

9. 3 *m* 5 *đm* 7 *ƙm* 3 *mm* = 3·573 *m*.

10. 87 *ha* 8 *a* = 87·08 *ha*.

Sjelni mbə ńi grimcə đetore tə mã aferit êmənim t' eper:

11. 18 sahat
43 h

12. 9 *đm*
27 *ƙm*

13. 7 m^2
25 *a*

14. 9 *l*
35 *đkg*

Sjelni mbə ńi grimcə đetore tə mã t' epərit êmənim:

15. 702 K 46 h
28 K 5 h
4 *m* 8 *ƙm* 1 *mm*

16. 17 *hl* 58 *l*
81 *ha* 55 *a* 7 m^2
80 *kg* 5 *đkg* 8 *g*

3. Mbəleđa e numəravе tə perzjemə.

1. Mbəliđni 37 dit 19 sahat e 21 ditə 14 sahat.

Per mêć: 37 dit 19 sahat e 21 ditə janə 58 dit 19 sahat e 14 sahat bâjnə 59 dit 9 sahat.

Me tə škrueme: 37 dit 19 sahat
21 „ 14 „
59 dit 9 sahat.

19 sahat + 14 sahat = 33 sahat
= 1 ditə 9 sahat.

2. 5 vjet 8 muej
11 „ 7 „
9 „ 11 „

3. 15 dit 22 sahat 41 dekika
9 „ 17 „ 34 „
27 „ 16 „ 45 „

4. 235 K 67 h o 235·67 K
186 „ 82 „ 186·82 „
344 „ 6 „ 344·06 „
407 „ 35 „ 407·35 „
1173 K 90 h 1173·90 K = 1173 K 90 h

5. 7 *m* 5 *dm* 5 *km*, o 755 *km* o 7·55 *m*
6 „ 7 „ 2 „ 672 „ 6·72 „
8 „ 9 „ 7 „ 897 „ 8·97 „
23 *m* 2 *dm* 4 *km* 2324 *km* 23·24 *m*
= 23 *m* 2 *dm* 4 *km*.

Mbəliḋni aštû se aštû ńikəto numəra tə perzjemə:

6. 47 *km* 245 *m*
36 „ 728 „
29 „ 63 „
103 „ 560 „

7. 7 *m* 8 *dm* 5 *km* 6 *mm*
4 „ 9 „ — „ 7 „
8 „ 2 „ 3 „ — „
— „ 7 „ 9 „ 5 „

8. 782 K 55 h
207 „ 74 „
563 „ 8 „
649 „ 90 „

9. 122 *ha* 75 *a*
88 „ 64 „
50 „ 7 „
— „ 86 „

10. 59 *hl* 26 *l*
95 „ 9 „
61 „ 83 „
74 „ 66 „

11. 15 *q* 32 *kg* 75 *ḋkg*
28 „ 7 „ 49 „
19 „ 81 „ 6 „
30 „ — „ 87 „

12. 8 *g* 3 *ḋg* 7 *kg*
4 „ — „ 6 „
7 „ 8 „ 5 „
6 „ 9 „ — „

***13.** Ńêni vên krye mbə krye dy škopîj ńêninə gjatə 2 *m* 73 *km* tjetərinə 3 *m* 8 *km*; sá gjatə škojnə tə dy baškə?

14. Dikuš šet 13 *hl* 75 *l*, 18 *hl* 90 *l* e 15 *hl* 45 *l* vênə; sá vênə šet ġiþsejt?

15. Ńêni meř per fajde prej *A*sə 144 K 68 h, prej *B*sə 208 K, prej *C*sə 87 K 75 h, prej *D*sə 124 K 62 h; sá meř ġiþsejt?

16. Ńi kopštə âšt gjatə 64 *m* 3 *dm* 6 *km* e ġânə 35 *m* 2 *dm* 8 *km*; sá âšt gjatə muri i avuliəsə?

17. Ńi tokə âšt e maḋe 3 *ha* 66 *a*, ńi tjeterə ká eḋè 1 *ha* 43 *a* mã teper; sá âšt e maḋe kəjò e dyta.

18. Ńi katundár ġet 124 *hl* 35 *l* grunə, 192 *hl* 60 *l* þekenə e 106 *hl* 72 *l* elb; sá ġet ġiþsejt?

19. Coha me preə ńi petk bân 28 K 54 h, astari 6 K 76 h, pêjnat' e tjera 5 K 80 h, puna 10 K 90 h; sá vjen petku mbarə?

20. Sumimi per Zotinə N. kətû.

1906		Groš	Pare
12 nə Fruer	Per ńi pár čizme tə reja . . .	70	—
8 nə Marc	Ġŷsa šoješ ńi pár kundrave .	11	20
23 „ „	Dyə párə kundra gráš	74	30
15 nə Príł	Arnue ńi pár kundra fəmiəš .	5	30
25 „ „	. . . .		
20 nə Ķeršuer	Dyə párə čizme per fəmiə . .	50	24
	Ġiþsejt . .	. .	. .

21. *A* âšt 15 vječ 4 muejš 8 ditš, *B* ká 2 vjet 9 muej 27 dit mã se *A*; sá vječ âšt *B*?

22. Sá mot ká pasə kalue prej tə lémitə tə Krištit e déri:
a) nə 13 Príł 1712? *b)* nə 27 Kořik 1788?
c) nə 21 Kaləndúer 1834? *d)* nə 9 Tetuer 1890?

23. Krajlica Marija Terezja (ķi ká fətyrenə nə grošatarə) leu me 13 nə Mãj 1717, řnoj 63 vjet 6 muej 16 dit; mbə č' vjetə diķ?

Per měč: 63 mbas tə lémitə tə Krajlicəsə i bje me kênə me 13 Mãj 1780, 6 muej mã vonə me 13 Nanduer 1780 e 16 dit má teper, me 29 Nanduer 1780. Krajlica prá diķ me 29 Nanduer 1780.

Me tə škrueme: Koha e tə lémitə 1716 vjet 4 muej 12 dit
Řnesa 63 „ 6 „ 16 „
Koha e dekəsə 1779 vjet 10 muej 28 dit
Prandej diķ me 29 Nanduer 1780.

4. Řdzoja e numəravə tə perzjemə.

1. 43 teste 9 copə
28 „ 5 „
15 testə 4 copə

2. 1879 vjet 3 muej 25 dit
1798 „ 7 „ 12 „

3. 26 *m* 5 *đm* 8 *km*, o 2658 *km*, o 26·58 *m*
18 „ 6 „ 3 „ 1863 „ 18·63 „
7 *m* 9 *đm* 5 *km* 795 *km* 7·95 *m*
= 7 *m* 9 *đm* 5 *km*.

Ŗdzoni aštû se aštû:

4. 306 K 75 h.
182 „ 36 „

5. 8 *m* 128 *mm*
2 „ 75 „

6. 9 *km* 321 *m*
5 „ 408 „

7. 76 *ha* — *a*
18 „ 76 „

8. 26 *hl* 27 *l*
12 „ 79 „

9. 175 *kg* 8 *dkg*
58 „ 36 „

10. 6 *g* 5 *dk* 8 *kg*
2 „ 7 „ 5 „

11. 13 topa 4 tefterə 42 tabakə
3 „ 8 „ 27 „

---

12. Prej ńi trupit gjatə 6 *m* 8 *dm* 5 *km* hiḱenə 3 *m* 5 *dm* 8 *km*; sá trup jet?

13. Ńi katundár blén 2 baŗə e ġŷsə grunə per farə e per ńi copə arə i škojnə 1 baŗ' e 1 babune, per ńi tjeterə 3 košiḱ; sá grunə i jet?

14. Ńi arkə me teša vjen 178 *kg* 22 *dkg*, arka vetunə 19 *kg* 35 *dkg*; sá vĩnə téšatə vetə?

15. Ńi vozgə me vênə vjen 150 okə 150 derhem, vozga pá ġâə 15 okə 300 derhem; sá vênə ká mbrendə?

16. Prej ńi toket 81 *a* 25 m^2 hiḱenə 4 *a* 60 m^2 per ŗugə; sá arə jet?

17. Ńi búlk prej ńi aret meŗ 226 *hl* 55 *l* kertola e prej ńi tjeterəsə 182 *hl* 70 *l*; 110 *hl* 80 *l* i škojnə per špiə tə vet, tjeratə i šet; sá i bje me šitə?

18. Ńêni nə mbarim tə Đetorit ká nget védit 168 G. 38 p. pare:

	štje:	prišə:
nə Kaləndues	257 Gr. 28 p.	214 Gr. 32 p.
nə Fruer	302 „ 25 „	138 „ 20 „
nə Marc	288 „ 34 „	203 „ 4 „

sá pare ká nget védit se tə cilinə muej?

19. Ndoci âšt 9 vječ, e motəra 3 vječ 7 muejš 22 ditš; sá vječ âšt Ndoci para sə moterəsə?

20. Pjetri leu me 13 nə Marc 1841 e diḱ me 20 nə Fruer 1890; sá vječ ište?

Per mêč: prej 13 nə Marc 1841 e nə 13 nə Marc 1889 kan škue 48 vjet, prej 13 tə Marcit 1889 e déri nə 13 tə Frorit 1890 11 muej,

prej 13 e deri nə 20 tə Frorit 1890 7 dit. Prandej Pjetri pat kênə 48 vječ 11 muejš 7 ditš.

Me tə škrueme: Koha e dekəsə: 1889 vjet 1 muej 19 dit
Koha e tə lémitə: 1840 „ 2 „ 12 „
Moša: 48 vjet 11 muej 7 dit.

5. Šumimi i numərave tə perzjemə.

1. 15 dit 22 sahat 46 dekika × 9
143 dit 12 sahat 54 dekika

46 dek. × 9 = 414 (dek.) : 6,0 = 6 sahat 54 dek.

22 sahat × 9 = 198 sahat + 6 „ = 204 (sahat) : 24 = 8 dit 12 sahat.

15 dit × 9 = 135 dit + 8 „ = 143 dit.

2. Šumoni 38 K 62 h per 27:

3862 h × 27 = 27034 + 7724 = 104274 h

o

38·62 K × 27 = 270·34 + 772·4 = 1042·74 K

= 1042 K 74 h.

Šêńoni mbə ketə məndyrə ńikəto perftime:

3. 308 K 8 h × 39
17 *m* 2 *dm* 7 *km* × 23
38 *km* 349 *m* × 14

4. 4 *ha* 89 *a* × 49
17 *hl* 33 *l* × 82
248 *kg* 69 *g* × 73

---

5. Sá bâjnə 34 *kg* mieł ká 23 h kilinə?

Per mëč: 23 h = 2 đetəša e 3 h
34 herə 2 đetəša bâjnə 68 đetəša = 6 K 80 h
34 herə 3 h bâjnə 102 h = 1 K 2 h
6 K 80 h e 1 K 2 h bâjnə 7 K 82 h.

Me tə škrueme: 0·23 × 34 = 7·82 K.

6. Numəroni prep aštû:

a) 28 *l* biťə ká 32 h litrinə;
b) 19 okə venə ká 50 p. okenə;
c) 14 okə mieł ká 28 p. okenə;
d) 73 okə sapun ká 62 p. okenə;
e) 21 *m* pelhurə ká 1 K 42 h metrinə;

f) 42 kútə beze ká 53 p. kútinə;

g) 36 *hl* kertoła ká 4 K 70 h;

h) 20 bařə teršanə ká 30 Gr. 4 p. bařenə.

*7. 1 okə moła bân 38 p.; sá bâjnə 27 okə?

38 p. = 1 Gr. — 2 p.

*8. Sá bâjnə 28 *hl* grunə ká 10 K 95 h per *hl*?

10 K 95 h = 11 K 5 h.

9. Sá bâjnə 8, 17, 25, 46, 83

a) *q* tutkał ká 63 K 42 h per *q*?

b) *hl* grošə ká 31 K 85 h per *hl*?

c) *hl* biřə ká 27 K 96 h per *hl*?

d) *ha* tokə buket ká 3080 K 52 h per *ha*?

*10. 1 *đm* bân 8, 17, 38, 54 h; ? bân 1 *m*?

*11. 1 *l* „ 16, 20, 36, 48 h; ? „ 1 *hl*?

*12. 1 *kg* „ 18, 32, 48, 96 h; ? 1 *q*?

*13. 1 *a* kopštə u šit 38 K 48 h; sá i raə *ha*?

*14. 1 *l* grunə pešon 78 *kg*; sá vjen 1 *hl*?

15. Ńi sahat prîən per ǵiþ ditə 1 dekikə 34 tə dytə; sá prîən nə 26 dit?

16. Ńi ḱeřadžiə kište ngarkue 13 denga ka 108 *kg* 6 *đkg* dengu; sá randə ká ḱeřja?

17. 1 mic bân 62 G. 20 p.; sá bâjnə 9, 17, 38, 143, 255 mica?

18. Ńêni kursen nə javə 11 G. 30 p.; sá kursen nə 9, 15, 32, 41, 49, 52 javə?

19. 8 okə bâjnə 20 G. 5 p.; sá bâjnə 72 okə?

72 okə janə 9 herə 8 okə; prá 72 okə bâjnə 9 herə 20 G. 5 p.

*20. 12 kút beze bâjnə 13 G. 10 p.; sá bâjnə 24, 48, 60 kútə?

*21. 1 okə voj linit bân 8 G. 12 p.? bâjnə 18, 60, 72 okə?

*22. 20 okə ufułə řušit bâjnə 20 G. 2 p.; ? bâjnə 40, 60, 100 okə?

23. Sá kursen mbə 15 vjet ńi nieri ḱi ruen 12 p. nə ditə? (Me dzanə vjetenə 365 ditš.)

24. Ńi punətuer fiton nə ditə 8 G. 20 p.; sá fitojnə 16 punətorə nə 25 dit?

25. Mbə ńi fabrikə punojnə 34 buŕa e 12 graə; ńi buŕə meř nə javə 11 K 5 h e ńi grue 8 K 20 h; sá pare i škojnə fabrikəsə nə javə?

26. Ńi mulĭ ká 6 gur ḱi bluejnə 5 baŕə e 1 košiḱ nə ditə; sá bluejnə ǵaštə gurtə baškə nə 42 dit?

27. Ńi tregtár bleən 17 *q* šeḱer ká 77 K 64 h quintalinə; e e šet avrom 1460 K 64 h; sá fiton?

28. Ńêni bleən 58 baŕə grunə per 751 K 68 h, šet 17 baŕə ká 14 K 24 h, 23 baŕə ká 14 K 68 h, tjetərinə e e 14 K 12 h baŕenə; sá fiton?

29. Ńi zojə špijet me preə 12 kəmiša i nep ńi gruesə 40 *m* pelhurə; per 1 kəmišə škojnə 3 *m* 15 *ḱm*; sá pelhurə do t' i kþejnə kəjo grueja?

30. Fryti i ńi tokəsə buket.

		Gr.	p.
1.	58 baŕə grunə ká Gr. 76·20 baŕenə .	...	..
2.	84 baŕə þekenə ká Gr. 60·24 baŕenə .	...	..
3.	61 baŕə elb ká Gr. 54·20 baŕenə . . .	...	..
4.	65 baŕə teršanə ká Gr. 35·18 baŕenə .	...	..
5.	286 *hl* kertola ká Gr. 25·30 *hl*	...	..
6.	350 *q* kaštə ká Gr. 20·30 *q*	...	..
	Ǵiþsejt .	...	..

6. Daəsa e numəravе tə perzjemə.

1. Sá herə mbahenə 2 *m* 9 *dm* 1 *ḱm* nə 151 *m* 3 *dm* 2 *ḱm*?

2 *m* 9 *dm* 1 *ḱm* = 291 *ḱm*
151 *m* 3 *dm* 2 *ḱm* = 15132 *ḱm*

15132 : 291 = 32.

2. 538 dit 19 sahat 39 dekika: 6 dit 15 sahat 37 dekika =

3. 1 *ḱm* 240 *m* 8 *dm* : 5 *m* 2 *dm* 8 *ḱm* =

4. 179 *ha* 7 *a* : 3 *ha* 81 *a* =

5. 618 *hl* 54 *l* : 7 *hl* 93 *l* =

6. 1269 K 45 h : 13 K 65 h =

Brisi

7. Sá âšt e 34 ta pjes' e 86 ditve 10 sahatve?

86 dit 10 sahat : 34 = 2 dit 13 sahat.

18 „ × 24

72 (+ 10 sahat)

36

442

102

0

8. 37 Gr. 20 p. : 6 = 6 Gr. 10 p.

9. 46 Gr. 5 p. : 9 = 4 Gr. 4 p.

10. Sá âšt e 73 ta pjes' e 2706 K 84 h?

2706·84 K : 73 = 37·08 K

516 = 37 K 8 h

584

11. Šêńoni mbə ket məndyrə ńikəto saəsa:

a)	230 K	95 h	: 155	*e)*	402 *ha*	81 *a*	: 29
b)	9225 K	30 h	: 382	*f)*	515 *hl*	45 *l*	: 65
c)	902 *m*	1 *km*	: 107	*g)*	110 *kg*	952 *g*	: 36
d)	120 *km*	509 *m*	: 37	*h)*	92 *đkg*	5 *g* 12 *kg*	: 112

***12.** 1 *m* bân 1, 2, 8, 42 đetəša; ? bân 1 *đm*?

***13.** 1 *hl* „ 8, 20, 28, 48 K; ? bân 1 *l*?

***14.** 1 *q* „ 16, 32, 64, 260 K; ? „ 1 *kg*?

***15.** 100 K apinə 5 K fajde nə vjetə; sá fajde nep 1 K?

***16.** Sá h fajde nə vjetə ket 1 K me kênə 100 K ǩesinə 4, 6, 7 K fajde?

Sá korona fajde napinə nə vjetə 100 K, aǩ fajde ǩet nə vjetə 1 K.

***17.** Sá fajde ǩesinə mbə 1 vjetə 48 K ká 4 %, 5 %, 6 %, 7 %?

18. Sá âšt fajdja e ńi vjetəsə e 627 K ká 5 %?

600 K napinə 6 herə 5 K = 30 K, 27 K napinə 27 herə 5 h = 135 h = 1 K 35 h; 30 K e 1 K 35 h bâjnə 31 K 35 h.

19. Sá âšt fajdja nə vjetə e:

a) 400 K, 550 K, 690 K, 125 K, 863 K ká 4 %?

b) 700 K, 380 K, 820 K, 275 K, 328 K ká 5 %?

c) 500 K, 650 K, 460 K, 635 K, 876 K ká 6 %?

20. 8 arkə šeǩer vînə 856 *kg* 48 *đkg*; sá i bje se tə ciłesə arkə?

21. 36 *m* pelhurə linit u šitne 136 K 8 h; sá bâni 1 *m*?

22. Ńi škałə e nēltə 3 *m* 3 *dm* 6 *km* ká 16 kambə; sá âšt e nēltə se e ciła kambə?

23. Dy kual hánə nə ditə 18 *l* teršanə, déri kúr ju dalinə 15 *hl* 12 *l*?

24. Sá baře grunə blehenə me 583 K 20 h ká 12 K 96 h bařenə?

25. Ńi řugə gjatə 2 *km* 761 *m* ká mbə ńênə anə 503 pêmə lerg prej šoke šokesə ńi maset; sá âšt lerg ńêna prei tjeterəsə?

***26.** 1 *q* voj linit bân 76 K 48 h; sá bâjnə 25 *kg*?

25 *kg* janə e 4 ta e 1 *q*, prandej 25 *kg* bâjnə tə 4 tenə e 76 K 48 h, d. m. þ. 19 K 12 h.

***27.** 1 *ha* tokə buket u šit 1504 K 80 h; sá bâjnə 10, 25, 50 *a*?

***28.** 18 *m* haliə bâjnə 58 K 50 h; sá bâjnə 3 *m*?

3 *m* janə e 6 *a* pjes' e 18 *m*; prá . . .

***29.** 36 *hl* ufułə bâjnə 629 K 28 h; sá bâjnə 4, 6, 9, 12, 18 *hl*?

***30.** Me 120 K meřenə 452 *kg* 40 *dkg* mieł; sá *kg* meřenə me 12, 20, 60 K?

31. 1 baře grunə bân 130 Gr.; sá bâjnə 5 babune?

1 košiḱ (4 babune) = ¼ e 1 barəsə . . . G. . . p.
1 babune = ¼ e 1 košiḱit . . . . „ . . „
G. . . p.

32. 1 *q* sodə bân 34 K; sá bâjnə 24, 35, 60 *kg*?

33. Do pare me fajde apinə 91 K 44 h fajde nə vjetə; sá apinə nə 7 muej?

34. 1 *hl* biřə bâjnə 24 K; sá bâjnə 3 *hl* 65 *l*?

3 *hl* 65 *l* = 3 *hl* + 50 *l* + 10 *l* + 5 *l*.

35. 1 *hl* grošə bâjnə 44 K; sá bâjnə 10 *hl* 24 *l*?

36. 7 *kg* kole bâjnə 4 K 48 h; sá bâjnə 9 *kg*?

7 *kg* . . . . . 4 K 48 h
1 „ . . . . . — „ 64 „
9 „ . . . . . 5 „ 76 „

37. 8 məsała bâjnə 26 K 18 h; sá bâjnə 5 məsała?

38. 14 *hl* biřə bâjnə 324 K 10 h; sá bâjnə 25 *hl*?

39. Ńi kasap i nep ńi lokandadžiəsə 27 okə miš lopet ká 1 K 28 h okenə; me sá okə vênə, ká 72 h okenə, mundetə me bâə tramt?

40. Kater herə ðane mbə 1 baře elb 10 K 20 h, 9 K 86 h, 10 K 12 h, 9 K 74 h; sá i raə me škue neper tê bařəsə?

***41.** Ńi tregtár blén do vênə 57 K 96 h; ká sá do tə šesinə *l* me fitue 8 K 56 h?

42. *A* e *B* fitojnə mbə ńi punə 37 K 96 h, *A* ja punoj 5 dit, *B* 8 dit; sá i bje se tə ciłit?

43. Duhetə me daə mbə tre vetə 243 K 12 h, *A* sə ġŷsenə, *B* sə tə tretenə, tepricenə *C* sə; sá i bje se tə ciłit?

44. Ńi katundár i nep ńi tregtarit 24 okə təlyenə ká 1 K 84 h okenə, e blén te aj 6 *m* cohə ká 7 K 84 h metrinə e 3 *m* astár ká 72 h metrinə; ciłi i jet bordž tjetərit?

7. Problemə pertrîjet.

Numəroni:

***1.** 13 okə kumbuła ká 30 p. okenə
21 „ lejþija ká 24 p. „
18 „ grošə ká 25 p. „
15 „ mel ká 32 p. „

***2.** 16 paš konop ká 3 G. 20 p. pašinə
20 „ pelhurə ká 5 G. 30 p. „
25 okə karajfila ká 11 G. 20 p. okenə
7 sofrabeza ká 25 G. 5 p. copenə.

3. 0·3854 × 0·576 =
7·5946 × 8·92 =
57·842 × 0·975 =

4. 9·4528 × 7·8952 =
0·6289 × 1·5476 =
3·5607 × 0·0893 =

***5.** 1 *l* voj gurit pešon 80 *dkg*; sá pešon 1 *hl*?

6. Prej ńi vozget, ki mba 15 *hl* 18 *l* vênə, janə dzjeřə 6 *hl* 24 *l*; sá vênə ká mbetə mbrêndə?

7. Ńêni blén ńi bucelə biřə 6 K 75 h; sá *l* biřə ká bucela n' i pastə raə ká 27 h *l*?

8. Ńi škałəsə ki škon nêlt 3 *m* 1 *dm* 2 *km* duhenə me i bâə kambətə ká 1 *dm* 3 *km* tə nêltə; sá kambə i bje me pasə škałəsə?

*9. 1 *hl* vênə bân 74 K; ? bâjnə 8, 12, 30 *hl*?

*10. 1 *q* potasə „ 48 K; ? „ 5, 13, 21 *q*?

11. 0·5 + 0·25 + 0·125 + 0·0625 + 0·03125 =

12. 3·095 + 14·764 + 38·704 + 0·588 + 7·623 =

13. 0·0523 + 0·47825 + 13·10578 + 0·34987 =

14. Ńi zotəniə ká 46 *ha* 76 *a* 52 m^2 tokə buket, 15 *ha* 28 *a* 85 m^2 livaď e 12 *ha* 9 *a* 37 m^2 vəneštə; sá âšt ǵiþsejt toka e tí?

*15. Sá apinə nə vjetə:

a) 850 K ká 4 %? *b)* 562 K ká 5 %?

c) 350 „ ká 6 %? *d)* 923 „ ká 7 %?

*16. 8 okə vênə bâjnə 25 Gr. 8 p.; sá bân 1 okə?

*17. 9 okə mušt „ 13 „ 20 „ ; „ „ 1 okə?

*18. 6 kútə zorə kanəpit „ 17 „ 8 „ ; „ „ 1 kút?

*19. 12 *m* pelhurə „ 13 K 44 h; „ „ 1 *m*?

*20. 7 *kg* šekuj „ 3 „ 64 „; „ „ 1 *kg*?

*21. 8 *kg* „ 11 „ 84 „; „ „ 1 *kg*?

22. Ńêni ká sugurue řaǩjet' e veta per 3700 K. Muer zjerm špija e ju doǵne do řaǩje. Sá i bje me maře prej šoǩəniəsə tə sugurimit mbassì řaǩjeve ǩi pštuene ja prénə 1317 K?

23. 0·5002—0·3276 =
4·8201—2·5739 =

24. 0·478 —0·18523 =
0·3804—0·03804 =

25. 302632 : 724 =
468082 : 283 =
744453 : 457 =

26. 5227920 : 2192 =
2376892 : 3283 =
1489184 : 2768 =

27. Ńi búlk, ǩi ká 38 *ha* 24 *a* tokə buket, tə 8 nə e ká mjelə grunə; sá i bâhetə kəjo tokə?

*28. 8 *kg* šeǩer bâjnə 11 K; ? bâjnə 16, 24, 56 *kg*?

*29. 9 *m* kumaš „ 42 „; ? „ 18, 27, 63 *m*?

*30. 1 *hl* mušt bân 36 „; ? „ 25, 20, 10 *l*?

*31. 1 *q* kole „ 43·6 „; ? „ 50, 20, 5 *kg*?

32. *A* i raə me laə tə 57 nə pjesə tə pagəsə tə katundit, d. m. þ. 136 K 80 h; sá i raə me laə *B*sə ǩi i takote e 76 a?

33. Rudolfi i Absburgut leu me 1 nə Mãj 1218 e dik me 15 nə Kořik 1291; sá vjet řnoj?

34. Ńêni kište 560 K; tə parinə muej priši tə 4 ten' e tyne, e mbrapa tə treten' e tepricəsə; sá i mbet?

35. Ńi hap âšt 65 *km*; sá hapa bâjnə 52·26 *km*?

36. Me ńi tə sjelme tə čarkut ždriviłohenə 78 *km* konop; sá do tə jénə gjatə konopi nə kjoftə se me e ždrivilue tə tanə do tə sjełetə 18 herə čarku?

37. Ńi řugə ki škon prej *A*sə nə *C* perket *B*nə. Prej *A*sə nə *C* janə 13 *km* 86 *m* e prej *B*sə e déri nə *C* 5 *km* 625 *m*; sá ká prej *A*sə déri nə *B*?

38. 50·7745 : 8·15 =
266·1412 : 1·24 =
0·63414 : 0·813 =

39. 0·6713 : 0·274 =
7·3402 : 74·9 =
3·2768 : 0·0256 =

***40.** 12 *m* cohə bâjnə 120 K; ? bâjnə 7 *m*?

***41.** 3 *q* kafe „ 1296 „; ? „ 5 *q*?

***42.** Me 7 K meřenə 8 *m* 4 *dm* pelhurə; sá *m* meřenə me 9 K?

***43.** 58 *m* řeze bâjnə 201 K 84 h; sá bâjnə 37 *m*?

44. Sá â fajdja e
a) 1564 K ká 4% nə 4 vjet?
b) 3808 K ká 5% nə 3 vjet?
c) 4775 K ká 6% nə 2 vjet?

45. *A*sə i erdne 14 *hl* grunə, ká 12 K 86 h hektolitrinə, nə 14 dênga ká 1 K 12 h per dêng; tə bájtunitə vjen 26 h per dêng; ani prá *a)* sá i bân tə čuemitə, *b)* sá pešon kəjo ĝâə mbarə nə kjoftə se 1 *hl* grunə vjen 76 *kg* e se i cili þes 3 *kg*?

46. Ńi tregtár meř 165 *kg* káfe ká 364 K per *q* e 86 *kg* ká 350 K quintalinə; per káfe tə parə i škojnə 5 K 68 h hardž e per tə dytene 3 K 12 h; sá fiton ĝiþsejt nə šittə ńênen' e tə dytenə dorə káfe ká 4 K 20 h per *kg*?

IV. Numərimi i copave tə zakonšəme mã per doret.

(Me gojə e me tə skrueme.)

1. Gŷsa, tə katerta e tə teta.

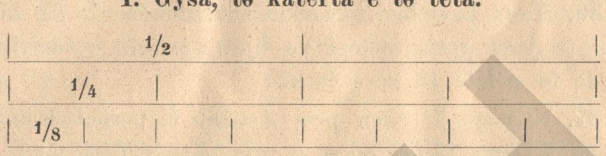

1. 1 uńîəs ká 2gŷsa. Sá gŷsa kan 2, 3, 7, 25, 63 uńîəsa?

2. 1 unîəs ká 4 tə katerta. Sá tə katerta kan 2, 3, 6, 31, 53 uńîəsa?

3. 1 uńîəs ka 8 tə teta. Sá tə teta kan 2, 3, 8, 26, 76 uńîəsa?

4. Sá gŷsa janə $7\frac{1}{2}$?

1 uńîəs = $\frac{2}{2}$, 7 uńîəsa = 7 herə $\frac{2}{2} = \frac{14}{2}$ e $\frac{1}{2}$ bâjnə $\frac{15}{2}$; prá $7\frac{1}{2} = \frac{15}{2}$.

5. Sá gŷsa janə $4\frac{1}{2}$, $9\frac{1}{2}$, $13\frac{1}{2}$, $37\frac{1}{2}$, $45\frac{1}{2}$?

6. Sá tə katerta janə $1\frac{1}{4}$, $2\frac{1}{2}$, $8\frac{3}{4}$, $12\frac{1}{4}$, $23\frac{3}{4}$?

7. Sá tə teta janə $1\frac{1}{8}$, $7\frac{3}{8}$, $9\frac{5}{8}$, $18\frac{7}{8}$, $30\frac{1}{8}$?

---

8. Sá uńîəsa janə 2 gŷsa? Sá uńîəsa janə 4, 10, 24, 46, 108 gŷsa?

9. Sá uńîəsa janə 4 tə katerta? Sá uńîəsa janə 8, 12, 28, 40, 64, 128 tə katerta?

19. Sá uńîəsa janə 8 tə teta? Sá uńîəsa janə 16, 48, 72, 96, 344 tə teta?

11. Sá uńîəsa ká nə $\frac{17}{2}$?

2 gŷsa bâjnə 1 uńîəs, 17 gŷsa bâjnə ak herə 1 uńîəs sá herə 2 ři nə 17; prandej 8 herə 1 uńîəs = 8 uńîəsa e jet 1 gŷsə, prá $\frac{17}{2} = 8\frac{1}{2}$.

12. Sá uńîəsa bâjnə $\frac{5}{2}$, $\frac{13}{2}$, $\frac{27}{2}$, $\frac{35}{2}$, $\frac{57}{2}$?

13. „ „ janə nə $\frac{23}{4}$?

14. „ „ bâjnə $\frac{5}{4}$, $\frac{14}{4}$, $\frac{41}{4}$, $\frac{63}{4}$, $\frac{107}{4}$?

15. „ „ janə nə $\frac{45}{8}$?

16. „ „ bâjnə $\frac{9}{8}$, $\frac{20}{8}$, $\frac{49}{8}$, $\frac{69}{8}$, $\frac{95}{8}$?

---

17. Sá tə katerta ká 1 ǵŷsə? Sá tə katerta bâjnə $^{2}/_{2}$, $^{3}/_{2}$, $^{9}/_{2}$, $^{25}/_{2}$, $^{59}/_{2}$?

18. Sá tə teta ká 1 ǵŷsə? Sá tə teta bâjnə $^{2}/_{2}$, $^{7}/_{2}$, $^{15}/_{2}$, $^{23}/_{2}$, $^{47}/_{2}$?

19. Sá tə teta ká 1 e katerta? Sá tə teta bâjnə $^{2}/_{4}$, $^{5}/_{4}$, $^{13}/_{4}$, $^{29}/_{4}$, $^{53}/_{4}$?

20. Kþeni $^{1}/_{2}$ e $^{1}/_{4}$ nə tə teta.

Kþeni mbə ńi êmənues tə ńišem:

21. $^{1}/_{2}$ e $^{3}/_{4}$,
$^{1}/_{4}$ e $^{5}/_{8}$.

22. $^{1}/_{2}$ e $^{7}/_{8}$,
$^{1}/_{2}$, $^{3}/_{4}$ e $^{3}/_{8}$.

23. Sá ǵŷsa bâjnə 2 tə katerta? Sá ǵŷsa bâjnə $^{6}/_{4}$, $^{10}/_{4}$, $^{18}/_{4}$, $^{34}/_{4}$, $^{66}/_{4}$?

24. Sá ǵŷsa bâjnə 4 tə teta, $^{12}/_{8}$, $^{20}/_{8}$, $^{36}/_{8}$, $^{76}/_{8}$?

25. Sá tə katerta bâjnə 2 tə teta, $^{6}/_{8}$, $^{14}/_{8}$, $^{22}/_{8}$, $^{82}/_{8}$.

---

26. $1\frac{1}{2} + \frac{1}{2} =$	**27.** $4\frac{1}{2} + 3 =$	**28.** $25\frac{1}{4} + 16\frac{3}{4} =$
$\frac{3}{4} + \frac{1}{4} =$	$16 + 12\frac{1}{4} =$	$57\frac{1}{2} + 35\frac{1}{2} =$
$\frac{5}{8} + \frac{1}{8} =$	$20\frac{3}{4} + 5\frac{3}{4} =$	$137\frac{5}{8} + 87\frac{7}{8} =$
29. $1\frac{1}{2} + \frac{1}{4} =$	**30.** $2\frac{3}{4} + 7\frac{1}{2} =$	**31.** $8\frac{1}{2} + 5\frac{3}{8} =$
$\frac{1}{2} + \frac{5}{8} =$	$15\frac{7}{8} + \frac{1}{2} =$	$16\frac{1}{2} + 18\frac{3}{4} =$
$\frac{3}{4} + \frac{3}{8} =$	$23\frac{1}{4} + 6\frac{5}{8} =$	$40\frac{7}{8} + 69\frac{1}{4} =$

Numəroni ńikəto řešta numəraš tui ju avitə 100.

32. $10 + 12\frac{1}{2}$	**34.** $12 + 8\frac{5}{8}$	**36.** $35\frac{7}{8} + 6\frac{1}{2}$
33. $15 + 8\frac{3}{4}$	**35.** $11\frac{1}{2} + 9\frac{1}{4}$	**37.** $47\frac{1}{4} + 5\frac{5}{8}$
38. $\frac{7}{2} - \frac{1}{2} =$	**39.** $10\frac{1}{4} - 4 =$	**40.** $30\frac{1}{2} - 15\frac{1}{2} =$
$\frac{3}{4} - \frac{1}{4} =$	$1 - \frac{5}{8} =$	$28\frac{7}{8} - 9\frac{3}{8} =$
$\frac{7}{8} - \frac{1}{8} =$	$12 - 2\frac{1}{2} =$	$135\frac{1}{4} - 88\frac{3}{4} =$
41. $1\frac{1}{2} - \frac{1}{4} =$	**42.** $39\frac{1}{2} - 7\frac{3}{8} =$	**43.** $27\frac{1}{2} - 15\frac{3}{4} =$
$\frac{1}{2} - \frac{1}{8} =$	$26\frac{7}{8} - 2\frac{3}{4} =$	$130\frac{1}{2} - 61\frac{7}{8} =$
$\frac{3}{4} - \frac{1}{2} =$	$55\frac{1}{2} - 9\frac{1}{4} =$	$184\frac{3}{8} - 52\frac{3}{4} =$

Numəroni ńikəto řešta numəraš tui ju avitə 0:

44. $100 - 9\frac{1}{2}$	**46.** $71 - 7\frac{5}{8}$	**48.** $78\frac{3}{4} - 8\frac{1}{2}$
45. $85 - 8\frac{3}{4}$	**47.** $47\frac{1}{2} - 4\frac{1}{4}$	**49.** $87\frac{1}{2} - 9\frac{3}{4}$

---

50. $1/2 \times 4 =$ $3/4 \times 7 =$ $5/8 \times 9 =$

51. $7\,1/2 \times 10 =$ $8\,1/4 \times 6 =$ $10\,3/8 \times 8 =$

52. $3\,3/4 \times 24 =$ $7\,1/4 \times 15 =$ $5\,7/8 \times 21 =$

53. Sá herə mbahenə 3 tə katerta nə 27 tə katerta?

54. $9/2 : 1/2 =$ $33/4 : 3/4 =$

55. $25/8 : 5/8 =$ $6 : 3/4 =$

56. $1/2 : 1/4 =$ $3 : 1/8 =$

57. Sá âšt e 5 ta e 35 tə tetave?

58. $15/4 : 5 =$ $49/2 : 7 =$

59. $11\,1/4 : 9 =$ $16\,7/8 : 5 =$

60. $1/4 : 2 =$ $13\,1/2 : 4 =$

---

61. Sá h janə 1/2, 1/4, 2/4, 3/4 K?

62. „ *dkg* janə 1/2, 1/4, 2/4, 3/4 *kg*?

63. „ *l* „ 1/2, 1/4, 2/4, 3/4 *hl*?

64. „ muej „ 1/2, 1/4, 2/4, 3/4 vjetet?

65. Č' pjesə ditet janə 3, 6, 12, 9, 18 sahat?

66. Č' pjesə kilit janə 500, 250, 750, 125, 625 gram?

67. Ńi punətuer punoj paraditet 5 1/2 sahat, mbasditet 4 3/4 sahat; sá sahat ká punue ǵipsejt?

68. Ńi mješter drunit prej ńi dərəset gjatə 5 *m* šarən ńi copə gjatə 2 1/4 *m*; sá dərəsə jet?

69. 1 *kg* məŕajə bân 3/4 K; sá bâjnə 18, 12, 15, 38 *kg*?

70. 1 *l* vênə bân 1 1/2 K; sá bân 1 *hl*?

71. 1 *m* beze bân 51 h; sá bâjnə 28 *m*?

72. 1 okə mieł bân 26 h; sá bâjnə 38 okə?

26 h = 1/4 K + 1 h.

73. 1 okə vênə bân 48 h; sá bâjnə 37 okə?

48 h = 1/2 K − 2 h; 37 herə 1/2 K bâjnə 37/2 K = 18 K 50 h, 37 herə 2 h bâjnə 74 h; 18 K 50 h − 74 h = 17 K 76 h.

74. Ńi tejə ḱembaljet bân 24 h; sá bâjnə 26 tejə?

24 h = 1/4 K − 1 h.

75. Numəroni:

a) 64 okə mušt ká 52 h okenə

b) 27 „ sapun ká 49 h okenə

c) 42 „ krypə ká 23 h okenə

d) 45 dzétmasa ká 1 K 53 h copenə

e) 36 *m* cohə ká 5 K 27 h *m*

f) 24 *q* gúr kálit ká 54 K 52 h *q*.

76. Sá bâjnə 12 *m* kumaš ká $3\frac{1}{2}$ *m*?

77. Sá vênd de tə ju štrohetə 12 krénve lopə, ká $2\frac{1}{2}$ m^2 per krye?

78. Me 1 K meřenə $3\frac{1}{8}$ *l* biřə; sá *l* meřenə me 16 K?

79. 1 *m* kumaš bân $4\frac{1}{2}$ K; sá bân $\frac{1}{2}$ *m*?

80. 2 okə ardživis bâjnə $15\frac{1}{2}$ K; sá i bân oka?

2. Tə treta, tə ġašta, tə dymbəđeta.

1. 1 uńîəs ká 3 tə treta. Sá tə treta bâjnə 2, 3, 8, 23, 67 uńîəsa?

2. 1 uńîəs ká 6 tə ġašta. Sá tə ġašta bâjnə 2, 3, 7, 19, 43 uńîəsa?

3. 1 uńîəs ká 12 tə dymbəđeta. Sá tə dymbəđeta bâjnə 2, 3, 9, 12, 23 uńîəsa?

4. Sá tə treta janə $1\frac{1}{3}$, $5\frac{1}{3}$, $9\frac{2}{3}$, $32\frac{2}{3}$?

5. „ tə ġašta „ $1\frac{1}{6}$, $3\frac{5}{6}$, $8\frac{4}{6}$, $18\frac{5}{6}$?

6. „ tə dymbəđeta „ $1\frac{5}{12}$, $5\frac{1}{12}$, $9\frac{7}{12}$, $11\frac{11}{12}$?

---

7. Sá uńîəsa janə 3 tə treta $\frac{9}{3}$, $\frac{15}{3}$, $\frac{42}{3}$?

8. „ „ „ 6 tə ġašta $\frac{12}{6}$, $\frac{48}{6}$, $\frac{138}{6}$?

9. „ „ „ 12 tə dymbəđeta $\frac{21}{12}$, $\frac{48}{12}$, $\frac{60}{12}$?

10. „ „ mbahenə mbə $\frac{23}{3}$?

11. „ „ janə $\frac{16}{3}$, $\frac{29}{3}$, $\frac{64}{3}$, $\frac{86}{3}$?

12. „ „ „ $\frac{13}{6}$, $\frac{27}{6}$, $\frac{53}{6}$, $\frac{61}{6}$?

13. „ „ „ $\frac{13}{12}$, $\frac{29}{12}$, $\frac{55}{12}$, $\frac{71}{12}$?

---

14. Sá tə ġašta bân 1 e tretə? Sá tə ġašta bâjnə $\frac{2}{3}$, $\frac{4}{3}$, $\frac{13}{3}$, $\frac{58}{13}$?

EKST

15. Sá tə dymbəđeta bân 1 e tretə? Sá tə dymbəđeta bâjnə $^{2}/_{3}$, $^{5}/_{3}$, $^{23}/_{3}$, $^{41}/_{3}$?

16. Sá tə dymbəđeta bân 1 e ġaštə? Sá tə dymbəđeta bâjnə $^{2}/_{6}$, $^{7}/_{6}$, $^{29}/_{6}$, $^{61}/_{6}$?

17. Sá tə ġašta bâjnə $^{1}/_{2}$, $^{2}/_{2}$, $^{13}/_{2}$, $^{33}/_{2}$?
18. „ tə dymbəđeta „ $^{1}/_{2}$, $^{3}/_{2}$, $^{9}/_{2}$, $^{27}/_{2}$?
19. „ „ „ „ $^{1}/_{4}$, $^{3}/_{4}$, $^{15}/_{4}$, $^{43}/_{4}$?

Kþeni mbə êmənues tə ńišem:

20. $^{1}/_{3}$ e $^{5}/_{6}$,
$^{2}/_{3}$ e $^{7}/_{12}$,
$^{1}/_{2}$ e $^{5}/_{6}$,
$^{1}/_{2}$ e $^{5}/_{12}$.

21. $^{1}/_{4}$ e $^{11}/_{12}$,
$^{2}/_{3}$ e $^{3}/_{4}$,
$^{2}/_{3}$, $^{5}/_{6}$ e $^{7}/_{12}$,
$^{1}/_{2}$, $^{3}/_{4}$ e $^{5}/_{12}$.

---

22. Sá tə treta janə $^{2}/_{6}$, $^{8}/_{6}$, $^{20}/_{6}$, $^{56}/_{6}$?
23. „ „ „ „ $^{4}/_{12}$, $^{8}/_{12}$, $^{28}/_{12}$, $^{76}/_{12}$?
24. „ „ ġašta „ $^{2}/_{12}$, $^{10}/_{12}$, $^{38}/_{12}$, $^{82}/_{12}$?
25. Sá ġŷša „ $^{3}/_{6}$, $^{15}/_{6}$, $^{57}/_{6}$, $^{93}/_{6}$?
26. „ „ „ $^{6}/_{12}$, $^{18}/_{12}$, $^{42}/_{12}$, $^{78}/_{12}$?
27. Sá tə katerta „ $^{3}/_{12}$, $^{18}/_{12}$, $^{45}/_{12}$, $^{87}/_{12}$?

28. $^{1}/_{3} + {}^{2}/_{3} =$
$^{5}/_{12} + {}^{1}/_{12} =$
$3\,^{5}/_{6} + 8\,^{1}/_{6} =$

29. $^{2}/_{3} + {}^{1}/_{6} =$
$^{5}/_{6} + {}^{7}/_{12} =$
$2\,^{1}/_{3} + 5\,^{3}/_{4} =$

30. $18\,^{1}/_{4} + 15\,^{5}/_{6} =$
$39\,^{1}/_{2} + 83\,^{2}/_{3} =$
$128\,^{11}/_{12} + 67\,^{3}/_{4} =$

---

31. $48\,^{7}/_{12} + 108\,^{1}/_{12} + 98\,^{5}/_{12} =$
$305\,^{1}/_{2} + 255\,^{2}/_{3} + 161\,^{1}/_{12} =$
$690\,^{1}/_{2} + 168\,^{5}/_{6} + 77\,^{11}/_{12} =$

32. $39\,^{1}/_{2} + 73\,^{1}/_{3} + 99\,^{1}/_{4} =$
$123\,^{2}/_{3} + 32\,^{1}/_{4} + 70\,^{5}/_{6} =$
$751\,^{3}/_{4} + 89\,^{1}/_{6} + 17\,^{7}/_{12} =$

Numəroni ńikəto řešta tui ju avitə 100:

33. $87\,^{1}/_{12} + {}^{5}/_{12}$ **34.** $37\,^{1}/_{3} + 7\,^{3}/_{4}$ **35.** $51\,^{3}/_{4} + 6\,^{1}/_{6}$

36. Cila copə âšt má e mađe: $^{3}/_{4}$ o $^{7}/_{12}$; $^{5}/_{6}$ o $^{11}/_{12}$; $^{2}/_{3}$ o $^{3}/_{4}$?

37. $^{7}/_{12} - {}^{5}/_{12} =$
$^{11}/_{12} - {}^{1}/_{6} =$
$^{3}/_{4} - {}^{2}/_{3} =$

38. $30 - 18\,^{2}/_{3} =$
$41\,^{1}/_{3} - 6\,^{1}/_{4} =$
$52\,^{5}/_{12} - 8\,^{1}/_{6} =$

39. $23\,^{5}/_{6} - 17\,^{1}/_{4} =$
$128\,^{2}/_{3} - 56\,^{5}/_{6} =$
$209\,^{1}/_{2} - 67\,^{7}/_{12} =$

Numəroni ńikəto řešta tui ju avitə 0:

40. $100 - 12\,^{1}/_{3}$ **41.** $88 - 9\,^{7}/_{12}$ **42.** $73\,^{1}/_{4} - 8\,^{5}/_{12}$

---

43. $^{2}/_{3} \times 5 =$ **44.** $3\,^{1}/_{12} \times 9 =$ **45.** $48\,^{5}/_{12} \times 38 =$
$^{5}/_{6} \times 14 =$ $5\,^{2}/_{3} \times 15 =$ $18\,^{1}/_{6} \times 82 =$
$^{7}/_{12} \times 30 =$ $4\,^{5}/_{6} \times 21 =$ $67\,^{2}/_{3} \times 75 =$

46. Sá herə mbahetə $^{2}/_{3}$ ne $^{32}/_{3}$?

47. $3 : {}^{1}/_{3} =$ **48.** $^{5}/_{6} : {}^{5}/_{12} =$ **49.** $12\,^{1}/_{2} : {}^{5}/_{6} =$
$15 : {}^{5}/_{6} =$ $1\,^{2}/_{3} : {}^{5}/_{6} =$ $87\,^{1}/_{2} : 5\,^{5}/_{6} =$

50. Ciła âšt e 5 ta e $^{35}/_{6}$?

51. $4\,^{2}/_{3} : 7 =$ **52.** $4\,^{7}/_{12} : 5 =$ **53.** $8\,^{2}/_{3} : 4 =$
$9\,^{1}/_{6} : 11 =$ $30\,^{1}/_{3} : 13 =$ $35\,^{1}/_{2} : 6 =$
$10\,^{5}/_{12} : 25 =$ $26\,^{5}/_{6} : 23 =$ $61\,^{1}/_{4} : 3 =$

---

54. Sá muej janə $^{1}/_{3}$, $^{2}/_{3}$, $^{1}/_{6}$, $^{5}/_{6}$, $^{1}/_{12}$, $^{5}/_{12}$ vjetet?

55. Sá dekika janə $^{1}/_{3}$, $^{2}/_{3}$, $^{1}/_{6}$, $^{1}/_{12}$, $^{11}/_{12}$ sahatit?

56. Č' pjesə ditet âšt 2, 4, 8, 16, 22 sahat?

57. Č' pjesə vjetet janə 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11 muej?

58. Ńi řume dzên $2\,^{1}/_{2}$ okə, ńi tjeterə $1\,^{2}/_{3}$ okə; sá okə dzănə tə dyja baškə?

59. Ńi kułə âšt e nëltə $47\,^{5}/_{12}$, ńi tjeterə â $15\,^{2}/_{3}$ *m* mă e ultə se e para; sá âšt e náltə kəjo e dyta?

60. Me preə ńi kəmišə škojnə $3\,^{1}/_{3}$ *m* pelhurə; sá škojnə per 12 pár kəmiša?

61. Ńi kambəcuer nə $13\,^{1}/_{2}$ dekika bân 1 *km* řugə; mbə sá dekika bân 9 *km*?

62. Ńi avultore mbə $9\,^{1}/_{2}$ dekika bân 4 *km* řugə; mbə sá bân 1 *km*?

63. Me 7 K blehenə $12\,^{5}/_{6}$ teste bišta pêndet; sá blehenə me 1 K?

64. Ńi řogətár meř nə $^{5}/_{6}$ vjetet 130 K řogə; sá meř mbə $^{1}/_{6}$ vjetet, sá mbə 1 vjetə?

---

3. Tə pêsta, tə ðeta.

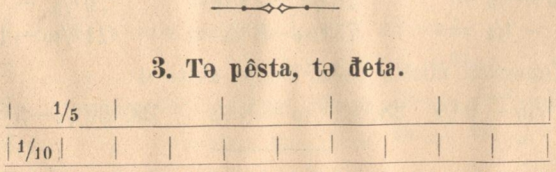

1. Sá tə pêsta ká 1 uńîəs? Sá tə pêsta bâjnə 2, 5, 12, 34 uńîəsa?

2. Sá tə đeta ká 1 uńîəs? Sá tə đeta bâjnə 2, 3, 8, 17 uńîəsa?

3. Sá tə pêsta bâjnə $1\frac{2}{5}$, $4\frac{3}{5}$, $9\frac{1}{5}$, $14\frac{4}{5}$?

4. Sá tə đeta bâjnə $1\frac{3}{10}$, $3\frac{1}{10}$, $7\frac{9}{10}$, $15\frac{7}{10}$?

---

5. Sá uńîəsa bâjnə 5 tə pêsta, $\frac{10}{5}$, $\frac{35}{5}$, $\frac{80}{5}$?

6. „ „ „ 10 tə đeta, $\frac{20}{10}$, $\frac{70}{10}$, $\frac{120}{10}$?

7. „ „ „ mbahenə nə $\frac{13}{5}$, $\frac{31}{5}$, $\frac{52}{5}$, $\frac{126}{5}$?

8. „ „ „ mbahenə nə $\frac{17}{10}$, $\frac{23}{10}$, $\frac{73}{10}$, $\frac{119}{10}$?

---

9. Sá tə đeta ká 1 e pêstə? Sá tə đeta bâjnə $\frac{2}{5}$, $\frac{7}{5}$, $\frac{13}{5}$, $\frac{44}{5}$?

10. Sá tə đeta ká 1 ģŷsə? Sá tə đeta bâjnə $\frac{2}{2}$ $\frac{5}{2}$, $\frac{11}{2}$, $\frac{35}{2}$?

Kþeni mbə êmənues tə ńišem:

11. $\frac{2}{5}$, $\frac{7}{10}$; **12.** $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{10}$; **13.** $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{5}$, $\frac{9}{10}$.

14. Sá tə pêsta bâjnə $\frac{2}{10}$, $\frac{4}{10}$, $\frac{18}{10}$, $\frac{42}{10}$?

15. Sá ģŷsa bâjnə $\frac{5}{10}$, $\frac{25}{10}$, $\frac{45}{10}$, $\frac{75}{10}$?

---

16. $\frac{3}{5} + \frac{1}{5} =$ **17.** $7\frac{1}{2} + 9\frac{7}{10} =$ **18.** $28\frac{1}{5} + 13\frac{9}{10} =$

$\frac{2}{5} + \frac{7}{10} =$ $12\frac{3}{5} + 8\frac{3}{10} =$ $156\frac{1}{2} + 82\frac{3}{10} =$

$\frac{1}{2} + \frac{2}{10} =$ $14\frac{4}{5} + \frac{1}{2} =$ $706\frac{1}{2} + 95\frac{3}{5} =$

19. $\frac{3}{5} + \frac{4}{5} + \frac{7}{10} =$ **20.** $235\frac{2}{5} + 418\frac{1}{2} + 527\frac{1}{5} =$

$7\frac{1}{2} + 8\frac{3}{10} + 9\frac{9}{10} =$ $816\frac{1}{2} + 924\frac{3}{5} + 662\frac{7}{10} =$

Numəroni ńikəto řešta tui ju avitə 100:

21. $18\frac{2}{5} + 9\frac{1}{2}$ **22.** $7\frac{1}{2} + 12\frac{4}{5}$ **23.** $35\frac{1}{2} + 6\frac{1}{10}$

24. $\frac{9}{10} - \frac{3}{10} =$ **25.** $29 - \frac{2}{5} =$ **26.** $10\frac{1}{2} - 1\frac{2}{5} =$

$\frac{7}{10} - \frac{3}{5} =$ $28\frac{1}{2} - 7\frac{3}{10} =$ $20\frac{3}{5} - 8\frac{7}{10} =$

$\frac{4}{5} - \frac{1}{2} =$ $75\frac{9}{10} - 8\frac{4}{5} =$ $21\frac{3}{10} - 14\frac{1}{2} =$

Numəroni ńikəto řešta tui ju avitə 0:

27. $95\frac{7}{10} - 9\frac{1}{2}$ **28.** $82\frac{9}{10} - 8\frac{3}{5}$ **29.** $69\frac{1}{2} - 5\frac{7}{10}$

---

30. $\frac{3}{5} \times 7 =$ **31.** $15\frac{3}{10} \times 6 =$ **32.** $39\frac{4}{5} \times 205 =$

$\frac{7}{10} \times 9 =$ $207\frac{1}{5} \times 12 =$ $191\frac{7}{10} \times 108 =$

33. Sá herə ři $^{4}/_{5}$ nə $^{28}/_{5}$?

34. $2\,^{2}/_{5} : {}^{3}/_{5} =$ $2\,^{7}/_{10} : {}^{3}/_{10} =$

35. $5\,^{3}/_{5} : {}^{7}/_{10} =$ $27 : 5\,^{4}/_{10} =$

36. $80\,^{2}/_{5} : 1\,^{1}/_{5} =$ $37\,^{1}/_{5} : 3\,^{1}/_{10} =$

37. Sá âšt e ġašta e $^{54}/_{5}$?

38. $5\,^{1}/_{10} : 3 =$ $12\,^{3}/_{5} : 7 =$

39. $^{3}/_{5} : 2 =$ $9\,^{1}/_{2} : 5 =$

40. $259\,^{1}/_{5} : 8 =$ $137\,^{7}/_{10} : 9 =$

---

41. Sá h
42. „ *đm*
43. „ *l*
44. „ dekika

bâjnə $^{1}/_{5}$, $^{2}/_{5}$, $^{3}/_{5}$, $^{4}/_{5}$ / $^{1}/_{10}$, $^{3}/_{10}$, $^{7}/_{10}$, $^{9}/_{10}$

K? *m*? *hl*? sahatit?

45. Č' pjesə koronet janə 10, 20, 70, 80 h?

46. Č' pjesə sahatit janə 6, 12, 24, 40 dekika?

47. Ńêni meř $41\,^{2}/_{5}$ K e $57\,^{3}/_{10}$ K; sá ġipsejt?

48. Prej 12 *hl* vênə šitenə okə $5\,^{7}/_{10}$ *hl*; sá *hl* vênə jesinə?

49. Ńi lagəcə bân $4\,^{3}/_{5}$ K; sá bâjnə 6, 15, 28, 42 lagəca?

50. 1 okə ufulə bân 21 h; sá bâjnə 34 okə?

$21 \text{ h} = {}^{1}/_{5} \text{ K} + 1 \text{ h}$

51. 1 okə đé tə murmə bân 19 h; sá bâjnə 45 okə?

$19 \text{ h} = {}^{1}/_{5} \text{ K} - 1 \text{ h}$

52. Sá bâjnə 29 *m* tejə linit ká 2 K 22 h *m*?

53. Prej 1 *kg* mieł del $2\,^{3}/_{10}$ *kg* buk; sá *kg* mieł duhenə per $19\,^{1}/_{2}$ *kg* buk?

54. 8 *m* haliə bâjnə $28\,^{4}/_{5}$ K; sá bân 1 *m*?

4. Tə kindta.

(Per kuptim me šikjue metrinə.)

1. Sá tə kindta janə 1, 2, 4, 7 uńîəsa?

2. „ „ „ „ $1\,^{23}/_{100}$, $2\,^{57}/_{100}$, $4\,^{9}/_{10}$?

3. „ uńîəsa bâjnə $^{100}/_{100}$, $^{200}/_{100}$, $^{300}/_{100}$, $^{2000}/_{100}$?

4. „ „ mbahenə nə $^{111}/_{100}$, $^{193}/_{100}$, $^{501}/_{100}$?

5. „ tə kindta bâjnə:

a) $^{1}/_{10}$, $^{7}/_{10}$; *b)* $^{1}/_{5}$, $^{3}/_{5}$; *c)* $^{1}/_{4}$, $^{3}/_{4}$; *d)* $^{1}/_{2}$, $^{5}/_{2}$?

Kþeni mbə êmənues tə ńišem:

6. $^{7}/_{10}$, $^{23}/_{100}$
$^{4}/_{5}$, $^{19}/_{100}$
$^{1}/_{2}$, $^{57}/_{100}$

7. $^{1}/_{2}$, $^{3}/_{4}$, $^{29}/_{100}$
$^{1}/_{2}$, $^{2}/_{5}$, $^{43}/_{100}$
$^{1}/_{4}$, $^{4}/_{5}$, $^{7}/_{10}$, $^{83}/_{100}$

8. Sá tə đeta bâjnə $^{10}/_{100}$, $^{30}/_{100}$, $^{50}/_{100}$, $^{70}/_{100}$?

---

9. $^{13}/_{100} + {}^{57}/_{100} =$
$1\,^{47}/_{100} + 2\,^{81}/_{100} =$
$4\,^{3}/_{10} + {}^{39}/_{100} =$

10. $^{7}/_{10} + {}^{41}/_{100} + 1\,^{9}/_{100} =$
$5\,^{1}/_{2} + {}^{4}/_{5} + 3\,^{63}/_{100} =$
$12\,^{3}/_{4} + 8\,^{1}/_{10} + 15\,^{13}/_{100} =$

11. $^{87}/_{100} - {}^{17}/_{100} =$
$10 - 3\,^{33}/_{100} =$
$4\,^{71}/_{100} - 1\,^{1}/_{2} =$

12. $15\,^{3}/_{4} - 6\,^{21}/_{100} =$
$8\,^{39}/_{100} - 4\,^{1}/_{10} =$
$12\,^{3}/_{5} - 8\,^{79}/_{100} =$

---

13. $^{7}/_{100} \times 4 =$
$1\,^{37}/_{100} \times 10 =$

14. $4\,^{13}/_{100} \times 9 =$
$5\,^{9}/_{100} \times 20 =$

15. $3\,^{11}/_{100} \times 50 =$
$2\,^{29}/_{100} \times 100 =$

16. Sá herə mbahetə $^{7}/_{100}$ nə $^{56}/_{100}$?

17. $8\,^{1}/_{100} : {}^{9}/_{100} =$
$1\,^{21}/_{100} : {}^{11}/_{100} =$

18. $8\,^{31}/_{100} : 2\,^{77}/_{100} =$
$2\,^{1}/_{10} : {}^{7}/_{100} =$

19. Sá âšt e 8 a e $^{48}/_{100}$?

20. $^{27}/_{100} : 9 =$
$^{63}/_{100} : 7 =$

21. $1\,^{29}/_{100} : 3 =$
$2\,^{28}/_{100} : 6 =$

22. $^{7}/_{10} : 10 =$
$1\,^{4}/_{5} : 20 =$

---

23. Sá h
24. „ *km*
25. „ *l*
26. „ *a*

janə
$^{1}/_{100}$, $^{2}/_{100}$, $^{7}/_{100}$, $^{19}/_{100}$,
$^{27}/_{100}$, $^{45}/_{100}$, $^{74}/_{100}$, $9\,^{3}/_{100}$

K?
m?
hl?
ha?

27. Kþeni mbə ńi copə t' êmənuesit ki u vûe sypri: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 20, 24, 25, 30, 36, 45, 50, 56, 60, 75, 80, 84, 90, 96.

a) h, *b) km*, *c) l*, *d) đkg*, *e)* tabakə letəra.

28. Ńêni ká 3 vozga me vênə: e para dzên $9\,^{3}/_{5}$, e dyta $10\,^{7}/_{10}$, e treta $10\,^{43}/_{100}$ *hl*; sá *hl* vênə dzãnə tə ģiþa baškə?

29. Mbə $15\,^{3}/_{4}$ K ńêni prišə $6\,^{83}/_{100}$ K; sá i jesinə?

30. Sá K bâjnə 14 okə miš dašit ká $1\,^{6}/_{100}$ K okenə?

31. Ńi ḱyp me təlyen vjen 5 *kg*, ḱypi vetə vjen $^{9}/_{10}$ *kg*; sá təlyen ká mbrêndə, e sá bân ká $1\,^{8}/_{10}$ K *kg*?

32. Me 2 K meřenə $2\,^{23}/_{100}$ *kg* šeḱer; sá *kg* meřenə me 6 K?

33. 4 *m* cohə bâjnə $38\,^{8}/_{10}$ K; sá bân 1 *m*?

Problemə pertrîjet.

***1.** Sá bân:

a) $^{7}/_{10} + {}^{3}/_{10}$? $^{5}/_{6} + {}^{5}/_{6}$? $2\,^{3}/_{4} + {}^{3}/_{4}$?

b) $^{2}/_{3} + {}^{5}/_{6}$? $^{4}/_{5} + {}^{9}/_{10}$? $8\,^{5}/_{12} + 5\,^{1}/_{12}$?

c) $19\,^{7}/_{8} + 5\,^{3}/_{4}$? $28\,^{3}/_{4} + 7\,^{1}/_{2}$? $31\,^{7}/_{12} + 9\,^{2}/_{3}$?

***2.** Sá bâjnə:

a) 7, 10, 13, 18, 24 *l* ká 44 h litrinə?

b) 5, 9, 12, 19, 30 *m* ká 2 K 28 h metrinə?

c) 8, 10, 15, 16, 21 *hl* ká 20 K 61 h hektolitrinə?

***3.** Ńênit i škon nə ditə $1\,^{1}/_{2}$ K; per sá dit i dalinə 30 K?

4. *A* meř ńi arkə me šeḱer ḱi vjen $108\,^{3}/_{10}$ *kg*, arka þatə vjen $8\,^{31}/_{100}$ *kg*; sá šeḱer ká?

5. 12 mica kjenə ndəřue 135 K 48 h; ká sá i ká raə micit?

6. Prej 100 *kg* u šitne 7·5, 9·75, 12·8, 15·7 e 12·75 *kg*; sá jet endè mbassì tə šitetə eđè e 5 ta e tepricəsə?

***7.** Ńêni del nə Pazár e prej đetə koronaš i jesinə 6 K 37 h; sá priši?

8. 435·627 : 8·73 =
28·0496 : 37·6 =
0·6069 : 7·14 =

9. 5·883 : 0·318 =
7563·29 : 25·75 =
245·75 : 26·875 =

10. Šumoni se tə ciłinə nder kəto numəra:

513·24, 3·89, 0·157, 0·081

a) per 255, *b)* per 0·8, *c)* per 32·87, *d)* per 9·03.

11. Ńi zotəniə, ḱi kište $45\,^{3}/_{5}$ *ha*, bleu $12\,^{13}/_{100}$ *ha*; i zoti i sá *ha* tokə u bâə?

12. Ńi tregtár kište 248 *kg* oriz; šiti 94 *kg*, 37 *kg* 50 *đkg*, 66 *kg* 8 *đkg*; sá oriz i mbet?

***13.** 30 okə mieł grunit bâjnə 10 K 20 h; ? 1 okə?

***14.** 12 okə tambel bâjnə 2 K 16 h; ? 1 okə?

*15. 15 *m* pelhurə bâjnə 21 K 30 h; ? 1 *m*?

*16. 60 okə sodə bâjnə 18 K 40 h; ? 12, 15 okə?

*17. 72 dryna bâjnə 33 K 84 h; sá bâjnə 8, 36 dryna?

*18. 1 *hl* vênə bân 38 K 40 h; sá bâjnə 10, 20, 25 *l*?

19. Sá tefterə ká $3\frac{1}{2}$ tabakə per šoḱ mund tə bâhenə me 35 tabakə leterə?

20. Ńêni čon 7·75 *hl* biřə nə fučija ká 25 *l*; sá fučija janə?

*21. Sá âšt:

a) $\frac{7}{12} - \frac{5}{12}$? $\frac{5}{6} - \frac{5}{12}$? $8\frac{3}{5} - \frac{7}{10}$?

b) $9 - \frac{3}{8}$? $16 - 9\frac{9}{10}$? $37\frac{1}{2} - 5\frac{3}{8}$?

c) $3\frac{7}{10} - \frac{3}{10}$? $8\frac{1}{6} - 3\frac{5}{6}$? $20\frac{1}{4} - 9\frac{7}{12}$?

*22. 1 *m* šerit bân 27 h; sá bâjnə 50 *m*? Ždriviłoni ketə problemə šum nduerš.

a) 50 herə 27 h.

b) 50 herə 2 ḑetəša + 50 herə 7 h.

c) 50 herə $\frac{1}{4}$ K + 50 herə 2 h.

d) 50 *m* ká 1 h = $\frac{1}{2}$ K; 50 *m* ká 27 h *m* = $\frac{27}{2}$ K.

Numəroni aštû se aštû:

*23. 2 okə grošə ká 48 h okenə.

*24. 42 okə krypə ká 26 h „

*25. 25 brava ká 1 K 21 h copa.

*26. 60 *hl* elb ká 9 K 90 h *hl*.

27. Ńi katundár šiti 3 viča e mbə ńêninə i ḑanə 38 K 88 h; mbə tə dytinə 4 K 50 h permbî tə parinə, mbə tə tretinə 6 K 86 h mã pak se mbə tə dytinə; sá muer per kəta tre viča?

28. 38561 × 27 =
47694 × 86 =
65432 × 17 =

29. 552 × 388 =
609 × 517 =
928 × 709 =

30. Sá bâjnə 48 florîj ká 11 K 32 h copa?

*31. Me 1 K meřenə $2\frac{3}{4}$ *l* vênə; sá *l* meřenə me 8 K?

*32. Me 1 K meřenə $3\frac{2}{5}$ *m* dreḑə; sá metra meřenə me 15 K?

33. Ńi tregtarit kualš i ḑanə 247 K mbə ńi kál; nuk e ḑa pse nuk fitote mã se 8 K 30 h mbə tê. Mbrapa kúr e šiti fitoj 52 K 90 h; sá e šiti?

*34. Sá fajde nə vjetə napinə 760 K ká 6 %.

Ždriviłoni ketə problemə šum nduerš:

a) 7 herə 6 K + 60 herə 6 h.

b) Numəroni fajdenə per 700, per 50, per 10 K.

c) Numəroni fajdenə ká 1 % e mandej ká 6 %.

Numəroni prep šum nduerš fajden' e:

*35. 525 K ká 7 %. *37. 821 K ká 5 %.

*36. 780 K ká 5 %. *38. 315 K ká 4 %.

39. Ńi búlk mieł 4 copa tokə terfojnə e nə tə parenə ket 10 1/4 *l*, nə tə dytenə 11 1/2 *l*, nə tə tretenə 7 1/4 *l* e nə tə katertenə 8 *l*; sá *l* i jesinə prej 1/2 *hl*, ki pat nə filim?

40. Ńêni bleu do vênə ká 54 K *hl*; sá fitoj tui šitə 32 *hl* per 1968 K?

41. Mbə 13 dit ŕugə ńêni priši 77 K 50 h; sá i raə me prišə mbə ditə?

*42. Ńi arkə vjen 14 1/2 okə, ńi tjeterə 12 3/4 okə; *a)* sá mã rând âšt e para se e dyta, *b)* sá vĩnə tə dyja baškə?

43. Ńi katundár čoj nə ġytet do kertoła, ńi herə 532 okə, ńi tjeterə 148 okə mã pak; sá okə čoj mbə tə dy štigtə?

*44. Sá bân:

a) 5/8 × 3? *b)* 3/10 × 12? *c)* 4/5 × 15?

1 2/3 × 10? 3 5/6 × 9? 12 1/4 × 7?

*45. Sá âšt:

a) 1/5 e 475? *b)* 2/3 e 165? *c)* 5/6 e 504?

1/8 „ 280? 3/4 „ 216? 7/10 „ 460?

*46. 24 okə ķira vjamit bâjnə 48 K; sá bâjnə 32 okə? Ždriviłoni ketə problemə šum nduerš:

a) Numəroni mã parə 1 okə e mandej 32 okə.

b) Numəroni mã parə 8 okə e mandej 32 okə.

c) Numəroni mã parə 8 okə e mandej 24 okə + 8 okə.

Numəroni prep šum nduerš:

*47. 30 *m* pelhurə bâjnə 60 K *48. 20 okə bajama bâjnə 50 K

20 *m* „ „ ? 50 okə „ „ ?

*49. Me 25 K meŕenə 125 *l* tambel;

„ 30 „ „ ? „

50. Ńi kasap blén ńi vič 43 K e šet 45 okə miš ká 1 K 20 h okenə, e ləkurenə 3 K 70 h; sá fiton?

51. Ńi vəneštə ket pêsə vjet ŕešt 59 *hl* 32 *l*, 48 *hl* 25 *l*, 62 *hl* 18 *l*, 55 *hl* 35 *l* e 60 *hl* 10 *l*; sá i bje mbə se tə ciłenə vjetə?

52. Ńêni blén 38 baŕə þekenə, 15 baŕə ká 55 Gr. 24 p., 14 baŕə ká 56 Gr. 8 p. e tjeratə ká 56 Gr. 30 p.; sá do tə lájnə ġiþsejt?

53. Sá âšt fajdja e
a) 1285 K ká 4 % nə 2 vjet?
b) 1809 K „ 6 % „ 3 „
c) 3760 K „ 5 % „ 4 „

54. Ńi tregtár meř ńi dêng káfe $119\frac{1}{2}$ *kg*; þesi pá ǵâə vjen $1\frac{4}{5}$ *kg*; sá bân ǵiþ káfja mbarə ká 3 K 60 h kili?

55. Ńi katundár šiti 18 *hl* grunə ká 12·70 K, 25 *hl* þekenə ká 10·24 K e 42 *hl* teršanə ká 8·6 K; sá pare ju bănə?

56. *A* blén ńi *q* oriz 49 K 50 h; ká sá ta šesinə *kg* nə daštə me fitue tə 11 nə e pareve, ki lau vetə?

***57.** Sá herə mbahetə:
$\frac{3}{4}$ nə 6? $\frac{5}{6}$ nə 15? $\frac{3}{8}$ nə 12? $\frac{4}{5}$ nə 10?

58. 60495 : 327 =
81092 : 194 =

59. 396791 : 857 =
1613571 : 519 =

60. $65\frac{1}{3} : 4 =$
$38\frac{2}{5} : 6 =$

61. $120\frac{3}{8} : 9 =$
$206\frac{1}{4} : 5 =$

62. $47\frac{5}{6} : 7 =$
$91\frac{3}{10} : 11 =$

63. Ńi šerbətore u ńit nə řogə nə 2 tə Nandorit 1884 e u daə me 15 nə Marc 1889; sá ndêj nə řogə?

64. Ńêni lán per tə birinə 44 K nə muej per mbaje, 24 K krye 6 muejš per školə, e per ǵiþ vjetə i škojnə 140 K nə petka e 36 K nə libra; sá i škon nə vjetə per djalə?

65. Ńêni bâni tramt $15\frac{3}{4}$ bařə grunə me þekenə, e per 3 košiḱ grunə muer 1 bařə þekenə ju bâə?

66. Ńi mulîəs perzjen 12 *hl* þekenə ká 71 *kg* hektolitri me 8 *hl* þekenə mă tə dobtə, ká 69 *kg* hektolitri; sá vjen *a)* þekəna e perzjeme ǵiþsejt, *b)* 1 *hl* kəso þekənet?

67. Ńêni bjer $\frac{1}{2}$ sahatit punə nə ditə; *a)* sá dit bjer nə 5 vjet, me ja vûe ditəsə 10 sahat punə e vjetenə me e dzanə 300 dit punətore, *b)* sá kište mûjtə me fitue mbə kaḱ mot. me ja preə 20 h sahatit tə punəsə?

BKSH

BKSH

BKSH

BKSH